

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2030, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.630 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Nezaposlenost in javna dela

V gospodarstvu se menjavajo dobri časi s slabimi. Šele, ko se začenja gospodarska kriza in zavzema vedno večji obseg, začnemo misliti na vzroke, ki so privedli do gospodarske krize. Najhujši pojav gospodarske krize je vse-kakor z njo prihajajoča brezposelnost. Take brezposelnosti, kakor je danes na svetu, doslej še nismo poznali. 25 milijonov brezposelnih je izločenih iz produktivnega procesa ter so navezani na malenkostne prihranke, kakšno slu-čajno zaposlitev, največ pa na dobrodelnost. Zato hočejo uvideti gospodarski strokovnjaki brezposelnost zmanjšati z zaposlitvijo velikega števila delavstva, predvsem pri javnih delih. Tako vidimo n. pr. v sosedni Bolgariji, kako grade danes v dobi gospodarske krize železnice, na zapadu pa Italija zaposluje za meliora-cijo svojih polj in izsuševanja močvirij na ti-soče delavcev. Tudi mednarodni urad dela je mnenja, da naj bi se začela velika mednarodna javna dela, da se tako omili brezposelnost v ne-katerih državah. Za ta velika javna dela naj bi se razpisalo veliko mednarodno posojilo, za ka-tero bi garantirala cela vrsta držav v odgovar-jajočih zneskih in solidarno.

V dobah gospodarske krize so javna dela nujno potrebna, ker zaposlujejo veliko število delavstva in potrebujejo dosti materiala, kar vse prihaja v prid raznim produktivnim pano-gam in vse povečuje konsum. Zato smatrajo ve-lika investicijska dela tudi za važen moment pri sanaciji krize. Žalibog pa sedanja finančna politika držav povzroča ravno nasprotno. V dobi obilice denarja so tudi državni dohodki veliki in tedaj je dovolj sredstev za razne in-vesticije. Ko pa pride kriza, tedaj se najprej črtajo izdatki za investicije in tako vidimo, da se kriza gospodarstva še bolj poostreje. Upamo, da bodo vodilni finančni ministri vendarle pri-šli sedaj do spoznanja, da je treba v dobrih ča-sih dajati nekaj na stran za slabe čase. Pobi-janje gospodarske krize, da se tako izrazimo, se mora začeti že v dobi konjunktore. Tedaj se ne sme na omenjeni način povečevati pro-dukcije, ker smo kaj kmalu v nadprodukciji, na drugi strani pa v času kriz ni zaposlitve, odgornost se že itak majhna produkcija krči. Re-kli smo že, da bi bilo prav, če se misli na krizo že v dobrih časih. Danes seveda ni dosti vredno govoriti o tem, ker smo v najhujši krizi. Treba je misliti na sredstva, ki bi danes omogočila izvedbo javnih del. To dela n. pr. Italija, ki je uporabila presežek letošnjega notranjega po-sojila za financiranje javnih del. V nekaterih državah notranja posojila tudi niso možna, do-čim je danes nemogoče tudi govoriti o zunanjih posojilih, ko morajo tudi velike države pri na-jemanju posojil sprejemati težke pogoje. Ven-dar je pa zaenkrat najemanje posojil za kapita-lno slabe države edini izhod. Seveda ne sme-mo pri tem pozabiti, da so koristna samo pro-dukтивna posojila, ki že itak obremenjujejo plačilno bilanco in imajo politične posledice.

Med najnovejšimi predlogi, ki smo jih či-tali v zadnjem času o financiranju javnih del, moramo omeniti predlog nemškega strokovnja-ka Woytinskega, ki predlaga razširjenje seda-nje kreditne baze v to svrhu. Vendar obstoja resen pomislek. Razširjenje kreditnega obsega lahko vodi v inflacijo in je težko povedati na-tančno mejo, do kedar imamo opraviti samo z razširjenjem kreditne baze in kdaj se začne in-flacijski proces. Za našo državo bi bila rešitev vprašanja financiranja v pritegnitvi naših ka-pitalov, ki so pobegnili v inozemstvo. Že več-krat smo omenjali, da so posebno v času pro-ste devizne trgovine, v poletnih mesecih lan-skega leta, šli milijoni naših premoženj v ino-zemstvo. Cenijo, da je skupno naših kapitalov naloženih v inozemstvo skoro poldrugo milijar-din. V zvezi s tem bi bilo dobro, da Narodna banka, kateri je bilo treba prijaviti vse te ter-jatve v inozemstvo, objavi statistiko teh kapita-lov, da bomo vsaj videli, da vendarle nismo tako siromašna država, kakor se splošno go-ri. Če smo že prišli tako daleč, da se ti kapitali prijavljajo, potem pojdemo naprej in zahtevaj-mo, da se ti kapitali tudi vrnejo in najdejo pri-merne zaposlitve pri nas. Če že drugače ne gre, pa naj bi ti kapitalisti podpisali kako državno posojilo.

Pred izvedbo javnih del pa moramo podati še par načelnih opazk. Javna dela pomenijo raz-razbremenitev v sedanji krizi le tedaj, če slu-žijo v produktivne svrhe. V nasprot-nem slučaju pomeni izdajanje denarja samo en-kratno krepitev konsuma. Ko je denar porab-ljen, pa zopet nastopi depresija. Za taka javna dela je potrebnih tudi veliko več sredstev, ne da bi bil zagotovljen zadosten uspeh. Druga za-hteve, ki jo je treba vpoštovati pri izvedbi jav-nih del je ta, da se tudi izvršujejo tako pro-dukтивna dela, od katerih je donos pričakovati v polnem ali večjem obsegu šele po več letih. To je naravno, saj tudi financiranje takih jav-nih del pomeni samo začasno okrepitev kon-suma, kateremu mora zopet nujno slediti zmanj-sanje. Zato so nekateri gospodarski strokovnja-ki bili tudi mnenja, da ni najkoristnejše, če se javna dela omejujejo predvsem na hiše itd. Treba je pomisliti tudi, da pomeni financiranje takih zgradb prav za prav financiranje odnos-no amortizacijo za desetletja naprej. Vendar pa bi se dalo temu ugovarjati, da pomeni for-siranje gradbene delavnosti veliko večjo okre-

Tudi Avstrija bo volila

Boj za občine in deželne zbornice — Krščanski socialci bodo ohranili svoje postojanke, socialci se obeta nazadovanje, hitlerjevcem pa napredek

Dunaj, 21. aprila. Dunajčani se pripravljajo na občinske volitve na način, ki gotovo odgovarja njihovi tradicionalni hudomušnosti. V soboto so socialni demokrati vlekli po mestu 30 karnevalskih voz, ki jih je spremljalo okoli 3000 Marxovih pri-stašev, vihteč rdeče zastave. Človek bi mislil, da prisostvuje karnevalu v Nici, ne pa volilni demon-straciji. Pohod je brezdvomno uspel, ker je privabil na tisoče gledalcev, ki so z radovednostjo prisostvovali volilni senzaciji.

V nedeljo so priredili narodni socialisti svoj volilni karneval na podoben način. V voz so ljudi obmetavali s papirnatimi trakovi in z lističi, na katerih se je koračil Hitlerjev »Hackenkreuz«. V istem času so priredili socialisti telovadne nastope svojih gimnastičnih in sportnih odsekov, da bi na takšen način delali propagando za nedeljo. Ta mo-derna volilna propaganda se brezdvomno zelo razlikuje od ostrih nastopov v Nemčiji in je radi tega mnogo bolj simpatična. Nedelja je potekla povsem mirno, le komunisti so izzvali majhno prasko in okoli 25 jih je moralo v ječo.

Predloženih je bilo 8 kandidatnih list, toda ena je bila v zadnjem času umaknjena. Pri občin-skih volitvah bodo nastopili: Socialni demokrati, krščanski socialci, velenemci, komunisti, narodni socialisti, ljudska stranka (organizacija malih ren-tierjev, in monarhistična stranka pod vodstvom pol-kovnika Wolfa. Kot stranke, ki lahko računajo na uspeh, pridejo v poštev samo socialni demokrati in krščanski socialci; verjetno je, da bosta izvoljena eden morda dva velenemca. Vse kaže, da bo Dunaj še nadalje ostal v rokah socialistov, medtem ko bodo krščanski socialci obdržali dosedanje posto-janke in hitlerjevci precej narastli.

Poleg tega se bodo v nedeljo vršile volitve v deželni zbor za Nižjo Avstrijo in Solnograško, ob-činske volitve pa na Štajerskem (brez Gradca) in na Koroškem (brez Celovca). Na podlagi občin-skih volitev, ki so se vršile v nedeljo v St. Pöltnu in na podlagi volitev v kmetijsko zbornico za Nižjo Avstrijo, je mogoče postaviti približno prognozo za izid nedeljskega glasovanja. Krščanski socialci bo-do ohranili dosedanje postojanke. Napredovali bo hitlerjevci in komunisti, in sicer na račun so-cialistov, kmetijcev in velenemcev. Doslej so so-cialisti smatrali St. Pölten za nezavzetno trnjava. Razpolagali so z dvetretinsko večino glasov; toda v nedeljo so nazadovali od 28 na 23 mandatov. Kr-ščanski socialci so obdržali prejšnjih 10 mandatov, medtem ko so velenemci, ki so pri prejšnjih vo-litvah nastopili skupno s krščanskimi socialci, zgubili od 3 mandatov enega. Število mandatov na-rodne socialistične stranke (hitlerjevcem) je posko-čilo od 1 na 6 in komunisti so izvojevali 1 mandat. Izmed 24.000 vpisanih volilcev jih je glasovalo 21.400, to se pravi okoli 90%. Pri volitvah v kme-tijsko zbornico za Nižjo Avstrijo, so socialni demo-kрати nazadovali od 11.559 na 9635 glasov (od 3 na 2 mandata), kmetijci (Landbund) od 16.118 na 5973 (od 2 na 1), velenemci od 4922 na 2114 (od 1 na 0), medtem ko so krščanski socialci padli od 96.781 samo na 95.832 in ohranili dosedanje število mandatov (26); Heimatschutz je prejel 3939 (prej 0) in je izvojeval 1 mandat, hitlerjevci so dobili 8447 glasov (prej 0) in imajo 2 mandata.

Na Štajerskem, ki je polna industrijskih sre-dšč, je volilni boj precej oster. Socialni demokrati so gospodarji v 77 občinah, in sicer v najvažnejših. V 67 občinah imajo večino, drugod pa enako šte-

vilo mandatov in so po zadnjih volitvah obdržali župana iz svojih vrst. Število prebivalstva občin, ki so v njihovih rokah, znaša 200.000, izvemši Gradec. Če prav bodo nazadovali, ostanejo kljub temu go-spodarji v vseh dosedanjih občinah, ker se je n. pr. pri zadnjih volitvah v državni svet pokazalo, da imajo skoro povsod dva do trikratno večino proti meščanskim strankam. Izmed večjih občin se samo Leoben nahaja v rokah meščanskih strank, to je nemške občinske stranke, ki ima 15 mandatov, medtem ko razpolagajo socialisti s 14 glasovi.

Na Koroškem bodo krščanski socialisti nasto-pili po večini samostojno in upajo na uspeh. Izmed 3653 mandatov, je odpadlo pri volitvah 22. aprila 1928, 959 mandatov na socialiste. Glede razdelitve ostalih mandatov ni mogoče ugotoviti nič dolo-čenega, ker so se ostale stranke po večini vezale med seboj. Izmed 248 občin, ki bodo sedaj volile, je 31 občin v socialističnih rokah. Splošno pričakujejo nazadovanje socialistov, ki so se v prejš-njih letih tako razmahnili na Koroškem. Narodnim socialistom napovedujejo precejšen napredek. Slo-venska stranka, ki nastopi samostojno, računa, da bo ohranila svoje postojanke.

Marca so se vršile občinske volitve v Solno-gradu. Pri teh volitvah so krščanski socialci pri-dobili 11.4% glasov, narodni socialisti 80%, medtem ko so socialni demokrati zgubili 12.5% in Scho-berjev blok v zvezi z Heimatsblockom 44.3%. Pri-bližno takšno sliko bo pokazala v nedeljo vsa Solnograška. Na Solnograškem namreč prehajajo tudi kmetje od Heimats-bloka k narodnim sociali-stom. Posebno lesno krizo prav pridno izrabljajo hitlerjevci za svojo propagando.

Smrt kardinala Piifla

Na mrtvaškem odru

Dunaj, 21. aprila. tg. Umrl je kardinal Piffa. Pogreb pokojnega kardinala dr. Piffa bo v torek 26. aprila ob 3 popoldne iz cerkve sv. Stefana. Pogrebne obrede bo izvršil najbrže vrstislavski nadškof kardinal Bertram ob asistenci vseh avstrij-skih škofov.

Kardinal dr. Piffa je izrazil poslednjo željo, da ga ne pokopijejo, kakor njegove prednike, v cerkvi sv. Stefana, temveč v Kranichsbergu pri Glognitzu, kjer je letno bivališče dunajske nad-škofije. Pokojnikovo truplo so danes balzamirali in ga bodo jutri položili na oder v ministrski sobi nadškofijske palače, kamor bo imelo ljudstvo pristop.

Zalovanje radi smrti vrhovnega pastirja Avstrije je splošno. Zvezni predsednik Miklas je poslal pristrčno sožalje dunajskemu pomožnemu škofu, v katerem poveljuje pokojnika kot odli-čnega katoliškega cerkvenega kneza, kot velikega Avstrija in dobrega duhovnika, čegar ime bo ostalo vedno v zvezi z Dunajem in Avstrijo. Tudi zvezni kancler dr. Buresch je v svojem žalnem nagovoru poudarjal žalost vseh katoličnov za svojim velikim voditeljem, ki je reformiral cerkveno življenje Avstrije.

V škofijski palači je bil danes zelo živahen promet. Zvezni predsednik Miklas je v smrtni sobi kardinala opravil kratko molitev. Papežev nuncij in vsi člani diplomatskega zbora so se vpi-sali v žalno knjigo.

Kardinal je sam čutil, da ga je zadela kap. Že

v torek zjutraj je pozdravil hišnega zdravnika, ko je prišel k njemu, z besedami: »Gospod dvorni svetnik, zdaj se mi, da me je zadela kap.« To so bile zadnje besede, ki jih je izpregovoril pokoj-nik. Še včeraj popoldne so zdravniki upali, da se bo stanje zboljšalo in da bo morda mogoče ohraniti kardinala pri življenju. Zvečer pa je nastala agonija. Ob smrtni postelji kardinala štla bila pri-sotna oba njegova brata in vsa duhovščina cerkve sv. Stefana.

Kdo bo imenovan za naslednika dr. Piffa, je še popolnoma nejasno. Odločitev je edino pri pa-papežu samem. V prvi vrsti pa se izreka domneva, da bo naslednik graški knezoškof dr. Pawlowski.

Friderik Gustav Piffa je bil rojen 15. oktobra 1864 v Landskronu na Češkem iz družine številnih otrok. Potem, ko je končal spodnjo gimnazijo, se je naučil knjigovodstva, je pa potem končal tudi višjo gimnazijo, da bi mogel služiti kot enoletni prostovoljec v armadi. Ko je svojo vojaško službo do-končal, je vstopil v Klosterneuburg v red avgu-štinskih korarjev, kjer je l. 1883. sprejel habit in bil 8. januarja 1888 posvečen v mašnika.

Amerika zahteva odplačilo dolgov

Posebna nota je bila odposlana vsem državam-dolžnicam Poparjenost v Angliji

New York, 21. aprila. tg. Ameriški državni departament je poslal poseben protokol 14 evropskim dolžnicam, Franciji, Angliji, Italiji, Belgiji, Poljski, Madjarski, Češkoslovaški, Jugoslaviji, Ro-duniji, Nemčiji, Letonski, Litvi, Estonski in Finski. V tem protokolu določa način, kako naj se v teku 10 let vračajo tekoče anuitete dolgov v smislu do-govora o moratoriju. Amerika bo povabila dolž-nice, da podpisajo nov protokol o svojih dolgovih, ki bo potem integrirajo del vsega sistema dolgov. Ta ameriški korak je odgovor državnega departe-menta na vedno bolj naraščajočo kampanjo v Evropi, da naj se dolgovi črtajo, in tudi odgovor na včerajšnjo debato v senatu. Razprava, ki se je razvila po govoru senatorja Boraha, je jasno po-kazala, da se obe kongresni stranki branila, proti Evropi še bolj nasproti.

To stališče pa odgovarja tudi popolnoma jav-nemu mnenju v Ameriki. Tam skoro ni najti no-benih simpatij za to, da bi se dolgovi črtali. Hoover niti noče, niti ne more ignorirati kongresa in bo storil vse, da se zavaruje proti očitku, da pod-pira politiko za črtanje dolgov ali podaljšanje mo-ratorija.

zijskega značaja, enakomerno ali pa celo tako, da bi v delnem nasprotju z ostalimi naročili dajala svoja naročila v večji meri ob onem ča-su, ko privatno povpraševanje poneha, zmanj-šala pa, ko je privatno povpraševanje večje, potem bi bila zagotovljena stalnost obratovanja v marsikateri industrijski panogi. Tu mislimo predvsem na premogovno industrijo. Po zgledu države bi morala tudi komunalna gospodarstva, posebno pa komunalna podjetja, voditi pametno konjunktorno politiko, ki bi omogočila delav-stvu stalno zaposlitev. Odpadle pa bi velike sezonske fluktuacije na delovnem trgu, ki so tako težko breme za delavstvo in tudi druge faktorje.

London, 21. apr. ž. Tukajšnje politične in finančne kroge je zelo iznenadila nepričakovana poteza ameriške vlade, ki se smatra kot od-govor na Chamberlainov ekspozice. Niti 24 ur ni preteklo, odkar je Chamberlain govoril v po-slanski zbornici, ko je že ameriška vlada po-slala vsem državam noto, v kateri zahteva od-plačevanje vojnih dolgov. V tej noti zahteva ameriška vlada, da se 14 držav-dolžnic obveže, da bodo anuitete svojih vojnih dolgov, ki jih za-časno Hooverjevega moratorija niso izplačevale Ameriki, odplačevale počasi tekom desetih let s 4 odst. obrestni vred. Ta nota se ne more smatrati kot znamenje, da Amerika izključuje vsako podaljšanje moratorija, očitno pa ima namen, da pride ameriška teza do močnejšega izraza, da se vprašanje medzaveznih vojnih dolgov nikakor ne sme spraviti v zvezo z re-paracijami. Po Chamberlainovem ekspozicju britanska vlada niti ne računa s tem, da bo te-kom tega leta dobila od Nemčije svoje repa-racijske kvote niti kvote za vojne dolgeve, ki jih zahteva od svojih bivših zaveznikov. Iz teh vzrokov britanska vlada ni smatrala za potreb-no, da vstavi v svoj proračun tudi vsote, ki jih je ona dolžna plačati Ameriki za vojne dolgeve.

Hooverjev moratorij poteče 20. junija in bivši zavezniki bodo morali v juliju plačati le-tošnjo anuiteto vojnih dolgov. Nasprotno pa moratorij, ki so ga bivši zavezniki dovolili Nem-čiji, čeravno bo formalno potekel istčasno kot Hooverjev moratorij, ne bo imel istega efekta, ker bo Nemčija pričela s plačevanjem repa-racijskih kvot šele v novembru.

Četli letos ne bodo potovali

Praga, 21. apr. ž. Češkoslovaško finančno mi-nistrstvo je sklenilo, da se dovoli češkim državlja-nom, ki potujejo v inozemstvo, da smejo vsoti s seboj največ 3000 Kč, naknadno se jim pa denar ne sme pošiljati. Istotako se proučuje zakonski predlog o vpeljavi takse 100 Kč za potovanje v inozemstvo.

Francija v defenzivi

Naval Amerike in Anglije na francosko razorožitveno stališče

Pariz, 21. aprila. Ž. Ministrski predsednik Tardieu, ki je ponoči nenadno odpotoval v Ženevo, bo govoril še danes o razorožitvenem vprašanju. V odboru razorožitvene konference se bo najbrže zgodilo nekaj posebnega, ker je Tardieu tako naglo odpotoval v Ženevo, da prisostvuje razorožitveni konferenci. V Parizu je posebno vznemiril duhove večerašnji Simonov govor, v katerem se je zavzel za kvalitativno razorožitev, to je, da se gotove vrste napadalnega orožja sploh prepovedo. »Matin« piše, da britanski predlog prav za prav zapira vrata francoskim predlogom. »Echo de Paris« zatrjuje, da je skoraj gotovo, da se bodo Velika Britanija, Nemčija, Amerika in Italija sporazumele v vprašanju kvalitativne razorožitve. Zaradi tega ni dvoma, da bodo te štiri velesile podpirale britanski predlog. »Avenir« naglašja, da mora biti Francija na poprišku, ker je prišel odločilen trenutek in mora v tem boju biti pripravljen na obrambo. Ne sme se iti mimo važnih konferenc, ki so se te dni vršile med Stimsonom, Simonom in dr. Brüningom in ne sme se tudi pozabiti, da pride sedaj še konferenca z MacDonaldom. Ni bilo govora samo o razorožitvenem vprašanju, temveč govorilo se je tudi o reparacijskem problemu ter o vprašanju zavezniških vojnih dolgov. »Ordre« zelo kratko poroča, da je Pavel Boncour telefonično poklical na pomoč Tardieu, medtem ko »Journal« prinaša razgovor z MacDonaldom in s tem v zvezi razpravlja o vzrokih Tardieuvega potovanja v Ženevo, ter pravi, da ta

sklep iznenaduje one, ki so pazljivo zasledovali dogodke v Ženevi. V teku zadnjih treh dni so namreč padli na razorožitveni konferenci sklepi, ki jih z vsvo silo forsirata Amerika in Anglija in ki so v nasprotju z organizacijami mednarodne varnosti.

Popolnoma je razumljivo, da je bil ta predmet vzrok razgovora med Tardieujem in MacDonaldom in ker ta razgovor ni prinesel pomirjenja, ki ga je francoski premier pričakoval, je moral Tardieu sam odpotovati v Ženevo.

Nov ameriški razorožitveni načrt

Ženeva, 21. aprila tg. Danes dopoldne so po svojem prihodu v Ženevo obiskali drug drugega francoski ministrski predsednik Tardieu, angleški ministrski predsednik MacDonald in ameriški državni tajnik Stimson, nakar je sledil pri Stimsonu daljši razgovor. Kakor je čul Vaš dopisnik, je ameriški državni tajnik predložil obema ministrskima predsednikoma v prisotnosti ameriškega finančnega politika Normana Dawesa nov ameriški načrt za razorožitev, o katerem podrobnosti do sedaj še niso znane. Domneva se pa, da temelji na kombinaciji kvalitativne razorožitve, o kateri se govori že od ponedeljka dalje, in na londonski pomorski pogodbi od l. 1930, in je po zadrževanju s francoske strani v zvezi s Kelloggovo pogodbo.

Nova konferenca ... pomladi 1933

Mussolini bi se zopet rad pokazal v svetu - Podonavje lahko čaka

Ženeva, 21. aprila. Zopet so na dnevnem redu razprave o osnovanju podonavskega gospodarskega bloka. V Ženevi so pozorno sledili razgovorom na zborovanju mednarodne trgovske zbornice v Inomostu. Zaključki konference so toliko bolj zanimivi, ker je prišlo v Inomostu do izraza mnenje gospodarskih krogov, na katere ni imela politika odločujočega vpliva. Konferenca se je izrekla sicer za gospodarsko sodelovanje med podonavskimi državami, vendar je njena resolucija proti zaključnemu gospodarskemu bloku, ki bi se zaprl pred drugimi državami s prednostnimi carinami. V resoluciji je prišla do izraza izrecna želja, da bi se našla taka ureditev, kateri ne bi nasprotovala tretje države, to se pravi Nemčija in Italija. Konkretnega torej konference ni prinesla mnogo, pomemben je edino sklep da ohrani konferenca svoj stalen urad, ki se bo bavil s tem problemom še nadalje.

Da je postalo vprašanje Podonavja zopet predmet javnega razpravljanja v Ženevi, je treba pripisovati pripravi na sestanek izvedencev štirih velesil, ki se bo vršil že v soboto. Sestanek se bo vršil v Ženevi, torej ne v Luganu, kakor so želeli Italijani. Informacije pariskega lista »Paris-Midi« v tem pogledu so bile za Ženevo prava senzacija. »Paris-Midi« je poročal takole: »Mussolini je obvestil London in Berlin, da je pripravljen osebno prisostvovati podonavski konferenci v primeru, da bi se obnovila in pod pogojem, da bi se sestala v Luganu. Ta kraj bi bil zanj primeren, ker ne more za dolgo časa zapustiti Italije. V Luganu bi se lahko tudi izognili neprijetnim demonstracijam, ki bi jih sicer organizirali antifašisti. V italijanskih krogih se to vest zanikali, medtem ko se Nemci in Angleži samo rezervirani v tem pogledu in molčijo. Dejstvo je, da so italijanski delegati dolgo vztrajali na tem, da bi se sestanek

izvedencev vršil v Luganu in ne v Ženevi. Iz tega tehničnega sestanka bi se lahko razvila konferenca delegatov štirih velesil, ki bi ji prisostvovali tudi delegati petih obdonavskih držav. Ker se bosta v tem času nahajala v Ženevi MacDonald in Brüning, bi lahko napravila kratek izlet v Lugano.

Izvedence štirih velesil čaka na vsak način zelo težka naloga. Svet Zvez narodov, oziroma vlade Francije, Anglije, Nemčije in Italije so jim naložile naj sestavijo podrobno poročilo o finančnem položaju obdonavskih držav in naj stavijo konkretne predloge, kako bi se dalo te države rešiti iz finančne stiske. Nadalje bodo izvedenci ugotovili, kakšne pogoje bi stavile posamezne velesile za morebitno skupno pomoč, to je skupno posojilo podonavskim državam. Zelo malo upanja je, da bi prišlo do takega posojila, ker mu v tem trenutku nasprotujejo ne samo v Londonu, temveč tudi v Parizu. Izvedenci imajo nalog, da predložijo ukrepe, ki bi samo začasno rešili finančni problem Podonavja in zagotovili valute v teh državah.

Ustvarjajo se samo novi provizoriji in celo reparacijska konferenca, ki se bo vršila v juniju v Lausanni, ne bo prinesla nikake definitivne rešitve ne reparacijskega vprašanja ne drugih, ki so z njim v zvezi. Že danes govorijo o veliki mednarodni gospodarski in finančni konferenci, ki naj bi se vršila ... spomladi l. 1933! Sele ta konferenca naj bi razjasnila sedanji finančni in gospodarski položaj Evrope in tudi drugih izvenevropskih držav. Vse sedanje konference naj bi bile samo priprava na to. Angleži se nikakor nečesto vezati, dokler ne določi vseangleška konferenca v Ottavi definitivnih smernic angleške finančne in trgovske politike. Američani pa čakajo na izid predsedniških volitev.

Katoliška mladina za mir

Berlin, aprila.

V Bruslju se je te dni zaključil mednarodni kongres katoliških akademikov za mir. Na kongres, ki je bil organiziran pod okriljem »Pax Romana«, so prišli predstavniki akademске mladine iz 20 držav, med temi iz Jugoslavije, Poljske, Češkoslovaške, Nemčije, Francije, Irske in Španije.

Govorniki so v izbranih referatih obdelali razna gospodarska in politična vprašanja, ki so v zvezi z ohranitvijo miru. Tako je prišlo na dnevni red gospodarska kriza, vprašanje razorožitve in tudi manjšinsko vprašanje. Zborovalci so poudarili med drugim, da je nerešeno manjšinsko vprašanje velika ovira za spravo med narodi; narodne manjšine imajo pravico do ohranitve lastnega jezika in svoje kulture. Jugoslovanski delegat je protestiral proti zatiranju slovenske in hrvatske narodne manjšine v Italiji, ki živi pod nezgodnim režimom in kateri so bile vzete najbolj osnovne narodne in verske pravice.

Zborovalci so izrazili svojo vdanost katoliški cerkvi in resolucija poudarja potrebo, da bi se osnovala mednarodna fronta vseh katoličanov, ki bi se borila za spravo med narodi in proti prevratnim načelom, ki jih cerkev odboja.

Zaključnemu sestanku je prisostvovalo več poslanikom in drugih diplomatov ter vseučilišni profesorji. Voditelj belgijske akademске mladine, duhovnik Leclercq je govoril o stališču katoliške cerkve napram nacionalizmu. Veliko pozornost je vzbudilo predavanje ministra Jasparsa. Govornik je sicer kritiziral Zvezo narodov, a obenem je poudaril, da je to vendar največje mednarodno središče, ki dela za mir. Zato ga je treba podpirati in delati za njega izpopolnitve. Svoj govor je minister Jaspas zaključil takole: Mladenci, vi imate pravico govoriti o miru; ako namreč izbruhne vojna, se boste morali borovati vi, in bodočnost bo v vaših rokah!

Znižanje obrestne mere v Angliji

London, 21. apr. tg. Znižanje eskontne mere od 3½ na 3%, ki so ga pričakovali že tri tedne, ni v Cityju presenetilo nikogar. Nižja eskontna mera je v interesu vlade, ki je morala plačevati previsoke obresti za blavo deviznega podporna fonda. Obrestna mera privatnega eskonta je bila že več tednov pod oficijelno mero.

Dunajska vremenska napoved: Menjaje oblačno, vendar pa po večini jasno in nekoliko topleje.

Povodenj je dosegla svoj višek

Nekaj statistike iz poplavljenega ozemlja

Novi Sad, 21. aprila l. Vaš dopisnik se je danes razgovarjal s tukajšnjim načelnikom javne varnosti, ki vodi vse operacije v prilog poplavljenih in je dobil od njega nekaj statističnih podatkov glede poplav v srednjem Sremu. Do sedaj je v srednjem Sremu poplavljenih 28.000 ha najbolj rodovitne zele in 50.000 prebivalcev je prišlo ob streho. Škode, ki so jo povzročile poplave, še ni mogoče določiti, ker se kmetijski domovi še nadalje rušijo in ker se še ne ve, kakšne bodo posledice poplave, ko se bo voda umaknila. V srednjem Sremu znaša današnja širina Save nekoliko več kakor 14 km. Naglim odredbam oblasti se je zahvaliti, da materijalna škoda, zlasti kar se tiče živine, ni tako obsežna, kakor se je prvotno mislilo, pač pa obstoja še vedno nevarnost, da bo živina, katero v naglici niso mogli ročiti, tekom prihodnjih dni poginila od lakote, ako se voda ne bo pravočasno odtekla. Do sedaj je poplavljenih v srednjem Posavju 5987 hiš, 623 jih je popolnoma porušeni, 2000 kmetijskih domov pa je težko poškodovanih in jih bo treba najbrže tudi porušiti.

Drugače se polajaja na vseh poplavljenih sektorjih ni spremenil na slabše. Lepo vreme tekom večerašnjega in današnjega dneva je ustavilo naraščanje vode in obramba nasipov se vrši normalno. Ako ne pridejo novi deževni nalogi, potem se lahko smatra, da je povodenj dosegla svojo kulminacijo in da se sme pričakovati padanje vode na vsej črti od Siska pa do Smedereva.

Vode polagoma upadajo

Belgrad, 21. apr. AA. Hidrografska poročila z dne 21. aprila:

Srednja dnevna temperatura dne 20. aprila je bila v naši državi plus 13,5 stopinj, srednja minimalna v noči med 20. in 21. aprilom pa plus 4,5 stopinj. Včeraj je deževalo v vrbaski, drinski, zetški in moravski banovini, višina padavine je znašala od 1 do 8 mm. Sneg se v hribovitih predelih naglo topi.

Donava je narasla do Komorna pri razmerno nizkem vodostaju, do Mohača je padala, v mejah naše države je do Novoga Sada padla povprečno za 6 cm pri nadpovprečnem vodostaju. Od ustja Tise pa navzdol raste povprečno za 5 cm pri visokem vodostaju. Vendar je ta vodostaj nižji od maksimalnega, in sicer pri Pančevu za 23 cm, pri Smederevu za 32 cm. Od ustja reke Tise pa navzdol utrjujejo vodne zadruge svoje nasipe, deloma z združnimi, deloma pa s plačnimi močmi. Tam, kjer

Kriza Prve Hrvatske Štedionice

Belgrad, 21. apr. Pretresljaji kreditnih odnošajev, ki jih je zbudila splošna kriza, katere je zavzela velike dimenzije v vsem svetu, so rodili posledice tudi v naši državi v tem, da je prišlo do prekomernih dvigov vlog pri denarnih zavodih. To dviganje vlog je napravilo veliko škodo našemu gospodarstvu, ki si ni moglo dobiti denarnih kreditov, kateri so temelj modernega gospodarskega življenja.

Posebno so prizadeti denarni zavodi z velikim številom vložnikov. Naravno je, da zaradi pretresljajev kreditnih odnošajev ti zavodi niso mogli izplačati vlog v tisti višini, v kateri so to zahtevali vložniki.

Tako je bilo tudi pri Prvi hrvatski štedionici, največjem izmed takih naših denarnih zavodov. Prva hrvatska štedionica je od momenta krize pa do danes izplačala domala tretjino svojih vlog v neverjetni višini 800 milijonov dinarjev. To daleč prekaša likvidnost, ki si jo je sploh mogoče predstavljati v denarnem zavodu.

Ker pa navzile tem velikim izplačilom, izvršenih s pomočjo Narodne banke, dviganje vlog ni prenehalo in da se prepreči prekomerno zahtevanje gotovine po vložnikih, je Prva hrvatska štedionica prosila ministra za trgovino in industrijo, da ji glede na njeno aktivno stanje dovoli, da se

je reka preplavila nasipe, pa neprestano črpaji vodo.

Drava pada pri Mariboru, od Varaždina pa do Donje Miholjce v glavnem stagnira pri nizkem vodostaju, pri ustju pada pod srednjim vodostajem.

Tisa je začela neznatno padati, vendar pri maksimalnem vodostaju. Pri Tokaju je padla za 10 cm, pri Segedinu za 6 cm, pri Senti za 6 cm, vodostaj kaže tu 861 cm, pri Bečeju je padla za 2 cm, vodostaj znaša tu 733 cm.

Reka Sava v gornjem toku do Zagreba pada, pri Sisku raste, dalje do Rače pada, od Rače pa neznatno raste pri maksimalnem vodostaju. Pri Krškem je padla za 19 cm, pri Zagrebu za 6 cm, pri Brodu znaša vodostaj 833 cm, to je 12 cm pod maksimalnim, pri Sremski Mitrovici nad maksimumom, pri Belgradu je narasla za 6 cm in kaže vodostaj tu 653 cm, to je 1 cm pod maksimumom.

Dečni pritoki Save v glavnem padajo pri nadpovprečnem vodostaju. Vodo, ki je prestopila nasipe, odstranjujejo s črpalkami. Položaj v preplavljenih pokrajinah je še vedno kritičen. Na tisoče ljudi dela noč in dan, da odstranijo vodne mase.

Ustavitev prometa

Belgrad, 21. aprila. AA. Prometno ministstvo razglasa, da je ustavljen promet s postajo Sremska Mitrovica—Sava zaradi poplav. Vse pošiljke, ki so na potu, se zadržijo in vrnejo pošiljalcem.

Belgrad, 21. aprila. AA. Zaradi pokvarjenega mostu med postajo Bare in Čačinci na progi Voćin—Belišće—Osijek se preklica ukine promet s blagom med temi postajami. Potniški promet se vrši s prestopanjem, priljažni in ekspresni pa s prenašanjem.

Pošiljke, ki so na poti, so na razpolago pošiljalcem.

Belgrad, 21. aprila. AA. Prometni minister je dovolil, da se smejo, kadar gre za štetje in rešavanje železniških objektov ob poplavi in kadar prosijo pomoči železniške ustanove, ljudje in materijal, ki ga pošiljajo vojaške enote ali civilne oblasti, prevažati brezplačno tja in nazaj ter se smatrati kot ljudi in materijal železniške uprave.

To dovoljenje velja tudi tedaj, kadar se na zahtevo hidrotehničnih ali policijskih oblasti pošiljajo ljudje in materijal v primerih poplave ter se mora ravnati v tem primeru po določilih potniške tarife in blagovne tarife v zvezi z določili pravilnika o načinu plačevanja vozne za pošiljke državnih ustanov na železnica državne eksploatacije.

posluži čl. 5 zakona o zaščiti kmeta ter ukine nekatere predpise zakona o izvršbi in zaščiti. Motivi, ki so pri tem vodili Prvo hrvatsko štedionico, so bili tile: forsirano vračanje vlog vlagalcem, ki bi jih zavod moral prekomerno izvršiti, bi moralo privedi v dobi sedanje krize do padca mnogih za našo državo važnih gospodarskih ustanov, vlagalcem pa vzile teme ne bi koristilo, ker je naravno, da se v današnjem času ne morejo v tako kratkem času niti poplačati dolžniki zavoda niti realizirati aktiva zavoda.

Ministrski svet je na predlog ministra za trgovino in industrijo ustrejel prošnji Prve hrvatske štedionice in izdal naredbo z zakonsko močjo, ki začasno uravnava bodoče delo tega zavoda in njegove odnose do upnikov v svrhu čimprejšnjega povratka normalnih odnošajev v zavodu.

Posli Prve hrvatske štedionice so začasno stavljene pod omejitve predpisov uredbe. Glede novih terjatev, ki nastanejo po dnevu izdaje te uredbe, ne veljajo nikake omejitve in se bodo posli na podlagi novih terjatev vršili normalno kakor prej.

Zagreb, 21. aprila ž. Namestnik ministra za trgovino in industrijo je podpisal danes naredbo, s katero se na prošnjo Prve hrvatske štedionice, da se določi komisar, imenuje dr. Ivan Spevec, in sicer na podlagi zakona o zaščiti kmetov.

Strašna nesreča

Pariz, 21. apr. tg. V sodni palači v Bastiji na Korziki se je danes dopoldne med sodno razpravo podrl strop in pokopal pod seboj vse prisotne. Do sedaj so izpod razvalin potegnili 17 trupel in se bojijo, da se nahaja med razvalinami še več žrtev.

Poplave na Poljskem

Varšava, 21. aprila. AA. Zaradi taljenja snega v gorah so reke pri Pinski na poljsko-sovjetski meji silno narasle. Blizu mesta Grodaska, je poplavljeno 28 vasi.

Iz učiteljske službe

Belgrad, 21. aprila. l. Iz 6. v 5. položajno skupino so napredovali sledeči šolski nadzorniki: Tomažič Ivan v Mariboru, Rus Vilibald, Kranj, Koropec Ivan Maribor-desni breg in Grmovšek Mihal, Slovenjgradec.

Iz 9. v 8. polož. skupino so napredovali sledeči učitelji: Čuk Zora, Tunjice pri Kamniku, Stubelj Miloslava, Murska Sobota, Špan Marija, Vransko, Horvat Franc, Končevci, Planinc Gizela, Videm na Savi, Pevnik Erna, Mozirje-Gornji grad, Ribarič Elza, St. Andraž pri Ptuj, Puncer Marija, Vransko pri Celju, Pucelj Iva, Brežice, Pleskovič Martin, Gornji grad, Peteln Albina, Škrilje pri Kočevju, Beričič Jerica, Studenec-Krško, Tomažič Terezija, Sorica pri Kranju, Masel Matilda, Rakek pri Logatcu.

V 9. polož. skupino je napredoval Belec Ivan, Križevci.

Drobne vesti

Belgrad, 21. aprila. AA. Na podlagi čl. 213 splošne uredbe o univerzah se na belgrajski univerzi od 21. do 23. aprila t. l. predavanja ne bodo vršila.

Belgrad, 21. aprila. l. Z naredbo zastopnika načelnika oddelka za carine, je bil postavljen za čarinskega posrednika pri glavni carinarnici v Mariboru Ljuba Davidovič, višji carinski inspektor v pokoj.

Belgrad, 21. aprila. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog finančnega ministra je postavljen za davčnega kontrolorja v 7. skupini pri davčni upravi v Celju Josip Stare, davčni kontrolor v isti skupini na davčni upravi v Slovenjgradu.

Belgrad, 21. aprila. ž. Včeraj je prispela iz Rusije pošiljka 8000 kg zlata, in sicer preko Rige. Pošiljka je bila naslovljena na nemško državno banko. Denar je namenjen za izplačilo naročil Rusija v Nemčijo, v prvi vrsti za poljedelske stroje in železniški materijal, ki je že dobavil.

Sklepi inomoške konference

Dunaj, 21. aprila. AA. Korbiro poroča: Na današnji sklepni seji mednarodne konference trgovskih zbornic v Innsbrucku je bila sprejeta resolucija, ki pomeni apel vladam držav, ki so bile zastopane na konferenci.

Ta apel naglašja potrebo ureditve razmer in odnošajev, da se vrne medsebojno zaupanje in od strani sedanja svetovna kriza. Dalje apel naglašja, da se mora problem podonavskih držav rešiti v okviru in v smislu sistematske reorganizacije Evrope. Konferenca smatra, da bi bila učinkovita neposredna intervencija, ki bi imela na bazi kooperacije v dunavskem basenu vse pogoje za uspeh. To ne bi izključevalo stalnega sodelovanja podonavskih držav z ostalimi državami.

Konferenca je prav tako sklenila pooblastiti predsedstvo konference, naj deluje za zopetno vzpostavitev svobodnega deviznega prometa.

Prav tako je sprejeto poročilo poljedelskih strokovnjakov, ki naglašja, da mora vsak program, ki stremi po kmetijski obnovi podonavskih držav, zahtevati, v kolikor je to mogoče, ustrezajoče cene za poljske pridelke, prav tako pa mora delati za olajšanje tega prometa s poiskanjem novih trgov.

Sedanji položaj kmetijstva v podonavskih državah sili te države, da ostanajo pri sedanjih preferenčnih carinah.

Kreugerjeve goljufije presegajo 3 milijarde frankov

Berlin, 21. apr. ž. Izračunali so, da je s Kreugerjevim polomom izgubljenih ravno 2 milijarde frankov; od tega zneska odpade 1 milijarda na Francijo, 900 milijonov na Združene države, 300 milijonov na Švedsko, ostanek pa na Anglijo, Nizozemsko in Švico. To so neposredne izgube. Posredne izgube pa bodo nastale na obrestih, ki jih razne družbe ne bodo izplačevale, in višina teh izgub še ni znana.

Nenadna smrt

Zagreb, 21. apr. ž. Danes zjutraj ob 8 je nenadoma umrl na kolodvoru g. Avgustin Gecan, bivši generalni vikar in koadjutor belgrajskega nadškofa, ki je bil dolgoletni profesor na sušaški realni in klasični gimnaziji. Pokojnik je bil rojen l. 1868. v Hreljinu. Dalje časa je bil v »Germanicum« v Rimu, nato pa je postal profesor.

Berlin, 21. apr. ž. Ob priliki nedeljskih volitev bo od sobote dopoldne do ponedeljka popoldne v pripravljenosti vsa policija Berlina.

Austrija se pripravlja na razorožitev

Dunaj, 21. aprila. »Arbeiter Zeitung« poroča, da se je te dni izvršila na Tirolskem mobilizacija Heimwehra, ki se je v navzočnosti Starhemberga in dr. Steidlja podal na vojaške vaje. Vaje so se odigrale med kraji Aldrans, Sistrans in Rinn. Heimwehrovci so bili oboroženi s puškami, karabinkami, strojnimi puškami in topovi. Vaj se je udeležilo 250 mož. Na glavah so nosili jeklene čelade, ob strani karabinke in patrone. List trdi, da je to orožje eraričnega izvora. Tej četi so sledile vojaške kuhinje in tren. V tej bojni opravi je Heimwehr korakal proti Inomostu in oblasti se za to niso zmenila.

Bavarci preganjajo Hitlerja

Monakovo, 21. aprila. V uredniških prostorih Hitlerjevega »Völkischer Beobachtera« je policija izvršila preiskavo in zaplenila brošuro »Korupcijsko blato v Prusiji, ki jo je napisal Heinz Franke in ki je naperjena v prvi vrsti proti pruskemu notranjemu ministru Severniggu. V trenutku, ko so prispeli policijski uradniki pred poslopje, kjer se nahaja uredništvo, so se Hitlerjevci pripravljali, da odpeljejo na velikem tovornem avtomobilu tri tone raznih propagandnih brošur proti sedanjemu režimu. Policija je zaplenila avtomobil in odvedla ves tovor s seboj.

Omejitev uvoza v Avstrijo

Dunaj, 21. aprila. AA. »Die Stund« doznava iz merodajnega vira, da bo avstrijska vlada še ta teden sestavila seznam predmetov, katerih uvoz v Avstrijo bo prepovedan, ali pa bo zanj potrebno posebno dovoljenje. Ta seznam bo predložen glavnemu parlamentarnemu odboru, ki ga bo odobril že prihodnji teden, tako da bo ta najnovejša odredba avstrijske vlade, kakor list pravi, stopila v veljavo še ta mesec.

Med predmeti, katerih uvoz bo popolnoma prepovedan, so na prvem mestu luksuzne življenjske potrebščine, kakor n. pr. banane, morski rakci i. dr.

Nekateri bo popolnoma prepovedano uvažanje nekaterih vrst dragega kamenja, nakitov, nekaterih modnih predmetov in podobnega.

Predmeti, za katerih uvoz bodo potrebna posebna dovoljenja, so naštet v 20. členu avstrijske carinske tarife. Razen nekaterih industrijskih predmetov pridejo tu v poštev tudi nekateri agrarni proizvodi, kakor vino, maslo, perutnina, sir in podobno.

Strahote povodnji na Posavju

Z letalom nad poplavljenimi vasmí - od Belgrada do Broda

Posebno poročilo Slovenca.

Belgrad, 20. aprila.

Strašno nesrečo, ki je zadela Ponodavje in Posavje, ni mogoče pregledati z navadnim gledanjem. Predaleč je od človeka tak dogodek. Moreš stati pred njim in ga objeti s svojim pogledom, a dalje tam za obzorjem...? Pri takem ogromnem dogodku, kakršna je ta povodnja, kjer se je razlilo na kilometre vode in ustvarilo novo Panonsko morje, mora naše oko silno razširiti obzorje, da more domneiti vse ogromne nesreče. Tak človek mora biti v letalu. Treba je nesrečo gledati od zgoraj, biti navdahnjen od bližine neba in gledati spodaj ljudi, človeško skromno.

Strašna vodna puščava.

Vojaški dvosedežni Potez št. 122. Pilot kapetan Vasič. Opazovalec moje oči. Fotografski aparat. Na hrbtu padalo. Velik polkrog. Ze sva zletela z zemunskega letališča s 450 konjskimi silami, 220 km na uro.

Ko dve minuti pozneje preletiva Bežanjsko ravnico, že letiva nad pravilnim le malo napetim savskim lokom, pod nama se že razprostira ogromno morje vode, od obzorja do obzorja ogromna vodna puščava. Ladje v pristanišnih piskajo, ali nama najin motor ne da slišati njihovih ladijskih signalov. Hiše na obrežju se tope. Po vodi plavajo drva in les kakor zobotrebeci, ki jih je razmetala nerodna roka na vse strani. Od Avale prihajajo oblaki, zastirajoč nama pogled proti suhi celini. Prepričana sva sama sebi, vodnemu tlu, ki se strašno čudno blišči v tem solncu. Tu spodaj, kjer so se še včeraj takorekoč videle sremske njive, kakor pravilno parketirana tla druga ob drugi, tu spodaj torej so močvare in »morska očesa« Save razlita in združena z rečicami in potoki, povezana in ločena in se zdi, kakor da bi vse te vode čakale trenutka, ko se bodo lahko vrgle na ponosni belgrajski breg. Ta pa z vzdignjenim ponosom kakor drzni vitez se ne da. Čvrsto drži svojo streho, Kalimegdan, in se vzpenja vse dalj do Kosmaja ter čuva svoje bogate ulice z izložbami najmodernejšega blaga razsvetljenega z reflektorji.

Vse izza Belgrada, vse kar se imenuje posavska vas, ali mesto je podleglo. Pravijo, da je bilo tudi nekdanj tako v starih časih. Jerzavi in bagerji nad novim visečim mostom, pa za njimi bel park rečnih ladij v Zimovniku, nad njimi polno dima, kajzenci na Makšici z velikimi vrečami in barikadami delajo dragocen nasip, vedno bolj se razpieta ta grozni film o vodi, film o Savi, o največjem hajduku in najstrašnejšem grabežu varljivih balkanskih pomladi.

Sto otokov.

Bežanija, vas ki je poznala topovske krogle obeh strani, nikdar ni bila tako žalostna. Danes je preplavljena s savskimi kanali, po katerih lahko drse male stvarice, čolnčki. Nekdo maha od spodaj. Nama se zdi, da naju pozdravlja. Morda naju pa kolne, ker bogati sremski kmetje nočejo, da bi se kdo z žalostnim posmehom sklanjal nad njihovo bedo. Ne priznajo je! Od obeh strani padajo hiše in kočice v vodo. Samo njihove grede še lahko vidiš, ponekod pa niti tega ne, ampak samo gole razvaline kakke enonadstropnice, ki jo je izpodkopal voda, ji odvzela ilovno podlago in z njo pobarvala valove. Glej, pred nama otočič, dvignjen kakor koralna pečina v oceanu: Pokopališče s šiljasto cerkvijo. Okrog nje sami grobovi, spomeniki, enakomerno razdeljeni, gosti a varni. Nihče se jim ne približuje in zdi se nama, kakor da bi bilo že zdavnaj zapuščeno in da že davno nihče ni več zvonil v zvoniku. Oj ljudje, ali ste nevoščljivi mrtvim? Izbrali ste jim najlepše mesto, do koder voda ne pride, in grobovi so varni, zato pa so hiše v vasi vse v razvalinah. Nesrečna in žalostna sremska vas! Le še malo, le še nekoliko centimetrov vodnega pritiska, pa ne bo za njo nobenega sledu več. Na zemljevidih te bodo izbrisali. Ostalo pa bo pokopališče. Zato pa so pokopališča edini dokumenti zgodovine. Visoka so, varna, vzvišena, da bi duša bila bližja Bogu.

Midva pa ploveva dalje. Glej Umko. Glej Obrenovec, to strahovito otočje malih otokov, na katerih tako tesno druga ob drugi čepi hiše kakor mali morski svetilniki. Po ulicah plovejo čolnčki in korita. Tu blizu na nekem otoku, izgubljenem od sveta, stoji cela čreda molznih krav — edina tolažba kmetov iz Zeleznic, Ostružnice, Umke in Obrenoveca. Morda poginejo od glada. Žalostne in nepremične stoje tam, da jih niti ropot našega motorja ne moti. Kdo jih bo rešil? Zakaj so ljudje pozabili na nje? Morda samo zato, da bi prej rešili sebe in svoje otroke pred valovi.

Iz ptičjega pogleda.

Glejte naju, kako se v saltu mortalu obračava nad Obrenovcem. Cisto nizko sva. Skoro da se najin let srečava z molitvami, ki jih iz hiš pošiljajo za svojo rešitev. Skoro bi človek moral zajokati.

Nevzdržen položaj na Koroškem

Boj za kulturno avtonomijo.

Konec.

Toda nemškimi krogom v resnici ne gre za stvarne pomisleke. Ko so inscenirali svojo »velikopotezno akcijo«, so imeli tudi svoje skrivne namene, in ker se veliki bluf ni posrečil, iščejo lažne argumente, da bi zvalili krivdo od sebe. Potek pogajanj pa je jasno pokazal, kam pes tace molli.

Ako bi bili Slovenci sprejeli kulturno avtonomijo, kakor so jo koroške nemške stranke predlagale, potem bi bilo koroško vprašanje takorekoč de iure rešeno. Seveda le na papirju. Nemška propaganda bi poskrbela v zadostni meri, da bi se pred evropskim forumom naslikala velikičudnost nemške večine v najlepših barvah, de facto pa bi na Koroškem raznarodovali po stari praksi samo s pospešeno hitrostjo. Saj bi si vendar v ta namen pridržali vse germanizacijske službe.

Da je naša trditve resnična, hočemo dokazati takoj. Treba je upoštevati poseben način narodnega boja, kakor ga izvaja koroško nemštvo. Mislimo predvsem na plebiscitno psihozo, katero znajo izrabiti na način, ki je kakor spreten tako zloben.

Kakor smo že omenili, se zavedni Slovenci namenoma vedno in vedno zopet razkrižajo kot »iredentisti«. Slika se jih kot jugoslovanske hujšake, kot izdajalce domovine, kot orodje jugoslovanskih aneksonistov. Ta trditve se ponavljajo brez prestanka, dokazi se ne navajajo in teh tudi ni treba, kajti čim bolj je krič demagoški, tembolj učinkuje. Vsa zatirjanja lojalnosti od strani slo-

Mačvanska Mitrovica pod vodo.

Kajti, glej, na najine glave lete odprta usta (kajpada s klci ali kletvinami) sirotnih žena, ki obupano sede na strehah svojih hiš in gledajo, kako plavajo po vodi utopljene kokoške, pernata trupla. S hiš so se že davno sesule strešne opeke, opeka je popadala v vodo, malta se je razpustila. Bele srbijanske hiše, tako svetle spomladi, so sedaj strašni beli grobovi v motni, umazani in zeleno-temni vodi. Po glavnih ulicah križarijo čolni z ljudmi, ki se kakor v nezvesti naslanjajo na more zidove in stiskajo vesla v rokah. Glej, tam se črni nekak temni trup, kakor da je neki dobri konjiček za vedno zapustil svojega gospodarja. Vlačilec čisto obupan stoji nepremično, kakor da bi se ne smel ganiti, ker ne ve, komu naj najprvo pomaga. Po križiščih nekdanjih ulic plavajo razbite omare, postelje in slike. Okna so samo luknje nad vodo. Otočno in bedno frfota nad vsem nekak golobov.

Od nekod plove težak brod. Toda danes nihče ne sedi za krmilom, da bi pazil na smer. Vse plava po svojem toku, vse se pokorava volji struje. Ta pa nosi, kakor sama hoče, pa nikdar ne ugonobni plovec, kajti zanj je ta prostranost rešilna. Od obale do obale, od nevarnosti da bi naselili na tej ali na drugi strani, je strašno daleč. Od druge strani se vijo kvišku oblaki dima nekih ognjev, ki so jih morda zažgali kličič na pomoč. Ne vidi divja plamenov, čutiva pa po dimu, ki se vije, da je ogenj ogromen in da se je moralo zgoditi nekaj groznega. Glej, nihče nama ni sporočil, da so tu v tem času tonili tudi ljudje. Pozneje nama je bilo povedano, utonili je starec v močvirju. — Brezimihi nesrečnik! Vse velike tragedije so brezimne: povodnji, selo, žena, popotnik. O osebnosti, kako ste netragedično ravno zaradi tega, ker nismo primorani delj misliti na vas!

Selišča, ki so izginila.

Tukaj so nekdanj bila selišča. Ko smo hodili na lov, smo jih videli. Danes jih ni. Videti je le nekaj ostankov, kakor razmetanih gnezd, majhnih iz te najine daljave in brzine, siromašnih, razmetanih ovčarskih gnezd. Pastirji so veliki nesrečniki. Niso zato nomadi, ker hočejo biti, ampak zato, ker ne morejo drugače. Glej, en sam val vode je prisilil njihovo malo slamnato kočico, da je odšla brez sledu. In potem, ali jim bo njihovo praznovanje pustilo tudi pozneje naseliti se tu? Ali bodo smeli pustiti nova jagnjeta tja, kjer jim je utonila čela čreda? Tu je bilo okrog 100 razmetanih pastirskih kolib. Danes ni nobene. Ker pa so pastirji tako daleč od vsake statistike, mi niti ne vemo, koliko jih je zmanjkalo v kalnem valu.

Od zgoraj so najine oči prikrovane v to žalostno sliko. Voda kraljuje. Na kilometre široko in na dolgo, na strašne milje okrog, brez sledu kakih cest in staza, brez sledu živih bitij. Ogromno morje, ki se zvija v stotinah rek in potokov, struji in brzi. Pa nikjer nikogar. Nikjer žive duše. In vendar solnce ni nič mračnejše kakor drugače. Kakor za našle lise solnce še mnogo jaseje. Po valovih se zibljejo štori iz gozdov. Z njimi so priplula tudi debila, ki jih je vrgla sekira in sedaj gredo svojo pot v neznano smer. Ali so ti razrušili tole malo naselje, od katerega ni niti sledu niti dima?

Proti Kosmaju se obzorje zmanjšuje, proti Fruški gori pa nepregledna voda. Dogodek, kakor zmag, ki je planil na ljudi s svojimi strašnimi nevidnimi zobmi. In grize, odnaša kar more, požira kar doseže. Celot vinogradi in brežulki postajajo žrtev. Puščava. S tega, nekdanj tako živga ozemlja so odnesle vode stotine hiš in koč, ovčarskih kolib in živali. Strašno je pogledati od zgoraj na to široko sliko brez vsakega smisla za barve. Enolična je in strašna.

Zabrežje je utonilo. Mole ven hišice kakor male ribje glave. V Ostronožnici vlada tak stra-

šen mir, da se ti ježe lasje na glavi. Nič se ne giblje in ne premika. Ali nikogar ni? Tisoči drugače nepremakljivih kmetov so se preselili na varne hribočke. Kaj ti reveži jedo, ko so zapustili svoj »smok«, svojo ogromno zimsko slanino v loncih, ki jo sedaj preplavlja kalna voda.

Bojcevi so otočič s čudnimi strehami hišic. Človeku je, da bi jokal. Pa ga je nekako strah, da bi ta žalna solza še bolj ne dvignila te strašne vode. Srce se krči, voda se razliva, le pred najinimi očmi se struje ločijo in udirajo na novo

Hrastniški rudarji ustavili delo

Hrastnik, 21. aprila.

V hrastniškem revirju z Ostrim vred je bilo vsega skupaj okrog 900 delavcev. Od teh jih dela še okrog 550, zadnji čas je bilo reduciranih vsega kakih 300 delavcev. Vseled tega je nastala med ljudmi velika potrtost.

Ze snoci, ko so delavci prišli na delo, je bilo izdano geslo: »Vsi na delo ali pa nobeden!« Delavci, ki so prišli delat, so to geslo sprejeli in odšli domov, ne da bi šli na delo.

Ko so davi drugi delavci zopet prišli na delo, je bilo videti med njimi že polno prazne oblečenih rudarjev. Nihče ni dobil v roke jamske svetilke. Ko so se delavci zbrali v rudarski čakalnici, jim je mojster velel: »Preoblecite se in pojdite na štiti!« Tedaj so delavci odgovorili: »Vsi ali pa nobeden!« ter se niso gnetli.

Mojster je to sporočil obratovodji. Ta je po-

Ptujске komunalne zadeve

Ptuj, 20. apr.

Dne 18. t. m. se je vršila III. redna seja ptujске občinskega sveta pod predsedstvom župana Jeršeta. Po prečitaniu in odobritvi zapisnika zadnje seje poroča župan o izpremembah v občinskem svetu. Banska uprava je razrešila njihovih funkcij tri svetnike ter imenovala na njihova mesta nove osebe. O teh izpremembah smo nedavno v našem listu že poročali. — Župan poroča nadalje, da je občina zaprosila za dodelitev enega dela Herbersteinovih gozdov, toda banska uprava je sedaj prošnjo občine zavrnila.

Sledila so poročila odsekov. Upravni odsek poroča: Občina prevzame jamstvo za znižano posojilo trgovcu Antonu Nagliču za nakup hiše. — V lekarnah se uvede s 1. majem t. l. pobiranje občinske trošarine od žganja in spirita; lekarnarje so bile doslej trošarine oproščene, sedaj pa bodo plačevale polovinski iznos. — Najemniška pogodba s šolskimi sestrami v Mladiki se podaljša za leto 1932-33. Najemnino bo določil župan dogovorno s šolskimi sestrami. — Radi finančne krize se bo izvršila revizija najemnin v mestnih hišah ter se bodo znižale pričenši s prvim majem. — Po odobritvi od strani banske uprave se uvedejo nove občinske pristojbine za meroizkusni urad za žigosanje sodov. — Ob tržnih dneih se dovolijo nove stojnice in sicer branjevkam Gorjan in Habenschuss. — Pod prostijsko cerkvijo se bo uredil prostor v Miklošičevi ulici. — Glasbeni matici se odpiše račun za napravo tombole. — Proračun za leto 1932 je vrnila banska uprava nepotrjen s pristavkom, da se mora vnesti vanj zopet najemniški vinar, katerega je občina s sklepom od 1. januarja t. l. ukinila. Vnela se je pri tej točki ostra debata in končno je zopet občinski svet z večino glasov sklenil, da se pobiranje najemniškega vinarja opusti in da občinski svet vztraja na odobritvi proračuna, kakor je bil predložen banski upravi. Prečitana je bila tudi spomenica državnih uradnikov, ki prosijo za ozirom na redukcijo prejemkov

Pred nevarnostjo

gripe, influence in nalezljivih bolezní vratu varujejo

Dobiva jo se v vseh lekarnah. Cena malega zavitka Din 8.—, velikega zavitka Din 15.—.

ozemlje. Take slike ne vidiš več. Gledam tako strujo, ki se je ločila od druge vode, kako polzi ob strmini sremske obale vedno globlje v njive, ki so že sprejele blagoslov pluga, in grabi jih kakor grabijo žrtve strašni morski pajki, jemajo kos za kosom neizbežno kakor smrtna kosa. In ko zgrabijo svojo žrtve, se vode zopet zlijejo in prelijejo, noseč s seboj pozabljen kmečki voz, zlomivši ga kakor trsko in odnašajoč z njim tudi tisti bedni obed, ki je bil pripravljen. Selo je razdejano na 8 delov. Cesarska cesta, ki je nekdanj ponosno vodila v ravni črti proti vzhodu, je sedaj jarek vode. Nikjer žive duše. Kako strašno je videti vas brez življenja. Najin motor rjove kakor grozen zmag, kakor prokletstvo nad to strašno razdivjano vodo. In čim delj se voziva skozi ta pomladni zrak, tem strašnejše so slike. Zapri bi oči, ko bi me nekaj ne sililo, naj gledam nova videnja. A pretreseno mi nekaj bije v prsih. Pred nama se razliva ogromen zaliv, kakršnega dotlej še nikdar tukaj ni videlo oko. Ne vidiš konca. Privikrat ti je zaprtu savsko obzorje. Pred nama je Kupinovo s svojim strašnim močvirjem, mrkim carstvom ptičev.

Savska Sahara! Strahota! Grobovi

Dragan Aleksič.

za ukinitve stanovanjske davščine. — Mesarju Kolariču se z ozirom na večje adaptacije podaljša najemna pogodba od 5 na 10 let. — Bilanca mestnega avtobusnega podjetja, ki izkazuje glasom poročila 51.000 Din izgube se odobri.

Pravni odbor poroča: V domovinsko zvezo se sprejmejo Ervin Damiš z družino, Antonija Vele, Jožef Bežak z družino in Jožef Berlič z družino. Prošnji Martina Klemenčiča in Dimitrija Zolotniškega se odklonita. — Z večino glasov se sprejme predlog za podporo mestnemu župnemu uradu za napravo orgel v znesku 1511 Din. — Odobrijo se sklepi ubožnega sveta, glasom katerih se zvišajo podpore mestnim ubožcem, oziroma se odajo v hiralnico. — Poročilo kuratorija dijaškega doma se vzame na znanje. Kakor je posneti iz poročila, se je število gojencev znižalo in podjetje je radi tega pasivno. V tekočem letu je predvidna reorganizacija podjetja.

Radi izpremembe v občinskem svetu je nastala potreba izpolnitve odsekov. Vršila se je v to svrhu volitev in so bili izvoljeni: v pravni odsek dr. Mrzole, v ubožni odsek Arnežič, v odsek avtopodjetja Anton Brenčič, v kuratorij dijaškega doma Snoj.

Javni seji je sledila tajna. Bivši orožnik Osterman se nastavi za policijskega stražnika. — Policijskemu nadzorniku Cabrianu se prizna brezplačna kurjava in razsvetljava. — Policijsko osebje, ki je bilo doslej nastavljenno pogodbeno, se prevede na službeno pragmatiko. — Upokojenemu stražniku Jakopinu se zviša pokojnina za 300 Din mesečno, toda le v slučaju, če izgubi mesto inkasanta pri združni elektrarni. — Izvoljena je bila končno še disciplinarna komisija za občinske nametščence.

Fotoamaterji!

Povečave Vaših negativov Vam lepo in poceni napravi **fotooddelek Jugoslov. knjigarne Ljubljana** Zahtevajte cenik!

njih mnenju germanizacija končana. Ta čas se za sedaj še ne da prorokovati. Zato bi radi obdržali dosedanj status v šolah do »pozneje«.

Narčt je bil zvito izdelan, toda pravi nameni so se pokazali preočito. Račun je bil napravljen brez krmarja. Slovenci so pravočasno spregledali, kaj se v resnici skriva za predlogom, ki jim je bil ponujen, zato so zahtevali rešitev, ki je koroškim razmeram edino pravična. Toda Nemci so pogajanja prekinili in s tem jasno pokazali, kako malo jim je leželo na tem, da bi se na Koroškem vstvarile res zdrave razmere.

Mi smo s Scheichelbauerjem istega mnenja ko pravi, da je treba položaj na Koroškem na vsak način razčistiti. Zato bi bil res že skrajni čas. Odo-bravamo tudi njegovo stališče, da je z ozirom na posebnosti, ki vladajo na Koroškem, pravilna rešitev manjšinskega vprašanja mogoča le potem kulturne avtonomije. Toda avtonomija mora biti taka, da bo slovenskemu prebivalstvu pravična, predvsem kar se tiče šolstva. Samo ob sebi je umevno, da mora preiti slovensko šolstvo brez izjeme v avtonomno upravo. Nevzdržno pa je stališče, da bi poleg manjšinskih šol še država vzdrževala konkurenčne šole za slovenske otroke. S tem bi se zanesel v institucijo, ki je izključno kulturnega značaja, zopet dosedanj politični boj. Vnela bi se takorekoč med državo in kulturno samoupravo pravcata borba za šolski naraščaj. Umevno je, da bi v tem boju država v svoji premoči in s sredstvi, ki so vladajočemu sistemu na razpolago, imela mnogo ugodnejše stališče. Na ta način bi si radi ustvarili legalno podlago za svoje asimilacijske tendence. Toda takšno stanje ne bi prineslo rešitve narodnega vprašanja, le povečalo bi nasprotstva. Zato iz te moke ne bo kruha.

niki bi navalili z vsemi silami, protigaitacija bi bila grozna. »Čemu rabite novih šol, — bi kričali — ali si želite novih davkov, ali boste dajali otroke izdajalcem v roke, onim, ki hočejo zopet vojno v deželi?« Ne zametavali bi nobenega sredstva, pa da bi bilo še tako podlo. Kako pravilna je naša trditve, nam v zadostni meri dokazuje dejstvo, da so v istem času, ko so nemške stranke v deželnem zboru prinesle svoj predlog o avtonomiji, te iste stranke v slovenskem delu dežele že organizirale protestna zborovanja nasprotujoč, na katerih se je upirajala divja gonja proti Slovincem.

Na ta način bi seveda Nemci dosegli, da bi prišlo samo v najzavednejših krajih do ustanovitve novih manjšinskih šol. Potem pa bi zakričali, da Slovinci na Koroškem skoro ni več. Dosedanje utrakvistične šole pa bi obdržali sami in v njih lahko raznarodovali popolnoma legalnim potom. Seveda, saj te šole ne bi bile manjšinske; torej bi rekli, da so nemške. Takoj bi dokazovali, da Slovinci pri ureditvi teh šol nimajo nobenih pravic, saj bi imeli itak svoje manjšinske šole — na papirju.

Scheichelbauerju je menda pero ušlo predaleč, da je kar odkrito priznal, kaj Nemci hočejo. On pravi, da se Nemci na noben način ne morejo odpovedati utrakvističnih šol, na katerih se morajo učitelji vsaj v prvih letih posluževati slovenščine kot posredovalnega jezika. Te šole hočejo imeti za neko prehodno dobo še v svojih rokah, pozneje pa naj bi se po krajevnih razmerah pretvorile ali v nemške ali pa v slovensko-manjšinske šole. Kdo se ne bi smejal ob takšnih nazorih! Zakaj bi se naj ta opredelba v nemške in manjšinske šole izvršila šole »pozneje«, zakaj ne sedaj? In kako naj se beseda »pozneje« razume? Kdaj naj bi prišel tisti čas? Pač takrat, ko bo po

venskega vodstva ne pomagajo nič — se kratkoma ne vzame na znanje. Naj nam nihče ne oporeka, da pretiravamo. Poglejmo, kar nam Scheichelbauer sam pove med vrsticami svoje publikacije. On deli slovensko prebivalstvo na nacionalne Slovence in takozvane »Windische« in vidi edino razliko med obema skupinama v tem, da »vidijo nacionalni Slovenci svoj nacionalni ideal v jugoslovanski državi, to se pravi, da so iredentisti. On trdi brez dokazov, da so nacionalni Slovenci najzagrizenjši sovražniki vseh onih, ki so domovini zvesti. Take trditve prinaša Scheichelbauer, ki obenem zatrjuje svojo resnično voljo, da pripravi pot do sporazuma. Pa glejmo dalje. Koroški Heimatbund, to je bojna organizacija, katere namen je, da ponemčuje Koroško in naseljuje priseljence iz rajha, katero pa podpirajo vse nemške stranke, izdaja poseben list »Koroško Domovino« z izrecnim namenom, da pospešuje narodni razdor in blati Slovence. List je celo od deželne vlade financiran. Ne boš našel številke, v kateri se ne bi na najgnusnejši način hujškalo proti Slovincem. Tudi Scheichelbauer je svoj odgovor objavil najprej v tem hujškaskem listu. Pa tudi drugo časopisno postopa po tem receptu. Šele pred kratkim so »Freie Stimmen« opsovale narodno zavedne Slovence kot hujšake, s katerimi Nemci nočejo sporazuma in ga tudi nikdar ne bodo sklenili.

Mi se na tem mestu zadovoljimo z navedenimi dejstvi, saj nam govorijo zadoosti glasno. Neprestani očitki iredente ali izdajstva so potisnili narodno zavedne Slovence v popolnoma izoliran položaj. To so državljani druge vrste, nekaj sovražnik v deželi. Pod takšnimi okolščinami si je seveda le težko ohraniti svojo narodno zavest, in v takšnem vzdušju naj bi Slovenci začeli z nabiranjem podpisov za nove manjšinske šole. Nasprot-

Ljubljana

Prebrisana sleparija

Ljubljana, 21. aprila.

Pred nekaj tedni je odprl trgovski zastopnik J. Z. v Ljubljani podružnico zadruga »Materinska pomoč«, ki ima svoj sedež v Mariboru. Pripravil si je vse potrebne tiskovine, uredil lokal in seveda takoj tudi najel pomožne osebe. Takoj je sprejel v službo kontoristino, katere naj bi dobivala 3000 Din plače, in še dva moška, ki naj bi opravljala druge posle. Ta dva pa naj bi prejela plačo, eden po 1000, drugi pa po 500 Din na mesec. Začel je tudi sprejemati člane ter kasirati vplačila prvih obrokov, ki so znašali 70 oziroma 90 Din.

Ker je bilo poslovanje združeno s kasiranjem denarja, zahteval je zastopnik od uslužbenec denarne kavicje in sicer od kontoristinj 4000 Din, od obeh slug pa po 3000 Din. Ker ima danes vsak račun službo, ki obeta biti stalna, kakor pa par tisočakov v hranilnici, je seveda zastopnik vse kavicje hitro dobil. Ko bi pa moral 31. marca izplačati prve plače, je odšel z izgovorom, da gre po denar za plače in odpotoval je neznankam in do danes ga še ni nazaj. Policijska preiskava je dognala, da je mož odnesel ves denar in kavicje, mariborska policija pa je javila, da zadruga »Materinska pomoč« v Mariboru ni nikdar ustanovljala v Ljubljani podružnice in da tega tudi ni mislila storiti. Zadruga namreč za sedaj ne posluje, ker čaka odobritev spremembe pravil z banke uprave.

Nekako ob istem času pa so se pojavljali na meji med Slovenijo in Hrvaško agenti, ki so nabirali člane za slične zadruga in pri katerih so našli tudi tiskovine in položnice te podružnice. Jasno je, da je predzniki zastopnik odnesel svojim uslužbenecem kavicje in da je najbrž vse skupaj ustanovil le radi tega, da si je mogel nabrati 10.000 Din s samimi kavicjami. Policija z vsa vsemu zasleduje predrežnja.

Kaj bo danes?

Drama: Zaprta.

Opera: Zaprta.

Hotel Miklič: Družabni večer »Kreke«. Predava dr. Jože Rus o tipu dolenskega mesta. Ob 20. Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunaška cesta 6, in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

○ Zahvala. Podpisano društvo se v prvi vrsti zahvaljuje članom občine, da je v tako lepem številu obiskalo Materinske proslave. Dalje najlepša zahvala naši poštovovalni gospodini Slavici Venceljovi, ki je z vsa ljubeznijo zbirala okrog sebe celo krdelec malčkov. Najlepša hvala g. Ludoviku Šavju za prekrasen govor. Iskrena hvala gospodom p. Krizostomu Sekovaniču in p. Zakrjasku za lepi igrici in p. Francetu za pevske točke. Dalje gdč. Černejevi za ljubko deklamacijo. Ne smemo pozabiti na sijajen orkester orgle z g. prof. Jerajem na čelu. Najlepša hvala našemu spretnemu režiserju g. prof. Osipu Šestu in upravi gledališča. Še enkrat iskrena zahvala vsem ter prosimo, da nam ostanete še v bodoče nklonjeni. — Kršč. žensko društvo.

○ V splošni bolnišnici ni nič novega.

○ Strokovna obrtna nadaljevalna šola za brivce, frizerje in lasničarje v Ljubljani priredi v nedeljo 24. aprila razstavo šolskih izdelkov, risb in lasnih del svojih učencev. Razstava bo odprta od 8 do 12 in od 14 do 17 na drž. II. deški meščanski šoli v Ljubljani VII. Gasilska 17, II. nadstropje. Vsi mojstri, kakor tudi vsi, ki se zanimajo za napredek vajencev, se vabijo na obisk te razstave. Vstop prost.

○ Stavbno gibanje je v Ljubljani že oživelo. Kljub slabemu vremenu, ki je dolgo časa zadrževalo letošnje pomlad nadaljevanje gradbenih del, se je zadnje dni na večjih ljubljanskih še ne dograjenih stavbah začelo delo skoraj zopet s polno paro. Na nebotičniku, ki je najprvo oživel, stojita na vrhu že kar dva venca odrov. Začeli so namreč

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Začetek ob 20.

Petek, 22. aprila: — Zaprta.

Sobota, 23. aprila ob 15: ZDRAVNIK NA RAZ-
POJTJU. Dijaška predstava. Globoko znizane
cene. — Ob 20: KAR HOČETE. Izven. Znižane
cene.

Nedelja, 24. aprila: KVADRATURA KROGA. Iz-
ven. Znižane cene.

Opera.

Začetek ob 20.

Petek, 22. aprila: Zaprta.

Sobota, 23. aprila: TURANDOT. Premijera. Izven.
Nedelja, 24. aprila: FAUST. Gostuje Baklanov.
Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Petek, 22. aprila: Zaprta.

Sobota, 23. aprila ob 20: BREZ TRETJEGA. Pre-
mijera. Proslava 25-letnice pisateljskega delo-
vanja M. Begovića. Ab. A.

Nedelja, 24. aprila ob 20: VIKTORIJA IN NJEN
HUZAR. Znižane cene. Zadnjič.

Kulturni obzornik

GOSTOVANJE PIJE IGIROSANU

Pia Igirosanu iz Bukarešte je v naši operi gostovala v nedeljo v operi Madame Butterfly, v sredo pa v Rigolettu. Občinstvo, ki je v nedeljo gledališče do zadnjega prostora napolnilo, jo je prav ljubeznivo sprejelo in jo v obeh operah nagradilo s ploskom pri odprtem odru. Njena Japanka je bila prav ljubka, tudi Gilda kar sprejemljiva. Glas ima v višji legi lep zvonek in poln, sredina je manj sočna, najvišja višina čista, pa nekoliko krhka. Naznanili so nam jo kot koloraturko, in v resnici se je tam še najlepše razvila, kjer je imela priliko koloraturne drobce kot rose bisere sipati na poslušalstvo; dasi nočemo udit, da bi tudi sicer iz primerne lege ne bilo marsikdaj kar toplo zavelo. Na njeni poti do popolne usovitve ji želimo obilo sreče.

Izvrsten oče ji je bil Primožič, ki je sijajno, prepričljivo igral in z izdatnim, volinim glasom lepo pel. Ima pa — ne vem, ali vselej — v petju neke posebnosti, ki so kdaj lahko zelo učinkovito umetniško sredstvo, lahko pa postanejo samo vedno pripravljen vzorec; to navado mislim, ko ton rad iz zelo tenke niti hitro preprede v zelo debelo. Je pa gotovo pomembna umetniška duša.

Banovec, ki nam je v spominu kot lirčen tenor z izredno mehkim, kar žametno božajočim glasom, se je, kar ga nismo slišali nekoliko razdelil v dva peve. Iz enega zveni še vsa »tari Ba-

z obdetovanjem in izdelavanjem fasade. Velika stanovanjska palača v Gregorčičevi ulici se je tudi začela pomikati precej hitro v drugo nadstropje in tudi nedograjeni del hotela »Miklič« bo kmalu začel dobivati končne forme. Na mnogih krajih pa so začeli z manjšimi prizidavami in popravili. Upamo, da kljub slabim časom letošnje leto gradbena delavnost ne bo mnogo manjša kakor lani. Na ta način bodo dobili vsaj številni brezposelni, ki jih je dolga zima močno udarila, zopet malo zaslužka.

○ Z lestve je padel 26 let stari monter mestne elektrarne Lenarčič Emil, stanujoč v Gradišču št. 2. Napeljal in popravil je večerj dopolne zunanji električni vod na dvorišču pri Meneingerju na Sv. Petra cesti št. 43. Stal je na lestvi 4 metre visoko, ko je po nesreči izgubil ravnotežje in padel. Padeč je bil tako hud, da si je zlomil desno gornjo laket. Telefonično poklicani reševalni avto ga je takoj odpeljal v splošno bolnišnico.

○ Cepljenje prašičev. Posestniki iz področja mestne občine, ki hočejo, da se jim cepijo prašiči proti rdečici, naj prijavijo do 15. maja mestni klavnic v Ljubljani svoje naslove in število prašičev.

Kranj

Kaj bomo letos gradili. Kakor pričajo dosežani znaki, bo letos stavbna sezona najbolj živahna v Koprskem predmestju, ki bo letos pridobilo najmanj 8 novih hiš. V to število štejemo predvsem letos kakor tudi lani jesen pričete stavbe, ki se bodo sedaj dozidale. Na bivšem Likozarjevem travniku ob pokopališču bo tik ob cesti vzrasla peta hiša v tej koloniji. Rotar F., uradni ekspoziture OUZD v Kranju gradi visokopritlično dvestanovanjsko hišo. Delo izvršuje stavbno podjetje Pernuš-Malovršnik. Na domačem travniku severno od trgovca Savnika bo zgradil tudi visokopritlično stanovanjsko hišo sedlar in tapetnik Mihael Šipic. Ob Koprski cesti nasproti Adamičevi vili bosta zgradila enonadstropno hišo kleparski mojster Al. Smolej in ključavničar Ivan Bitenc. Prav za prav sta to dve hiši, ki pa bosta imeli eno steno skupno zaradi pomanjkanja stavbnega prostora. V pritišču bosta lastnika imela spredaj vsak svojo trgovino, zadaj pa delavnico. To je v Kranju, kjer je pri zidavi novih hiš po vojni bil v rabi sistem vrtnih hiš, prvi slučaj, da se bosta dve novi hiši dotikali kot v starem delu mesta. Zidarski mojster Avgust Nanut bo dozidal letos svojo stanovanjsko hišo, ki se nahaja poleg parcele prej omenjenih hiš. Isto tako bo dozidala dva nadarbinska stanovanjska hiša, ki jo gradi svetnik g. Škerbec iz fonda korne ustanove škofa Vidmarja. Dovošana bo letos tudi vila zobozdravnika dr. De Glorije poleg tovarne »Semperit«, ter najbrže tudi domača hiša stavbne tvrdke J. Slavec. Več interesentov pa išče primerne stavbne parcele v območju Koprške ceste, kjer je cena za 1 kv. meter dosegla že višino 50 Din. Stavbna in zidarska podjetja izjavljajo, da so letos pozimi napravila prav mnogo načrtov in proračunov. Če se bodo vsi načrti realizirali, bo stavbne dela in zidanja letos še prav mnogo.

Kamnik

Posipanje ulic. Vse občinske ceste v mestu in okolici bodo dobile v kratkem popolnoma novo lice. Občina je pričela z generalnim posipavanjem po čisto novem načinu. Doslej smo bili vajeni, da se je na ulice navozil debel rečni gramoz, da je bila vožnja po tako nasutih cestah prava muka za voznike, sedaj pa nasipajo po vrhu gramozu še droban ilovnat pesek. Praksa zadnjih dveh let je pokazala, da je tako nasipanje najboljše, ker se gramoz hitro sprime in postane cesta v kratkem popolnoma gladka.

Kamnik pred tujsko sezono. Tujsko prometno društvo je dalo natisniti propagandno brošuro v Kamniku v 6000 izvodih v srbohrvaščini in v nemščini. Brošura obsega 8 strani in jo krasi več slik. Tekst je prav poseben. — Na tujsko prometni razstavi v Zagrebu bo zastopan Kamnik z dioramo in več slikami. Občina je prispevala k stroškom 1.800 Din.

Kolesarski klub »Kamnik« je imel v soboto, 16. t. m. svoj redni letni občni zbor. Klub je pokazal v preteklem letu veliko voljo do dela. Priredil je troje kolesarskih dirk, ki so vse prav lepo uspeli. Tekem se je udeležilo 20 do 30 tekmovalcev, kar je za tako mlad klub že lepo število. Dohodkov je imel klub 1264 Din, izdatkov pa 1356 Din. Vrednost nabavljene inventarja znaša 1200 Din. Občni zbor je na predlog nekaterih motociklistov članov kluba sklenil preimenovali klub v Motokolesarski klub »Kamnik«. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen stari odbor s predsednikom g. Draščekom.

Novo mesto

Smrtna kosa. V sredo je umrla gdč. Tončka Ferlič, uslužbenka v trgovini Medic v 23. letu starosti kot žrtev pljučnice. V nedeljo se je še zdrava sprehajala po trgu, danes pa jo bodo že položili k večnemu počitku. — Umrl je dne 20. t. m. daleč naokrog znani gostilničar na »Šrangji« pri Jablani g. Franc Drenik. Bil je pošten mož in dober katoličan. — Pokojnima sveti večna luč, žalujočim ostalim pa naše iskreno sožalje.

ČAS, ŠT. VII.

Izšel je točno 15. t. m. Dva izmed urednikov (dr. Jan. Fabijan in dr. St. Goga) imata v tej številki glavno besedo. Dr. J. Fabijan govori v uvodni razpravi »Sv. Oče Pr. XI. za mir in razorožitev« (str. 241—254), s kako doslednostjo Pij XI. dela za svetovni mir že od prvega početka (od l. 1922, »Ubi arcano«) pa do najbližjih čustev, izraženih v božičnem nagovoru 24. dec. 1931. Pisatelj navaja, kar je posebno važno, kako sodijo o papeževih okrožnicah tudi katoličani v deželah zmagovalcev (n. pr. Francozi, Beaupin!). — Dr. St. Goga zelo srečno primerja moči marksizma in krščanstva pri reševanju človeštva iz telesne in duhovne bede: »Krščanstvo in marksizem« (str. 254—265). Posebej opozarjamo na krasno, duhovito parabelo o pravem Kristovem liku ter njega potvorbi, ki jo je pisatelj čital v knjigi S. Lagerlöfove »Die Wunder des Antichrista«. Razprava se ob koncu z veliko toplino obrača na nas, naj v logični doslednosti vsled v razpravi navedenih razlogov živimo dejansko krščanstvo! — Dr. Gorazd Kušej nadaljuje svojo razpravo: »Socijalna volja in pojem prava« (str. 265—273). — Precej literarnih ocen se je nabralo za to številko: o letošnji korizmeni poslanici biskupa dr. Jos. Srebrnič, o

Položaj v Hrastniku

Hrastnik, 21. aprila.

Stavka, ki jo je pričelo hrastniško delavstvo v protest proti redukcijam v rudniku, o čemer priobčujemo prvo poročilo na 3. strani, je danes potekla k sreči brez vsakih incidentov. Res je, da je hrastniško delavstvo pričelo stavkati brez vodstva svojih strokovnih organizacij, vendar pa se je danes popoldne dalo pregovoriti, da prične zopet z delom. Se davi so skušali nekateri iz Hrastnika nagovoriti tudi rudarje v Trbovljah in v Zagorju, naj tudi prične stavkati, vendar pa so strokovni tajniki in zaupniki pregovorili v teh dveh krajih delavstvo, da ni pričelo stavkati, ker ne bi to privedlo do nobenega uspeha.

Danes popoldne se je vršil na dvorišču socialističnega konsuma shod vsega hrastniškega delavstva. Shod naj bi se vršil v dvorani konsuma, vendar pa je nani prišlo toliko delavstva, kakor do esdaj še v tem kraju najbrže nikoli, tako, da se je shod moral vršiti na dvorišču. Udeležilo se ga je okoli 1500 hrastniških delavcev in njihovih žena. Shod je vodil predsednik glavnih zaupnikov Iv. Bedenek. Vsi govorniki so imeli težko stališče, ker je delavstvo med govori ves čas delalo ostre medklince. Prvi govornik Pliberšek je obvestil delavstvo o prvih pogajanjih z ravnateljstvom. Doseženo je, da bo delavstvo delalo mesto danes, ko je stopilo v protestno stavko, v soboto, ko bi drugače praznovalo. Med Pliberškovim govorom so padli ostri medklinci proti TPD. Izmed medklincev je bila jasno razvidna tesna solidarnost vsega hrastniškega delavstva, ki zahteva za vse dela in kruha.

Drugi govornik Arh je poročal, da železnica

sedaj mnogo manj naroča pri TPD in da je sedaj naročila 40% manj premoaga kakor lani v istem času, to se pravi, da bodo slovenski rudarji oddali železnicam mesto 14.000 ton samo 10.000 ton. Delavski zastopniki so zahtevali od TPD predvsem, naj se redukcija, če že mora biti, povsem omili, naj se zato odpravijo vsi dvojni štiti in vse nažure. Delavskim zastopnikom se je tudi posrečilo, da so število reducirancev znižali, kolikor se je le dalo, in bodo poskušali, da se isto zgodi tudi v Hrastniku. Pri TPD bodo tudi skušali doseči, da ta na problem revirjev ne bo gledala samo s trgovskega stališča, temveč naj vpostveva tudi socialni moment. TPD je hotelo reducirati najprej fizično slabše, treba pa bo doseči predvsem, da se te redukcije, če se že morajo izvesti, izvedejo kolikor močnejše na socialen način. Na vsak način pa je potrebno, da se delavstvo vrne na delo in da ohrani hladno kri.

Ta predlog so zborovalci nato sprejeli, čeprav niso pri tem nič skrivali svojega ogorčenja nad redukcijami. Rudarji v Hrastniku bodo torej delali tako jutri kakor tudi v soboto mesto današnjega izgubljenega dne.

Govorili so še nekateri domači delavci, nakar se je shod zaključil in se je delavstvo mirno razšlo.

Včeraj se je vršil v Hrastniku shod brezposelnih, ki jih je okoli 300. Na tem shodu so zahtevali od občine, da prične z raznimi javnimi deli, da tako omili brezposelnost, če pa tega ne more, pa naj ustnovi javno kuhinjo, v kateri bi brezposelni dobivali brezplačno hrano. Osnova se je tudi prehranjevalni odbor za brezplačne delavce.

Steklarna v Hrastniku je pričela po dolgem odmoru danes delno zopet obratovati.

Maribor

Zgodba o nesrečni Julki Živkovič

Maribor, 21. aprila.

Dve kmetici, ena starejša, druga še mlado deklet sta sedeli danes jutraj na kolodvoru na klopi ter bridko ihteli. Obleka je razodevala, da sta obe iz južnih krajev. Zalosten prizor je privabil prisotne in čuli so iz ust obeh značilno žalostno in hkrati smešno zgodbo. Obe se zoveta Julka Živkovič, obe sta doma iz Kukunjeveca pri Pakracu. Francoska izseljeniška družba je zbirala letos tudi v okolici Pakraca sezonske poljske delavce in obe sta se prijavili za delo v Franciji. Doma je siromaštvo, starejša je vdova s štirimi otroci in vsak zasluček je dober.

Včeraj je poteval skozi Maribor v Francijo transport s sezonskimi delavci. Bilo je vse v redu, naenkrat pred odhodom transporta dobi obmejna policija brzjav, naj se zadrži Julka Živkovič. V transportu pa sta bili dve Julki Živkovič in na obmejnem komisariatu so bili nekaj časa v veliki zadregi, katero naj zadrže. Pa je pri tem razglabljanju čas hitel, transport je moral naprej, naredbo pa je treba izpolniti. Pa so zadržali enostavno kar obe Julki Živkovič, ena bo že prava. Tako sta ostali Julki Živkovič v Mariboru, obe brez sredstev, ker sta potovali na stroške francoske izseljeniške družbe. Tudi ni prišlo nobeno nadaljnje obvestilo, kaj se naj napravi z zadržanima. Policija ju je zaenkrat zavrnila na borzo dela, naj ta nekaj ukrene z njima. Pa jima tu niso mogli pomagati, niti brezplačnih vozovnic jima ne morejo izdati, ker so taki paragrafi, da dobe vozovnice samo oni, ki gredo na delo, obe pa tega ne moreta dokazati. Zopet je šlo nazaj na obmejni komisariat in ta si sedaj bel glavo, kako se rešiti iz zadrege. Ženski sta brez sredstev, nimata niti za hrano, edina pomoč bo odgon nazaj v domovno občino.

□ Majniška pobožnost v stolnici se prične v soboto, dne 30. aprila in se vrši ves mesec majnik v sledečem redu: ob šestih jutraj sveta maša z blagoslovom pri glavnem oltarju, ob koncu lavretanske litanije. Ob 19 majniška pridiga.

□ Nov grob. Na Frankopanski cesti je umrla včeraj jutraj zasebnica Marija Edlhauser v starosti 65 let. Pokojnica je bila blaga žena ter je njena smrt hud udarec za preostale domače. Pogreb bo v soboto popoldne ob 4 iz mestne mrtvašnice na magdalensko pokopališče. Naj počiva v miru, žalujočim ostalim naše iskreno sožalje.

□ Prvega jugoslovanskega svetovnega potnika imajo v kehi. Imenitnega gosta imajo v mariborskem policijskem zaporu v Ključavničarski. Preko noči se je znašel tam prvi jugoslovanski svetovni potnik Vjekoslav Brdarič iz okolice Našice. Včeraj se je pojavil na mariborskih ulicah, z obrazom in zunanostjo, da je moral izjaviti prvega stražnika, katerega je srečal, k aretaciji. In res, takoj so ga imeli, še predno se mu je posrečilo razdeliti kopico tiskanje, na katerih se titulira za prvega jugoslovanskega svetovnega potnika, ki je prehodil peš že 400.000 km ter govori deset jezikov. Tisto o kilometrih in jezikih men-

dr. Gosarjevih »Razpravah o družbi in druž. življenju« o. 2. zv. Kidričeve Zgodovine slov. slovstva itd. Najbolj preseneča sodbja dr. Iv. Preglja o Deteli kot pisatelju. Kritika ne bo pravilna. Merodajna je vendarle sodbja čitateljev, širokih krogov ljudstva, in ti so »D. vedno radi brali in iskali« — Ob razgovoru o Iv. Cankarja XIII. zvezku se je vrnila neljuba tisk. pomoči, ki prav iz najvažnejše misli napravljata karikature. V uvodu k XI. zv. citira Iz. Cankar tole mesto Ivanovo: »Ti pa, čista si v dolini, glej v hrib; če stojiš na hribu, glej na goro; če stojiš na gori, glej v nebo! Nekje je najvišja višava...« V »Casu« je nastalo iz tega »Nekje je«, čujte, »Nekje« dne je najvišja višava... Mar se naj človek jezi ali smeje? — Vse-skozi zelo poučni so zopet A. Ušeničnikovi Zapisniki, ki nam skoroda kar nadomeščajo članke: Italijanski filozofi o Bogu (str. 282), Čistost srca in spoznanje, Čemu poleg Tom. Akvinskega se Albert veliki cerkveni učitelj? Goethe kot človek (str. 284 nsl.). Dr. J. Voršič piše končno (str. 285 do 288) o problemu srebra. — Na planicah (str. 2 in 3) čitamo občo pohvalno sodbjo J. Plestenjakovo o Bevkovih Stražnih ognjih, na 4. strani platnic pa važen razpis Leonove družbe in poziv akademikom, naj bi obdelali katero izmed desetih predloženih tém.

MLADIKA ZA APRIL

Julka Živkovič nam predstavlja slikarico Anico Zupanec-Sodnikovo. Dr. Karel Dobida, ki že nekaj let opravlja pri Mladiki z največjo skrbnostjo odgovorno in težko delo mentorja za likovno umetnost, nam podaja kratek, a zato nič manj zaokrožen in prodiren uvod v življenje

in delovanje naše domače umetnice, o kateri po pravici toži, da jo vse pre malo poznamo. Zato pa smo »Mladiki« in njemu, ki nas v vsakem zvezku preseneča s pozornim in pretehtanim izborom ilustrativnega gradiva ter s skopimi, vendar obzorju čitateljev »Mladike« kar imenitno prilagojenimi razlagami tega gradiva, tembolj hvalježni za to opozorilo, ki ga spremlja poleg krasne večbarvne reprodukcije oljnathe slike »Rdeči cvet« še lepo število drugih podob Anice Zupanec-Sodnikove (Pravljica; Tihotičje; Portret filozofa; Kleklarija; Lokvanji; Japonski motiv; Poletne rože; Predica; Kakteja; Cvetoča kakteja; Stara moška noša). — Dr. France Stelč, ki je čitateljem »Mladike« že pisal o Plečnikovem načrtu slovenske akropole, ki naj bi se vanjo preuredil ljubljanski grad, razpravlja o tem vsekakor velepomembnem načrtu s praktičnega vidika in zaključuje svoja izjavljanja z besedami: »Idealni načrt, s katerim smo seznanili naše bravce, smatramo za notranje toliko dozorel, da se na njegovi osnovi dela za notranjo preureditev gradu lahko takoj prične. Vse morbitne prilagoditve v smislu zgoraj povedanega ali vse prilagoditve slučajnim novim pojavom se lahko izvrše med delom, ne da bi s tem kakorkoli trpel splošni značaj idealne zasnove.«

Poleg teh dveh zanimivih prispevkov prinaša zvezek še ogromno drugega lepega gradiva. Joža Pogačnik in Joža Kastelic sta prispevala kot stara sotrudnika pesmi — pridružili se jima je redkejši gost naših leposlovnih listov: Janko Smec. — Pri-povedni del prinaša poleg nadaljevanj Magajnova, Kazakovo in Smolejevo prozo, a med poljudnimi spisi opozarjamo še na sledeče sestavke: Pavel Kunaver: V prepadih — dr. Janez Plečnik: Mesojede — rastlinojede — F. S. Segula: Meje vsmirja.

Dnevna kronika

Zborovanje voditeljev Marijinih družb

Ljubljana, 21. apr.

Danes se je vršilo v škofijski palači zborovanje voditeljev Marijinih kongregacij. Zbralo se je nad 120 gospodov s prevzvišenim g. škofom dr. Gregorjem Rožmanom na čelu. Zborovanje je otvoril predsednik škofijskega vodstva Marijinih družb, g. spiritual dr. Ciril Potočnik, ki je pozdravil vse številne navzočne, zlasti še prevzvišenega g. škofa. Uvodno besedo je spregovoril Presvetli sam. Kongregacije so se vedno sodobne. So sicer Marijine, a vodijo h Kristusu. Kakor je Marija prejela vse svoje odlike od Boga ravno vsled uveličane božje Besede, tako je bilo Marijino češčenje vedno kristocentrično usmerjeno. Pred šablonskim vodstvom nas obvaruje temeljit studij tudi po dokončani teologiji in po napravljenem konkurznem izpitu in vsakdanji meditaciji. Oboje zasužura Unio apostolica, če smo njeni delavni člani, kar Presvetli vsem g. g. toplo priporoča.

Na sporedu so bili trije aktualni referati. G. svetnik dr. Alfonz Levčnik je v globoko zasnovani razpravi »Karitas in kongregacija« poudaril tri misli: Karitas je največja zapoved krščanskega življenja, največja potreba v stiski sedanjega časa in največja naloga v delovanju kongregacij. Ljubzen je bistvena lastnost presv. Trojice, ki se udeležuje na zunanji vprav iz ljubezni in nam nalaga kot glavno zapoved dvojno zapoved ljubezni. Le velika ljubezen more ozdraviti največje rane sodobne človeške družbe, odtujenosti Boga in nezaujanje med narodi. Brez ljubezni bo človeštvo zopet padlo nazaj v barbarsko poganstvo. In to dvojno vez ljubezni do Boga in bližnjega naj bi s poukom in praktičnim udejstvovanjem pri članih in njih okolici pospeševala Marijine kongregacije. V drugem referatu je g. vikar dr. Jože Po. gačnik jasno in praktično razpravljal o temi: »Liturgija in kongregacija«. Liturgično gibanje bogato oplodi vse kongregacijsko življenje in pospešuje dosego trojnega kongregacijskega smotra. Da bo voditelj mogel vneti za liturško kongregacijo, naj bi jo sam iskreno ljubil.

Slednjič je g. spiritual Franc Koretič iznova opozoril na važnost dušpastirskega dela za mladino. Ker je otroku najdražji pojem »matična« se pri materi počuti najbolj varnega, mu je pojem nebeske Matere tako blizu in pot k Jezusu po Mariji preizkušeno tako sigurna.

Po vsakem referatu se je razvila stvarna in živahna debata, ki je rodila marsikak praktičen sklep. Posegli so vanjo g. g.: Presvetli, kanonik Stroj, dekan Erker, Kete, Tomazič, svetnik Kalan, Skrbec, Skulj, župnik Janc in Erklavec, prof. Kordin, kaplan Grims in Vodusek.

Na splošno željo navzočih se bo referat objavil.

Koledar

Petek, 22. aprila: Soter in Gaj, puščajnika; Turbula, devica mučenica.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla včeraj v starosti 78 let gospa Marija Simončič, roj. Vilfan. Pogreb bo jutri ob 2 popoldne iz hiše žalosti Hrenova ulica št. 5 na pokopališče k Sv. Križu. Naj v miru počiva! Preostali naši sožalje!

† V Ljubljani je umrl g. Ivan Meserko. Pogreb bo danes popoldne iz hiše žalosti, Zaloška cesta 7. Blag mu spomin!

† Na Brnici pri Hrastniku je mirno v Gospodu zaspala gospa Ana Dolinšek, vdova posestnika in gostilničarja. Pogreb bo v soboto ob 10 popoldne. Blag ji spomin! Žalujemo naše sožalje!

† V Mengšu je po dolgi, hudi bolezni umrla s. Egidija (Ančka) Podboj. Pokopali so jo v četrtek. Svetila ji večna luč.

† V ljubljanski bolnišnici je umrl g. Danilo Žigon, dijak tekstilne šole v Brnu. Pokopali ga bodo v soboto popoldne ob 5 na pokopališču na Viču. Naj v miru počiva! Žalujemo naše sožalje!

† V Šenčurju pri Kranju je umrla g. Marija Kadivec roj. Bohinc. Pogreb bo v soboto ob 9 popoldne. Svetila ji večna luč! Žalujemo naše sožalje!

Ostale vesti

— Smarnice »Marija, mati milostie. Z ozirom na mnogobrojna naročila sporoča Uprava »Nebeskih rož« v Ljubljani kot založnica dr. Lesarjevih zanimljivih novih smarnic »Marija, mati milostie, da jih bo to dni razposlala vsem župnim uradom in prosi, da jih blagohotno sprejmejo in v slučaju, da bi jih takoj ne rabili, ohranijo kot knjigo trajne vrednosti za prihodnja leta.

— Razpis ustanov. Podpisana uprava razpisuje za študijsko leto 1932-33 dve ustanovni mesti dr. Pavla Turnerja ustanove, vsako v višini 42.000 Din, namenjeni za enega jurista in enega filozofa slovenske narodnosti, ki sta položila državne (diplomske) izpite ter dobila doktorat na ljubljanski univerzi. Ustanove imajo namen, da se omogoči najvišjemu prosilcem enoletno bivanje v inozemskih kulturnih in znanstvenih žariščih (Pariz, London, Oxford, Cambridge itd.) v svrhu, da nadaljujejo strokovne študije in da si ob enem pridobijo ono splošno in družbeno izobrazbo, ki je znak omikanega in kulturnega človeka. Prošnje s potrebnimi dokazili o izpizih, doktoratu ter o jezikovnem znanju naj se vložijo na rektoratu najkasneje do 15. maja 1932. Podrobnejše določbe ustanovne listine so razvidne iz razpisa na deskah rektorata ter filozofske in juridične fakultete. — Univerzitetna uprava v Ljubljani, dne 19. aprila 1932. Rektor: dr. A. Serko, s. r.

— Izjava. Glede ocene komične opere »Casanova« ki se je uprizorila na mariborskem odru, izjavlja podpisani naslednje. 1. Snov za to delo je izbral in obdelal komponist sam, jaz sem le muzikalni del preliel v verz in prozi dal bolj znoženo obliko. Moje ime kot avtor libreta je prišlo proti moji volji v javnost. 2. Besedilo in dejanje libreta je bilo pri uprizoritvi brez mojega dovoljenja in celó brez moje vednosti tako skrajšano in popačeno, da kritika libreta tudi vsled tega ne more zadeti več mene. Podajam to pojasnilo šele zdaj, ker nisem maral škoditi gledališču, ki je imelo na drugi strani mnogo sitnosti, mnogo stroškov in truda, da je spravilo vsaj muzikalni del »Casanove« dojejno na oder. — Ljubljana, 21. aprila 1932. — Albert Sirok.

— Župana Permetza jama na Taboru pri Grosupljem je odprta vsako nedeljo in praznik.

— Vinska razstava v Dolnji Lendavi. Ko se je Vinarstva zadruga v Dolnji Lendavi pod vodstvom kmetijskega referenta g. Lipovca odločila, da priredi razstavo lendavskih in ostalih vin v Slovenski krajini, si je nadelo težko nalogo. To je namreč prva tovrstna razstava, tako da se ni moglo opirati na tradicijo ali kako prejšnjo izkušnjo. Raz-

mere so take, da če bi razstava pokazala le kako malenkost iz tujakinskega vinogradništva, bi popolnoma dosegla svoj namen. Razstava pa ne bo podala samo »drobtinice«, marveč bo imela tako velik obseg, kakor tega ni nihče pričakoval. Prijavilo se je nad 100 vzorcev. Na razpolago bodo vse vrste vin, ki jih premore Slovenska krajina. Zastopana bodo tudi medmurska vina in še kak priboljšek iz drugih vinorodnih krajev. Razen vin bodo razstavljene tudi druge vrste alkohola. Z razstavo vin bo združena tudi razstava vseh sredstev, strojev in orodja, ki se rabijo pri vinogradništvu. Razstava bo odprta v nedeljo dne 24. aprila ves dan. Naslednjega dne pa bo izlet v lendavske gorice. Izlet bo zlasti za goste od onstran Mure zanimiv. Lendavske gorice jim bodo nudile lepoto, ki ne zaostaja za lepoto Slovenskih gor in drugih vinorodnih krajev.

TVRDKA JULIO MEINL

priroča jutri dne 23. aprila v svoji podružnici, Ljubljana, Selenburgova ulica 3.

poskusno kuhanje

svojega priznanega hraniljvega

Malin-kakao-a

ter vlijudo vabi svoje enj. odjemalce kakor tudi ostalo občinstvo. — Pri tej priliki bomo nudili cenj. posnetikom tudi poskusno prvo vrstnega jam-a. — Vsak je dobrodošel!

— Železniški direkciji. Prizadetj prosimo, da se na kakšen način popravi ozir. izpremeni sledeče: Dijaki in akademiki že več mesecev nimamo dostopa v čakalnico II. razreda na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Vzrok temu menda je to, ker je par paglavcev- divjakov nekoliko opraskalo eno mizo v čakalnici. Zato je torej — kot pravijo tam uslužbenci — prišlo do prepovedi. Če je hotel pozneje nato kdo notri, ga vratar ni pustil in rekel, naj dobimo krivce, pa bomo smeli zopet notri. Torej naj bomo še za nekatere detektive? Vsi naj trpijo zaradi objestnosti nekaj paglavcev? — V deževnem in slabem vremenu se nima človek kam delati — posebno akademiki smo zelo prizadeti: zlasti juristi, ki nimamo nobene sobe na univerzi, kjer bi ob času, ko ni predavanj, študirali. Pa pravijo na kolodvoru, da je na razpolago čakalnica III. razreda. Tistim, bi pa svetlovali, naj sami gredo nekoliko časa tja notri, bodo videli, kako je »prijetno«; saj se lahko reče, da bolj puste in temne in zakajene čakalnice skoraj ni najbrž na nobeni prog, potem si vsak lahko predstavlja, kako prijetno je notri študirati in čakati. Če že več ni mogoče, naj bo vsaj akademikom dovoljen vstop v čakalnico II. razreda, saj se lahko vsak legitimira. — Vljudo torej prosimo, naj p. t. naslov to upošteva.

— Pri bolečinah v želodcu in črevih ter prebavilih navaja uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice prebavila k rednemu delovanju in s tem olajša prehod hranil v kri. Zdravniška strokovna mnenja podarjajo, da se je pokazala »Franz-Josef« voda posebno koristno pri ljudih, ki se premalo gibljejo. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Slovensko Planinsko društvo sporoča, da so odprte in oskrbovane sledeče kočje in domovi: V Triglavskem pogorju: Stara Aljaževa koča (neoskrbovana), Erjavčeva koča na Vršiču (odprta ob nedeljah in praznikih), Staničeva koča (stalno odprta in oskrbovana), Koča pri Sedmerih jezirih (odprta in oskrbovana do 23. aprila t. l.), Vodnikova koča (odprta v slučaju legega vremena ob sobotah in nedeljah). V Karavankah: Valvarzova koča pod Stolom, Prešernova koča na Stolu (odprta in za silo oskrbovana v slučaju legega vremena vsako nedeljo). Dom na Kofcih (stalno odprt in oskrbovan). V Kamniških planinah: Dom v Kamniški Bistrici, Koča na Veliki planini in Dom na Kravcu. — Nadalje sporočamo, da so odprte in oskrbovane vse leto: Novozgrajena postojanka na Sv. Gori, koča na Sv. planini, novozgrajeni Dom na Mrzlici, vse kočje na Pohorju, Celjska koča nad Celjem, Piskernikova in Tilerjeva koča v Logarski dolini, Mozirska koča na Mozirski planini. Odprta in oskrbovana je restavracija SPD na Boču.

— Vremensko poročilo SPD. Velika planina, 19. aprila 1932. Snega zapadlo na staro podlago 30 cm. Smuka ugodna.

— Smrtna nesreča. V gozdovih okoli Mirne peči se podirali gozdni delavci drevje. Med drugimi delavci je bil zaposlen tudi 25letni So. mrak Alojzij z Drenovega vrha pri Mirni peči. Nesreča je hotela, da se je zvalil velik debel hloč na Somraka, ga podrl in zmečkal. Fant je bil na mestu mrtve. Pokojni je pridno skrbel za mater-vdovo, kateri je z njegovo smrtjo odvzeta edina opora. Pokoj njegovi duši!

— Z mučenjem izsiljeno priznanje. Pred novosadskim okrožnim sodiščem sta se te dni morala zagovarjati okrožni kaplar Tihomir Simič in policijski stražnik Rade Medakovič iz Gornje Kobilje, ki sta sta Andreja Mandiča, ki je bil osumljen, da je ukradel kokoši, s hudim mučenjem prisilila, da je priznal. Simič in Medakovič sta bila že prej obsojena, pa je bila prva sodba razveljavljena, ker je bila izrečena od sodnika-poedince. Mali senat okrožnega sodišča v Novem Sadu je sedaj obsodil Medakoviča na dva meseca, Simiča pa na 1 mesec zapore.

— Obsojeni roparski morilec. Sodišče v Bečkereku je sodilo te dni 20 letnega brezposelnega Ivana Manga, ki je 1. marca letos ubil in izropal delavko Velinko Tamarišnik. Obtoženec je svoje dejanje skesano priznal. Obsojen je bil na 15 let težke ječe.

— Na begu ustreljen. V Zagrebu je na novem sejmšču neki gimnazijec zapazil, kako je mlad cigan ukradel nekemu kmetu iz žepa listnico. Dijak je to naznanil policijskemu stražniku, ki se je takoj podal proti skupini ciganov, med katerimi je bil cigan, ki ga je pokazal dijak. Ko je tatinski cigan zapazil, da se mu bliža stražnik, je hitro izročil ukradenko listnico svojemu tovarišu, sam pa je pričel bežati. Istočasno se spustili v beg tudi ostali cigani. Za temi se je podal neki drugi stražnik. Ko so cigani poskakali na konje in na njih bežali dalje, je stražnik sedel na motorno kolo in jih zasledoval. Cigani pa so zavili na njive, kamor jim stražnik z motornim kolesom ni mogel slediti. In tako se jim je posrečilo pobegeti. Medtem pa je prvi stražnik sledil ciganu, ki je bil osumljen, da je ukradel listnico. Cigan je najprej drvil po cesti, nato pa zavil na polje. Ko je stražnik videl, da ne bo dohitel cigana, mu je dvakrat zaklical, naj se ustavi. Ko se tudi na tretji poziv cigan ni ustavil, je stražnik sprožil samokres, ne da bi meril, pač pa je še vedno klical ciganu, naj se ustavi, sicer bo streljal nanj. Ko tudi to ni nič

pomagalo, je stražnik pomeril in ustrelil. Kakor hitro je odjeknil strel, se je cigan zgrudil na tla. Ko se je stražnik približal, je bil že mrtve.

— Javno vprašanje zastopstva Forda v Jugoslaviji. V reklamah, inseratih, pa tudi v osebnem predstavljanju se vedno sliši: zastopstvo Forda tu in tu. Izjave Ford Motors Company, Istanbul, pa sledi, da to niso zastopniki, ampak samo trgovci, kateri prodajajo Fordove izdelke. Ker je med zastopnikom, ki zastopa firmo, in med trgovcem, kateri prodaja na lastno odgovornost in riziko, zelo velika razlika, je upravičena zahteva javnosti za pojasnila: Ali so pravilni podatki v reklamah in inseratih, ali pa izjave Ford Motors Company, Istanbul, katera posreduje prodajo za jugovzhodni del Evrope?

F. Turnšek, Polzela.

— Dr. Mih. Opekova najnovejša knjižica Očetov klie je pravkar izšla. Vsebuje sedem govorov o katoliški akciji, in sicer: 1. Kaj je katoliška akcija? 2. Apostolat zglede. 3. Apostolat molitve. 4. Apostolat besede. 5. Dela ljubezni do bližnjega. 6. Kaka tedaj? (Nazorna slika katoliške akcije). 7. Šola za izbrane čete (Duhovne vaje). — Ker je vsa stvarina zelo aktualna, naj bi gospodje duhovniki pa tudi laiki, sodelniki pri katoliški akciji, hitro posegli po tej knjižici. Naroča se v Prodajalni H. Niemanovi (Kopitarjeva ulica) v Ljubljani in stane brošura samo Din 10, po pošti 1.50 Din več.

— Za birmo in kanonično vizitacijo priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani cerkvenim zborom: Foerster Ant.: 3 Ece sacerdos magnus. Dva za mešani, 1 za moški zbor. Din 8. — Grum Ant.: Priložnostne pesmi za meš. oz. moški zbor. Din 20; Tri podoknice za meš. zbor. Din 6. — Premr Stanko: Pozdravljen, vladika, za mešani zbor. Din 1.50.

— »Karitas« (zavarovanje). Po ukinitvi raznih samopomoč se je širila vest, da je tudi »Karitas« samopomoč, da je tudi »Karitas« zapečaten. Da ne bo nepotrebnih dvomov, je treba na tem mestu poudariti, da »Karitas« ni nikaka samopomoč, ampak oddelek največje slovenske zavarovalnice Vzemljene zavarovalnice. »Karitas« goji popolnoma varno zavarovanje in ima vse pogoje za trajen obstoj. »Slovenec« je že večkrat poročal o sijajnih uspehih ter milijonskem članstvu raznih »Karitas« v drugih državah. Naša »Karitas« ima prav iste pogoje in cenike kakor avstrijska »Karitas«. Glavne ugodnosti posmrtninskega zavarovanja »Karitas« so: 1. stalno enaki mesečni prispevki, 2. dvojno izplačilo v slučaju neugodne smrti zavarovanca, 3. odkup in plačevanja prosto zavarovanje, 4. brezplačno sozavarovanje otrok, 5. posojilo do odkupne vrednosti zavarovanja, 6. sprejemnina znaša samo Din 10. Če hočete imeti točneje navodila, se obrnite na »Karitas«, palača Vzemljene zavarovalnice.

— Bakrene, medene in aluminijaste predmete izdeluje Josip Otorepec, Ljubljana, Za Gradom. 9.

Stražišče pri Kranju

Joštarjevega očeta, g. Jožefa Benedika ni več med nami. Dopolnil je svoje življenje v 93. letu starosti.

Njegov rod izhaja prav iz Sv. Jošta nad Kranjem, kjer so oskrbovali njegovi predniki romarsko cerkev kot cerkveniki skozi sto let. Obenem so bili tudi gostilničarji. Tudi naš Joštarjev oče je vršil delo prednikov. Pred kakimi 20 leti pa se je preselil na svoje posestvo v Stražišče, odkoder je imel krasen pogled »na goro«, kakor je pokojnik navadno imenoval hrib Sv. Jošta.

Vsi, zlasti starejši romarji in hrabroslanci so poznali Joštarjevega očeta, njegovo gostoljubnost in postrežljivost, ki je še danes znana. Tudi Joštarjev oče je prestal dokaj hudih udarcev, toda bil je junak. Nikomur ni tožil, temveč svoje križe je prenašal junaško, sam zase, ter svoje goste zabaval, kakor bi mu pitekalo vse gladko. V življenju menda ni bil nikoli bolan. Trdna, prava gorenjska korenina se je kočno le morala pokoriti in popustiti, kakor je to zapisano v knjigi usode.

Mnogo uric je preživel naš Joštar med lovci, pri katerih je bil zelo priljubljen. Pred par leti, ob priliki njegove 90 letnice so mu lovci priredili v Javorniku pod Sv. Joštom pri Končevcu, kjer je gospodinja njegova hčerka, za 90 letnico lepo slovesnost. Pozno v noč je tedaj naš Joštar v družbi prijatelja, pok. Fr. Siferja, ki je enako slavil 90 letnico, vodil proti domu mlajše lovce. Oba starčka sta se tedaj norčevala, češ: »kaj bo, kaj bo, ker je mladi rod tak slab«.

Blag spomin mu bodi ohranjen, ostalim pa izrekamo globoko sožalje.

Iz Šmarskega kota

V naši dekaniji bo letos zopet birma, in sicer prihodnjo nedeljo: počaščen bomo, da bomo lahko pozdravili prevzvišenega vladiko v naši sredi in mu potožili svoje težkoče. Prevzvišeni pridejo že v soboto popoldne; drugi dan bo birma v dekanjski ozi. župnijski cerkvi v Šmarju, med tednom pa po drugih okoliških župnijah. Povsod bo precej birmancev, največ pa v Šmarju samem (menda čez dve sto). — G. dekan je nekoliko obolel, tako da se najbrž ne bo mogel birme udeležiti. Želimo mu, da bi čimprej okrevljal. — V Grosuplju je preteklo nedeljo obhajalo tukašnje prostov. gasilno društvo 20letnico svojega obstoja: namesto kakšne burne veselice se je članstvo udeležilo z zastavo sv. maše, ki je bila darovana za pokojne člane. — Niže od Grosuplja je zopet veliko vode vsled zadnjega deževja, tako da bo kotlina, v kateri se nahajata vasi Vel. in Mala Račna, najbrž zopet poplavljen; saj ni še niti od prejšnjega deževja voda popolnoma izginila po tistih kraških jamah. Ljudje so v velikem strahu za svojo setev oz. pridelek. Upajamo, da nam bo Bog kmalu naklonil boljše vreme!

Leskovec pri Krškem

Živnorojska zadruga je letošnjo zimo živavno delovala. V nadzorniško knjigo so vpisali nad sto krav in telic. Vršile so se množične selbe. Načelnik se je udeležil tečaja na kmetijski šoli v St. Juriju ob juž. žel. Ker v tukašnjem kraju primanjkuje letos krme, zato je zadruga naročila že drugi vagon po nizki ceni za svoje člane. Čim močnejša bo zadruga, tem več koristi bo lahko nudila svojim članom. Zato vsi zavedni živnorojci v zadrugo!

Hranilnica in posejilnica. Pogosto se oglašajo prosilci za posojila. Pač znamenje gospodarske krize. Žal, da jim posojilnica radi izrednih razmer na denarnem trgu ne more ustreči tako kakor bi jim sicer. A kljub temu se opaža, da se ljudje dedalje bolj oklepajo domačega denarnega zavrada, kar je že skrajni čas. Naj bi vendar enkrat tudi pri nas obveljalo: domač denar v domačo hranilnico! Kajti le potem se da kaj koristnega napraviti za kraj.

Pridobivajte novih naročnikov

Naznanila

Liubljana

Akademija v Rokodelskem domu, Komenskega, ulica 12 v nedeljo 24. aprila 1932 ob pol 8 zvečer. Spored: Petje pevskega zbora Kat. društva rokodelskih pomočnikov. — Solospevi gosp. tenorista kr. opere Leopolda Kovača. (Spremlja na klavirju gosp. Heribert Svetel. — »Sen kresne noči.« (Oddelek: Rokodelski igrajo.) Vstopnina: Sedež I. vrste 10 Din, II. vrste 8 Din, III. vrste 6 Din. Stojšča 3 Din. Predprodaja vstopnic v soboto dne 23. aprila od 6—8 zvečer in v nedeljo 24. aprila od 10—12 popoldne v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12. K obilni udeležbi vljudo vabi Odbor Kat. društva rokodelskih pomočnikov.

Pianist Ivan Noč je eden izmed redkih naših pianistov, ki se z vsvo vsmo posveča tudi koncertnemu udejstvovanju. Vsako leto priredi doma in v tujini več klavirskih koncertov z izredno finim in skrbno izbranim programom. Izrazitost in velikansko tehnično spretnost njegove igre mu vedno priznajo tako domači kakor tudi tuji kritiki. Posebno laskave ocene je prejel gosp. Noč od svojih koncertov na Dunaju. V Ljubljani koncertira v ponedeljek, dne 25. t. m. ob 20 v Unionski dvorani. Na sporedu ima skladbe Brahmsa, Mozarta, Bacha, Chopina, Balakireva, Tjačevića, Labunskoga in Vladigerova. Sedeži od 8—40 Din so v predprodaji v Matični knjigarni.

Jugoslovansko-češkoslovanska Liga Ljubljana. Redni občni zbor se vrši v petek, dne 22. aprila t. l. ob 20 v restavraciji »Zvezda«. Vabimo vse članstvo ter prijatelje k udeležbi.

Maribor

Hahkoatletom. Vsi tekmovalci, ki tekmujejo na hahkoatletskem mitingu SSK Maratona v metih in skokih, se naprošajo, da so v soboto ob pol 16 na Livadi, ker se tekmovalce prične točno ob 16. V nedeljo pa se tekmovalce prične točno ob 9 popoldne na Rapidovem igrišču. Za takrat pa se naprošajo tudi ostali, da so pred 9 na prostoru, da se ne bodo tekmovalca preveč zavlekla, ker se obenem vršijo tudi hahkoatletski izpiti.

Študentje mariborske klasične gimnazije priredijo v soboto dne 23. t. m. zvečer ob 20 v dvorani Zadrugne gospodarske banke znano Nušičevo zabavno komedijo »Narodni poslanec«.

Velika Haydnova proslava v Mariboru. K našemu tozadevnemu poročilu še sledeče: Dne 3. maja nastopi Glasbena Matica pod vodstvom ravnatelja Hladeka-Bohinjskega; drugi večer dne 4. maja pa se izjavi pod vodstvom stolnega kapelnika Gašpariča Haydnov nesmrtni oratorij »Ustvarjenec«.

Katoliško prosvetno društvo v Melju ima v nedeljo točno ob pol 17 mesečni sestanek s poučnim predavanjem.

Celje

Dobrodelni koncert učiteljev Glasbene Matice se vrši nepreklicno 3. majnika v Celjskem domu ob pol 9 zvečer. Z ozirom na dobrodelni namen se prosijo ostala društva, da se ozirajo na to prireditve. — Krajevni odbor invalidov priredi 26. maja popoldne veliko tombolo z mnogimi dobitki, med katerimi je tudi radioapar. Srečke se bodo prodajale po Din 2.50. — Florjanova slavnost s sv. mašo se vrši 5. maja za gasilna društva Celje-Gaberje, Trnovlje, Teharje, Škofjavska, Babno, Lopato, Leve in Ljubečno. Po sv. maši predavanje za gasilce pri Jugoslovani v Gaberju. — Gasilno društvo Gaberje priredi dne 3. julija veliko tombolo z bogatimi dobitki ob 20 letnici društvenega delovanja.

Novo mesto. Drevi prirede ljubljanski akademiki predavanje o slovenski univerzi. Predavanje bodo spremljale skioptične slike. Obisk naj bo vsakemu zavednemu Slovincu dolžnost. Zato vsi drevi ob 8 v Prosvetni dom. Pobirali se bodo le prostovoljni prispevki za kritje stroškov.

Crmnelj. V soboto ob 8 zvečer prirede ljubljanski akademiki predavanje o slovenski univerzi v Lacknerjevi dvorani. Obisk tega predavanja naj bo vsakemu Slovincu dolžnost. Predavanje spremlja skioptične slike. Obvezne vstopnice ni.

Crmnelj. Podružnica SPD ima svoj redni letni občni zbor 1. maja ob 13 v hotelu Lakner. Dne 24. aprila priredi podružnica belokranjsko jurjevanje na Mirnigori (1048 m). Planinska koča, ki je bila celo leto oskrbovana, bo takrat preskrbljena z gorkimi jedili in dobrim semškim vinom. Pekli se bodo tudi jančki na ražnju. Ob 9 bo sveta maša v cerkvi sv. Frančiška tik kočje.

Metlika. Ljubljanski akademiki priredijo dne 24. aprila 1932 predavanje o slovenski univerzi. Predavanje se vrši ob 15 v osnovni šoli. Ker bo predavanje jako zanimivo in spremljano s skioptičnimi slikami, upamo, da bo odziv jako velik.

Škofja Loka. Francoski krožek priredi v petek 22. t. m. ob 8 zvečer v Gasilnem domu javno predavanje o Briand u kot delavcu za mir. Vsi prijatelji krožka vabljani. — V Društvenem domu igrajo v nedeljo ob četrti na 9 otroci igre »Palček Potepe« in zvečer ob 8 je Jalnova drama »Bratjec Pridite«.

Konjice. Mariborski študentje pridejo v nedeljo dne 24. t. m. k nam ter priredijo v Katoliškem domu koncert s pevskimi in orkestralnimi točkami. Pričetek točno ob 15. Prijatelji mladinci!

Polzela. Dramatični odsek KPD na Polzeli priredi v nedeljo 8. maja popoldne v Prosvetnem domu Zupančičevo dramo v petih dejanjih »Veronika Deseniška«.

Slovenska Krajina

Poceni meso. Ker se cene mesu, kljub temu, da ubogi kmetje živino skoraj zastojno dajejo mesarjem, nikakor niso hotele znižati, je začela Agrarna zadruga prodajati svojim članom v Murski soboti meso po 5 Din za kg. Nekateri mesarji so takoj potem razglasili, da bodo tudi sami prodajali meso po tej ceni. Če pri nas kupujejo mesarji lepe telice in biko po 2 Din za kg, bi pa lahko prodajali meso po 5 Din brez najmanjšega izgube. Pa se je res dobilo potem pri nekem mesarju meso za 5 Din, vendar take kvalitete, da se z onim mesom pri Agrarni zadrugi sploh ne more primerjati.

Poizvedovanje

Reven dijak je zgubil zelena očala. Vrnoje naj se upravi »Slovenec«.

Poročni prstan je najden. Dobi se v upravi »Slovenec«.

Trgovina z opijem

Iz poročila Društva narodov

Posebna komisija je bila po naročilu Zveze narodov na daljnem vzhodu (Birma, Singapore, Združene Malajske države, Nizozemska Indija, Siam, Indokina, Hongkong, Filipini, Formosa, Južna Mandžurija) proučila gojitev maka, porabo opija in drugih mamil, tihotapstvo in nedovoljeno trgovanje z njim ter ovire, ki nasprotujejo izvedbi mednarodnih obveznosti v tej zadevi. Sedaj je izdala komisija obširno poročilo o svojih uspehih.

Številke

Na veliko število kadičev opija se lahko sklepa iz donosov monopola mamil. Državni blagajni v Nizozemski Indiji je prinesel ta monopol kosmatega dobička 966 milijonov Din (čistega pa 793 milijonov), angleškim vzhodnim kolonijam (Singapore, Malajske države, Johore, Hongkong) 1 milijardo 50 milijonov Din, Indokini skoraj 2 milijardi Din. Iz tega se vidi, kako so važni ti dohodki pri omenjenih proračunih.

Komisija je ugotovila, da se mnogokje porabi približno toliko tihotapskega opija kakor monopolnega. Vsaj za kadičce monopolnega opija pa je ugotovila, da jih je v Birmi (12 milijonov prebivalcev) 100.000, v Nizozemski Indiji (52 milijonov prebivalcev) 216.000, v Siamu (11 milijonov prebivalcev) 110.000, v Indokini (20 milijonov prebivalcev) 115.000, v Hongkongu (1 milijon prebivalcev) 120.000 in na Formosi (4 milijoni prebivalcev) 55.000. To se pravi, da pride na osebo letno 390 do 1000 gramov opija.

Opiju so udani predvsem Kitajci. Domačini so ga začeli kadičiti že pod njihovim vplivom. To velja za prebivalce pokrajine Šan v Birmi, Anama, Indokine in Formoze. Nasprotno pa nimajo Japonci nobenega poženja po tem užitku. Pri Evropejcih zlo stalno pojema radi zboljšanega gospodarskega položaja in delovanja kulturnih društev.

Delavec in opij

Večji del kadičev je iz delavskih slojev. Razlogi: nedostojanje izobrazbe, skrajno slaba stanovanja in gmotno stanje, predsodki, da opij varuje pred dizenterijo, tifusom in malarijo; želja, da bi

Na vsak način ta bojazen ne more in ne sme ovirati dela proti opiju. Če bo morebiti v začetku res nekaj težav, bo pa potem odstranitev kadičev le v korist tem pokrajinam.

Opij in delovna zmožnost

Stroški za opij poslabšajo delavčev gmotno stanje in spravijo družino v bedo. Kadilec izgubi mnogo časa, ker je vedno bolj nagnjen h kajenju in kadi vedno pogosteje. Nekateri dalje trdijo, da je kadičeva sposobnost za delo za 50% manjša kot sposobnost rednega delavca; vendar komisija poroča, da priče niso potrdile, da bi bila zmožnost kadičev manjša. Dejstvo pa je, da podjetniki raje sprejemajo nekadičce. Tudi pri oddajanju mest, plači in življenjskem zavarovanju se ozirajo na to, ali je kdo kadilec ali ne.

Zdaj bo Zveza narodov, predvsem mednarodni urad za delo, še bolj proučila položaj in življenje delavcev na daljnem vzhodu, in bo, če bo treba, sklicala konferenco azijskih držav, da se posvetujejo o potrebnih ukrepih.

Tudi o razmerju verskih družb do opija govori poročilo. Budizem in islam, pravi, odločno prepovedujeta kajenje opija. Krščanski misijoni (katoliški in protestantski) se pozitivno bore proti temu zlu. Rimskokatoliška Cerkev ne dovoli krsta kadičcu, ki ne obljubi, da se hoče odpovedati opiju, opiju vdanim konvertitom pa ne sv. zakramentov.

Novi papeški nuncij v Nemčiji. Monsignore Carlo Colli, dosedanj papeški nuncij v Boliviji, je bil imenovan za papeškega delegata v Nemčiji in je že nastopil to važno mesto.

Moderni Romeo

V prozaičnem New Yorku je vzbudil veliko pozornost čudaški mladenič. Ko ga je zavrnila izvoljenka njegovega srca, je sklenil, da bo sedel na klopi pred njeno hišo tako dolgo, dokler se ga ne bo usmilila in poročila. Minili so dnevi in noči. Ob lepem vremenu, v solnčni vročini, v dežju in viharju, je nesrečni mladenič sedel na klopi. Dva-krat dnevno mu je natakari iz bližnje gostilne nosil hrano. Kmalu so ga odkrili reporterji in policaji. Ko so zvedeli, da hoče ta moderni Romeo doseči rekord vztrajnosti in zvestobe, je postal dnevna senzacija New Yorka. Časopisje mu je posvečalo dolge članke in mnogo mladih deklet je prišlo obiskat tega zvestega mladeniča in mu ponudilo svoje srce. Niti pogledal jih ni. Tako sta minula dva meseca in 17 dni. Dekle je ostalo neusmiljeno, pač pa so tej komediji napravili konec starši, ki so se preselili v drugo hišo, pred katero ni nobene klopi.

Pred rusko-japonsko vojno? Kakor poroča časopisje, je Japonska koncentrirala svojo armado ob mandžursko-ruski meji iz bojznih pred vpadom sovjetov, ki pošiljajo neprestano nove čete na Vzhod. Levo: general Blücher, vrhovni poveljnik ruske vojske, desno generalmajor Putna, bivši vojaški ataše v Tokiu, ki je prevzel poveljstvo nad ruskimi četami na Daljnem vzhodu.

Gospa Hanau pred sodiščem. O sleparijah gospe Hanau smo že ponovno poročali. Po zaslišanju pred preiskovalnim sodiščem so gospo Hanau — izpustili proti malenkostni kavciji

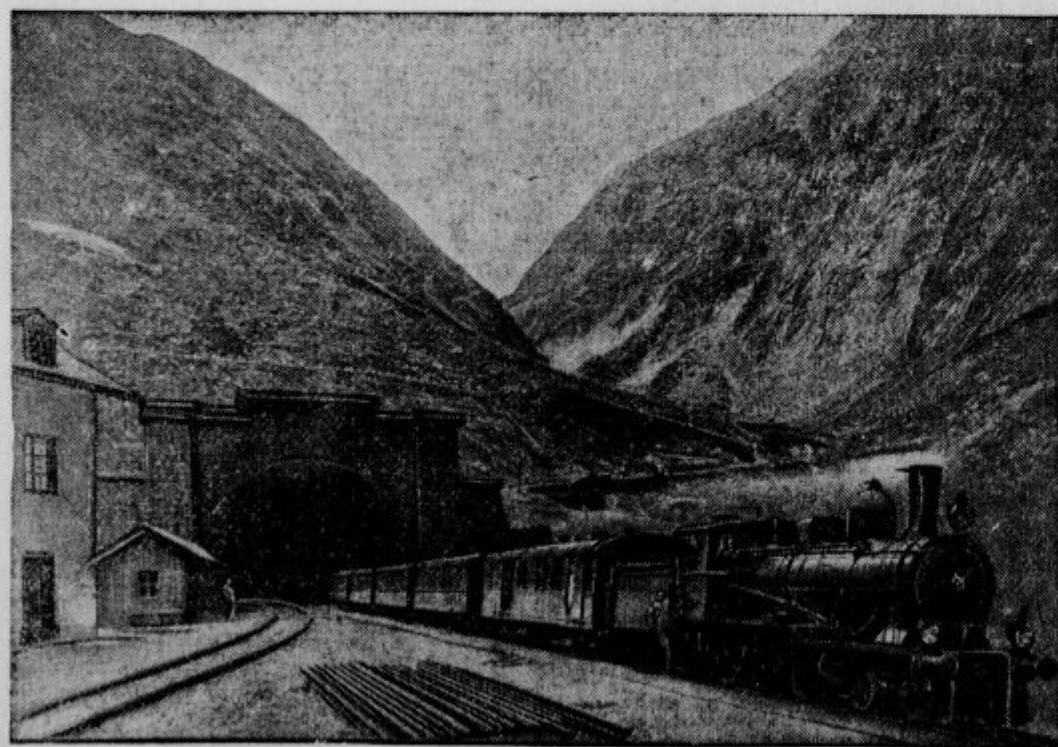
vsaj nekaj časa pozabili na svoje bedno stanje. Mnogo delavcev si po napornem delu hoče z opijem tudi poživiti svoje moči.

Opij in dotok delavcev

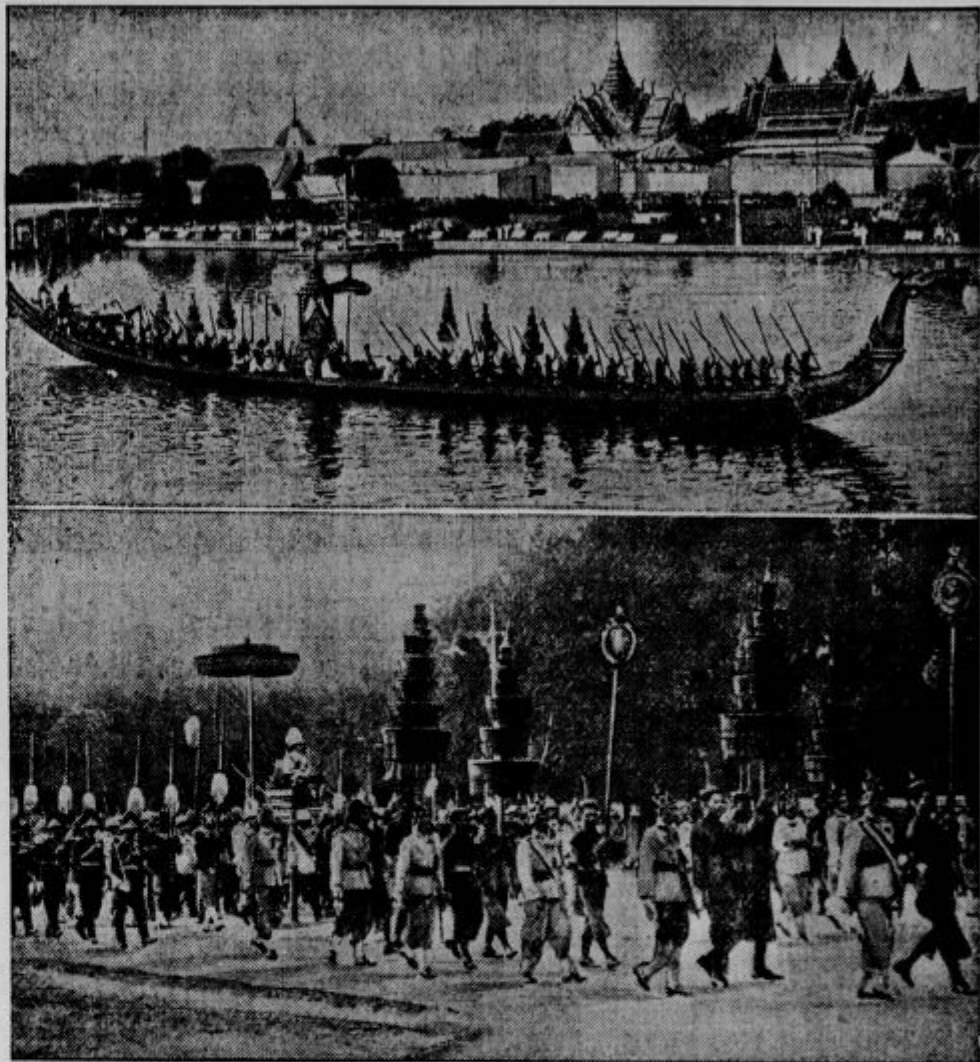
Za vsako delo so Kitajci najposposobnejše in najvztrajnejše moči. Malaka je napredovala le radi pridnosti Kitajcev, ki tvorijo že polovico tamkajšnjega prebivalstva in ki so si pridobili že zelo odlična mesta s svojo vztrajnostjo.

Zato se delodajalci boje, da se ne bi radi prepovedi opija skrčil dotok delavnih kitajskih moči. Birmani namreč ne prenesajo težkega dela. Siamci bi pa vrhu tega sami ne mogli izrabljati vseh domačih bogastev.

Vendar je komisija mnenja, da bo še vedno lahko najti delavcev, ki ne bodo kadičili in ki jih bo lažje delo in boljša plača privabila v te kraje.

50 let St. Gothardskega predora. Južni vhod v 14 km dolgi predor pod Sv. Gothardom. Ta predor je tehniško mojstersko delo in je ena najbolj znamenitih železniških zvez v Alpah. Graditev predora je trajala deset let in je bila združena z ogromnimi težavami. Leta 1882 je bil svečano izročen prometu.

150letnica siamske vladarske hiše. Ob priliki 150letnice vladanja siamske kraljevske rodbine so se v glavnem mestu Bangkok kraljevstva Siam (v zahodni Indiji) vršile svečanosti, ki so trajale mesec dni. Zgoraj: kraljevska gondola, na kateri vesla 80 sužnjev; spodaj: svečani spreved, v sredini nosijo kralja na zlatem prestolu.

Španske finančne zadeve v 17. stoletju

Dohodke Filipa VI. so računali na 73 milijonov liver, in vendar je bila stiska na dvoru tolika, da so dvorjani često trpeli pravo pomanjkanje. Kralj je nekoč hotel s svojo mlado soprogo posetiti Escorial, ono slavno zgradbo Filipa II., poprej pa še preživeti nekaj tednov na poletnem dvorcu Aranjuez. Za tako potovanje je dvorski kodeks določil vsoto 150.000 tolarjev, ki jo je bilo treba na vsak način dobiti. Ministri niso vedeli, odkod naj vzamejo denar, zakaj kraljeva blagajna je bila prazna. Vendar so poslali naprej mezge z

Španski ministrski predsednik kot pisatelj. Nedavno so v Madridu vpriporili dramo: »La corona«, ki slika razmere pod bivšim kraljem. Dramo je spisal predsednik vlade Azana (levo), ki ga na sliki vidimo v družbi igralcev.

opremo in tovari. Kralja so svarili pred potovanjem, češ, da je pot neprehodna in zrak pokvarjen. To so potrdili tudi zdravniki, a kralj se ni dal pregovoriti. Ves Madrid je vedel, da se potovanje ne bo vršilo, le kralj je izvedel o tem še-le teden prej. Kraljica se je razburila; dvorjani so to povedali ministrskemu predsedniku, vojvodi Medina-Coeti. Tudi ta se je vznemiril, prodal dva dvorna čina za 25.000 tolarjev, eno izmed indijskih gubernij za 40.000 tolarjev, vzel denar, ki je bil namenjen za opremo indijskega brodograja in — potovanje se je vršilo. Kasneje si je zaželel Filip novega potovanja v Aranjuez. Zopet si je znal minister pomagati. Španiji je pretela vojna s Portugalsko radi spornega zapadno-indijskega otoka. Na mejo bi morala oditi španska vojska, a manjkalo je denarja. Vojvoda Medina-Coeti je o tem poročal kralju. »Storite, kar hočete,« je urno odgovoril kralj, »le denarja za potovanje v Aranjuez se ne dotikajte!« Vojni pohod je izostal in Španija se je poravnala s Portugalsko v svojo škodo.

V začetku leta 1681 so vsi hlapci dvorne kornišnice stopili iz službe, slekli livrje in si poiskali drugod nameščenja, ker že dve leti niso prejeli plače. Hlevi so ostali prazni in konji so morali stradati več dni. Tem razkošnejše pa je bilo življenje grandov po deželi.

Lesen denar

V mestu Tenino v državi Washington je napovedala konkurz tamošnja državna banka. Ker je to bil edini denarni zavod, ki je dajal kredite prebivalstvu, je zbornica za trgovino priskočila prebivalstvu na pomoč na ta način, da je izdala za nekaj tisoč dolarjev denarja v promet. Ta denar je vsekakor edinstven v zgodovini. Ta denar je izdelan iz finega lesa. Leseni novci po 1 dolar, po 50 in 25 centov imajo napise, da bodo ta denar v roku 6 mesecev zamenjali za prave dolarje. V vseh mestih Amerike vlada za ta denar veliko zanimanje in ga zbirajo kot redkost. Zato se je njegova vrednost kmalu potrojila in je zbornica napravila dobro kupčijo, obenem pa pomagala prebivalstvu.

Smrt sira Wesleya

Umrl je podpredsednik liberijske republike in sodnik okrožnega sodišča, sir John Wesley. Bil je protestant, pa je vendar prav rad pomagal katoliškim misijonarjem.

Leta 1920 so nekatoličani na tihem dosegli, da je hotela vlada izgnati vse katoliške misijonarje. Tedaj je senator sir John Wesley zastavil ves svoj ugled za misijonarje, čeprav je katoliške misijonarje poznal samo po imenu, in zahteval, da naj se pravno postopa proti vsakemu misijonarju posebej. Nasprotniki so sedaj seveda propadli, katoliški misijoni pa so bili rešeni.

Sv. oče Pij XI. ga je leta 1924 za njegove zasluge odlikoval. To odlikovanje je zelo olajšalo razmerje med sv. stolico in Liberijo. Takoj so se namreč uredile diplomatske zveze med njima.

Sir Wesley je pomagal misijonarjem pri vsaki priliki, branil jih je pred nekatoličani, podpiral z denarjem in zanje tudi osebno izvršil kakšno opravilo. Tako je nekoč sam uredil vse potrebno pri nakupu misijonskega zemljišča pri Capo Palmasu ter je tudi sam plačal, kolikor misijonarji niso mogli.

Osel kot tovarna žival

Zgodovina osla sega v najdaljšo časo človeštva. O njem govori že sv. pismo, n. pr. v evangeliju sv. Mateja 21. 5, ki poroča o vходу v Jeruzalem; dalje poroča sv. pismo, da se je nahajal pri Jezusovem rojstvu osel, ki je nosil Jezusa in Marijo tudi na begu v Egipt.

Uporaba osla kot uprežnega in tovarnega živali je bila že takrat prav tako pomembna, kakor je še vedno v južnih deželah Evrope. Tudi v Severni in Južni Ameriki, Arabiji in Perziji je osel zelo upoštevana domača žival, katere sposobnost, delavnost in vztrajnost tam še bolj cenijo nego pri nas; vsekakor mu tamošnja topla in suha klima bolj ugađa od naše mrzle in vlažne. Pol prezirljivo, pol pomilovalno gledamo pri nas na sivega dolgoušca, ki ga je zanemarjanje privedlo do tega, da je izgubil vse svoje dobre lastnosti. Od tega prihaja, da oznamujemo neumne ljudi z vzdevkom »osel neumne«.

V nasprotju imajo o oslu v Egiptu povsem drugo mnenje. Tam pravijo inteligentnemu človeku, da je »pameten kot osel«, s čimer dokazujejo, da poznajo osla bolje kot mi.

Kakor že omenjeno, uporabljajo osla predvsem za vprego, tovarjenje in ježo. Po Srednji Evropi služi osel kot vprega za manjša vozila, po jugu bolj kot tovarna živalina. Seveda so različne vrste oslov, katerih vsaka je primerna za gotovo opravilo. Oprema za osle, mezge in mule ni dosti različna od konjske, ravna se pa po ozemlju, kjer osel služi.

Osel pa nam je tudi mrtev v veliko korist. Iz kože so svojčas izdelovali pergament; da bi v Italiji izdelovali iz oslovskega mesa salame, ni verjetno, pač pa uporabljajo oslovsko mleko za pripravljanje parmezanskega sira. Prej je bilo čislano kot dobro hranivo za dojenčke. V Italiji in Španiji zavživajo tudi meso mlade živine, ki je baje mehko in okusno.

Direktor Carl Lange, naslednik Ivarja Kreugerja, katerega so zaprli, ker je dokazano, da je sodeloval v vseh sleparijah pokojnega.

Blagovna tržišča

Položaj na denarnem trgu vpliva tudi na blagovna tržišča, zlasti se tu pozna vpliv sedaj veljavnih deviznih odredb. Uvoz je zelo skrčen in dogaja se, da so nekatere inozemske trditve sploh prenehale z dobavami v našo državo. Zaradi tega so zelo prizadeti zastopniki in potniki inozemskih trgov, katerim je odpadel ves zaslužek. Cene onega blaga, katerega v naši državi ne produciramo in v katerem smo navezani na uvoz, so čvrste, z njimi pa tudi cene onih izdelkov, pri katerih so potrebne inozemske sirovine. To je že deloma prišlo do izraza v indeksu cen v veletrgovini, ki ga je objavila Narodna banka za mesec marec. Na drugi strani pa presega povpraševanje detajlne trgovine ponudbe v nekaterih boljših vrstah manufakturnega blaga na primer, tako da se zaloge kaj hitro krčijo. Zadnje dni je bil v manufakturni deloma zabeležen višji promet. Ravno tako je več povpraševanja za one predmete, ki so trajnejše in večje vrednosti. V splošnem pa se konjunktura v trgovini ni dosti zboljšala.

Devizne omejitve se torej zelo težko obetajo

Bilanca Drž. hipotekarne banke

Pravkar je objavljena bilanca Drž. hipotekarne banke na dan 31. marca 1932, ki jo v naslednjem navajamo (v milijonih Din, v oklepajih podatki za 29. februar 1932): Aktivna: blagajna 19,8 (18,0), Narodna banka in Pošta hranilnica 50,5 (128,3), posojila: hipotekarna 2300,8 (2302,9), komunalna 538,5 (584,1) vodnim zgradbam 77,1 (77,1), mešična hipotekarna 51,0 (48,3), lombardna 112,0 (112,1), menice 122,9 (121,4), nepremičnine 121,0 (117,05), začasno posojilo fin. min. 150,2 (120,2), tek. rač. fin. min. 142,2 (140,6), aktivni tek. rač. 72,5 (47,5), efekti 99,15 (99,15), efekti rez. fondov 75,4 (71,9), razno 150,1 (143,6). Pasiva: samostojni fond 143,4 (134,65), fond in glavnice javnih ust. 1381,3 (1384,1), hranilne vloge 693,5 (665,9), fond 82,15 (82,15), zadolžnice in obveznice 847,1 (851,15), posojilo v Švici 1929 21,9 (43,8), posojilo v Švici

in zeleti bi bilo, da se čimprej najde način, kako bi prišlo do normalnih razmer. Na eni strani si trgovina pomaga s preodkazili izvoznikom, na drugi strani se skušajo nekateri uvozniki izravnati z našimi izvozniki, zaenkrat pa kaže, da bo še najbolj uspešen klirin. Po večerajšnjih vesteh z Dunaja je že zopet klenjen klirin med našo državo in Avstrijo, pri katerem pa bo postopanje nekoliko milejše. Seveda je s tem vprašanje rešeno samo za nekatere uvoznike. V interesu gospodarstva pa bi bilo, da bi se čimprej odobrilo dajanje deviz za uvoz sirovin, ki so nujno potrebne za obratovanje industrije. Ko se bo zopet začelo podeljevanje deviz, bodo potrebe izredno narastle in bo povpraševanje kaj hitro izčrpalo ponudbo. Odpad večjega dela inozemske konkurence se ugodno pozna nekaterim našim industrijam in trgovinam. Današnje stanje je kaj težko vzdržljivo, ker bo pač potrebno voditi čimprej pametno uvozno politiko z dodeljevanjem deviz, pri čemer si ne zapiramo oči pred dejstvom, da so tudi še druge potrebe važne.

1931: 87,6 (87,6), posojili v Švici 1931 27,5 (27,5), lombard 150,0 (150,0), redni tek. rač. fin. min. 1,3 (1,3), posebni rač. fin. min. 31,1 (31,1), predujem 1913 5,0 (5,0), sekvestrirana imovina 26,2 (26,6), vpis 7% stab. pos. 38,25 (38,25), »Batignol« 71,9 (72,5), depozit iz 1929 71,1 (71,1), pas, tek. rač. 238,7 (232,7), razna pasiva 148,4 (140,9), bilanca vsota 4076,3 (4082,2).

Med aktivni opažamo zmanjšanje naložb banke, kar je na eni strani pripisovati povečanju zadolžitve države, nadalje povečanju nekaterih posojil. Na drugi strani pa so se zmanjšala inozemska tuja sredstva banke za 25,9 milj. Din, dočim so tujska sredstva banke narasla za 27,6 milj. na 2.368,2 milj. Din. Tudi bilanca vsota banke je padla.

do 27 (26); vojna škoda 210—211 (210). 6% begl. obv. zaklj. 36, 36,25, 36,50, 36,25; 7% Bler. pos. 48,50 bl.; 7% pos. DHB zaklj. 50,50, 50,25.

Dunaj. Don. sav. jadr. 74,10, Wiener Bankverein 11, Escomptes. 108, Aussiger Chemische 84,50, Mundus 98,25, Alpine 11,25, Trboveljska 20,25.

Žitni trg

Tendenco za pšenico je bila danes nadalje čvrsta in je njena cena narasla v Vojvodini za 2 in pol pare pri kg. Danes so bili zaključki po 137,50, okolica Novega Sada, in banatsko blago po 135. Koruza je ostala v ceni nespremenjena radi slabih dovozov, ki so otežkočeni radi dolgotrajnega deževja. Isto velja tudi za pšenico.

Ljubljana. Notacije so ostale nespremenjene. Pri živahni tendenci so bili zaključeni trije vagoni pšenice in en vagon koroze.

Novi Sad. Jermen: bč., sr. 63-64 kg 140—145, bč., sr. spoml. 65-66 kg 155—160. Koruza: bč., ban., sr. gar. 96—98, bč. gar. okolica Sombor 97—99, bč. bela 109—111, sr. gar. okolica Šid 98—100. Moka: bč., ban. stan. št. 0g. 0gg 240—245, št. 2 215—225, št. 5 195—205, št. 6 180—185, št. 7 150—155, št. 8 92,50—97,50. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendenco pšenice stalna, koroza mirna, ostalo neizpremenjeno. Promet: 56 vagonov.

Budimpešta. Tendenco čvrsta, rž: slabša. Promet miren. Pšenica: 12,55—12,75, zaklj. 12,74 do 12,75; jun. 13,02—13,20, zaklj. 13,19—13,20; rž: maj 15,65—15,90, zaklj. 15,72—15,75; koroza: maj 15,85—15,90, zaklj. 15,88—15,90; jul 15,44.

Chicago (začetni tek.). Pšenica: maj 57, julij 60, september 62,925. — Koroza: maj 32, julij 35,50, september 38. — Oves: julij 22,875, september 23,375. — Rž: maj 44,25, julij 46,25, september 48.

Winnipeg (začetni tek.). Pšenica: maj 62,875, julij 64,875, oktober 67,375.

Les

Pomladunska sezona v slavnem lesu je nekoliko oživel, vendar pa ni toliko kot preteklo leto. Vseled tega je tudi več povpraševanja v tesnem lesu, seveda se zahteva popolnoma suho in merkanilno tesano blago v posebnih dimenzijah. Radi popolnega zastoja produkcije tramov v letu 1931 se sedaj čuti občutno pomanjkanje na sortimentih. Italija povprašuje živahnije po tesnem lesu, od strani dobaviteljev pa se radi omenjenega pomanjkanja le težko ustreže kupcem na eni strani, na drugi strani pa naši odjemalci vsled pomanjkanja gotovine nudijo dalekosežne plačilne pogoje, kar seveda zopet prizadeva naše producente, ki ne razpolagajo s tolikimi denarnimi sredstvi, da bi držali in krili nabavne stroške ter izpolnili izrpana skladišča. Produkcija se je ustavila radi velikega padca cen v tramin v letu 1931. (Trg. list.)

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 22. aprila: 11.30 Solska ura: Koncert mešanske šole v Novem mestu 12.15 Ploščo 12.45 Dnevne vesti 13.00 Cas, ploščo, borza 17.00 Salonski kvintet 18.30 Gospodinjina ura, vodi gđna Cilka Krekova 19.00 Dr. L. Sušnik: Francoščina 19.30 Dr. Valter Bohinec: Narodni zenjale 20.00 Sokolska ura 20.30 Preno iz Belgrada 22.30 Cas in poročila.

Sobota, 23. aprila: 12.15 Ploščo. — 12.45 Dnevne vesti. — 13.00 Cas, ploščo, borza. — 17.00 Salonski kvintet. — 18.00 Otok Hvar (Viktor Pirnat). — 18.30 Gimnastične vaje (György Ulaga). — 19.00 Ga. Orthaber: Angleščina. — 19.30 Govorniške vaje, I. Persuh. — 20.00 Preno opere iz Zagreba. — 22.30 Cas in poročila.

Drugi programi

Sobota, 23. aprila.

Budapest: 12.05 Radio kvintet. 17.25 Ogrske pesmi in ciganska glasba. 18.30 »Valkir«, opera. — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert. 19.10 Poljudni koncert. 22.05 Večerni koncert. — Praga: 20.30 Kabaretni program. — Langenberg: 20.00 Vesel večer. Jazz. — Rim: 12.45 Vokalni in instr. koncert. 20.45 Operni prenos. — Belgrad: 20.00 Operni prenos iz Zagreba. — Berlin: 19.00 J. S. Bachove kompozicije. 20.00 Pestra glasba. 21.00 J. Straussov koncert. — Toulouse: 21. Operetna glasba. 22. Argentinski orkester. — Stuttgart: 19.30 Poljudni večer. 20.30 Veseli večer. — Milano: 20.15 Izbrana glasba. 21. Simf. koncert. 23. Plesna glasba. — Trst: 19.05 Radio kvintet. 20.15 Milano.

Slovensko pevsko društvo v Zagrebu

Zagreb.

V povelikonočnih dneh je preteklo leto, ko je gospa dr. Marija Klemenec zbrala okrog sebe številce mladih pevcev iz vrst akademskih društev »Danice«, »Triglavec ter uradni, ki naj bi med slovensko sveto daritvijo na griču sv. Roka prepevali slovenske pesmi. — Skromen je bil začetek, zakaj prve dni so bile na razpolago na koro le stare, skoro nerabne orglje; pa se je v kratkem med slovenskimi verniki toliko darov nabralo, da je kmalu orglje zamenjal ličen harmonij. Cerkev se je polnila, stene so bile pretesne; zbor pevcev se je večal. Nihče v domovini ne bo doumel občutja slovenskih ljudi, ko so nekateri po desetletjih poslušali v cerkvi sladko slovensko pesem, spomin mladih let v domači cerkvi, spomin domače grude in hiše, spomin nečesa nedopovedno lepega, česar nikoli ne bo več... Slovenska pesem je klicala svoje ljudi; klic je šel po vsem širokem mestu. In cerkva svetega Roka je postala dom zagrebških Slovencev, prijetni dom, kjer se sliši slovenska pesem, slovenska beseda in kjer se vidi odkrit slovenski obraz...

Že v prvih tednih se je zavzel za slovenski cerkveni zbor študent »Muzičke akademije«, g. Ivan Gorinšek, znan organizator in dirigent pevskih društev v Zagrebu, in je dodal slovenski

Sport

Pripravljajo se!

Prijatelji lepega plavalnega sporta, o katerem smo že lani ugotovili, da se bo ponarodil, se zbirajo in pripravljajo za sezono. Ako pogledamo malo po Sloveniji, bomo videli, da se povsod grade kopališča, kar je pač najboljše jamstvo, da bo postalo plavanje naš narodni sport. Zgled ljubljanske Ilirije vleče. Neumorni in idealni Bloudok je tisti, ki vsakomur rad pomaga z nasvetom, ako gre za graditev kopališča. Za Kranjsko goro, Mariborom, Kamnikom, Rimskeimi toplicami, dobe sedaj kopališče tudi v Trzinu in Ratečih. Skoro bo prodrlo staro pravilo: Gradite igrišča, da bodo bolnišnice odveč! Še važnejše kot igrišča so kopališča. Že v starem veku je bilo plavanje na prvem mestu telesne kulture. Znan je izrek: Ne zna plavati ne brati. S tem so označili človeka, ki ni sposoben za družbo. Dosti primerov bi se navedli, ki vsi dokazujejo, da so veličko pred nami cenili plavanje. In ako je sedaj ta sportna panoga tudi pri nas prišla pridobivati je samo odobrati. Zrasla bo nova generacija, ki bo slovensko ime na sportnem polju proslavila po svetu.

V Triglavskem pogorju se še vrše smučski tečaji, planine vabijo prijatelje smučanja v svoje naročje, v dobi ko so najlepše! V Ljubljani je pa na Ilirija otvorila s velikimi denarnimi žrtvami, brez pomoči javnih oblasti, ponovno svoje zimsko kopališče. S tem je dala priložnost svojemu članstvu, da se temeljito pripravi za predstoječo sezono. Naši fantje bodo imeli priložnost pokazati kaj kmalu koliko so pridobili od lani. Odločilna borba bo med nami in obmorskimi klubi. Lanska bojazen obmorskih klubov, da bi prvenstvo šlo v zplavine, se kaj lahko uresniči. Toda le ako bodo fantje dobro pripravljeni! Kaj in kako bo s tem prvenstvom bomo videli pri internih tekmah v zimskem kopališču. Ne samo državno prvenstvo, temveč tudi podvezino, ki se bo vršilo v Kamniku, bo zanimivo. Prvič nastopi mlada sekcija mariborskega Maratona, ki se bo skušala uveljaviti. Prvenstva za enkrat še ne bo ogrožala, toda fantje so v kopališču vso zimo trenirali. Ker je bil bazen prekratek so trenirali privezani samo plavalne gibe. Za prvi start Maratona se že sedaj zelo zanimajo. Krepi fantje in dekleta Maratona bodo pokazali, da se da tudi z skromnimi sredstvi veličko doseči ako je resna volja.

Ilirija se pa pripravila, kot smo že povedali, za državno prvenstvo. Pogaja se tudi za mednarodne tekme. Kot prvi, ki pride v poštev za nastop v Ljubljani, je dunajski WAC, ki ima v avstrijskem plavalnem sportu vodilno vlogo. Ni izključeno, da pridejo zopet Madjari. Pozitivne koristi plavalnega bazena Ilirije se bodo menda letos najbolj jasno pokazale. Zveza pripravlja po dvehletnem presledku zopet mednarodne tekme. Slovensko plavalno prvenstvo se tudi letos ne bo vršilo, toda naši fantje se srečajo s Čehi in Poljaki na tekmah v Budimpešti. Priprave, da se uresniči naša želja, da dobimo v plavalju prvenstvo v državi so v polnem teku. Sodelovati pa mora vsa javnost, kajti plavanje mora za smučanjem postati naš narodni sport. Dnevi plavalnih tekem morajo postati naši narodni prazniki!

Razne sportne vesti.

Na zadnji seji je JNZ. poklonila 20.000 dinarjev kot podporo klubom Cetinjske podzveze. Izšla je 11. številka slovenskega »Sportnega lista«, ki prinaša zanimiv pregled sportnih dogodkov pri nas. Predvsem je zanimiv članek »Fair play«.

O binkoštih se vrši v Ljubljani državno prvenstvo v sabljanju. Dobro se pripravljajo, da bo to prvenstvo organizirano tako, kot se mora taka prireditve izvesti.

V nedeljo nastopi letos že tretjič moštvo celjskih Atletikov v Ljubljani. Nasprotnik Celjancem bo Primorje, ki si bo gotovo znalo priboriti dve točki.

Teniška Zveza pripravlja tekme za Davisov pokal in mednarodno tekmo z Japonci, ki potujejo iz Grčije v Francijo.

Ping-pong (namizni tenis) sekcija Ilirije se nočaja z svetovnim prvkom Centerbalom in Kolbarom za gostovanje v Ljubljani. Oba čeha bosta na brž nastopila 5. ali 8. maja proti našim tekmovalcem. Podrobnosti bomo še objavili.

Inozemski sport

Lahkotletski meeting priredila Italija in Švica v Zürichu dne 19. junija t. l. To bo zadnja revija atletov pred odhodom v Ameriko. Skrbila dela Švicarjem le udeležba nubliske, ker se bo na brž v veliki meri odnehal v Bern; kajti isti dan se vrši tam nogometna tekma madžarske in švicarske reprezentance.

V polski reprezentanci v bokeju na ledu so izzivali kar trije Kanadčani pri letošnji zimski olimpijadi. Najlence pri celi stvari je pa to, da je šole sedaj prišla javnost na to in da so se morali člani poljskega reprezentančnega moštva pod častno besedo zavezati, da bodo o tem čuvali največjo tajnost. To nečedno afero so pa izdali razni fotografirani posnetki. Voda poljske ekipe se sedaj zagovarja, da so Kanadčani sodelovali samo kot gostje in da tako postonanje v Ameriki ni ravno preveč neobičajno. Ce-

melodiji se tehniko podajanja; dal je izraza pesmi v prošnji, molitvi in mogočnih hvalnicah. Skupno z dr. Klemenčev, ki je poslej le spremljala na harmoniji, sta izbirala najlepše slovenske cerkvene pesmi. Tako da je slovenska cerkvena občina vsako nedeljo s toplo zavestjo sledila svoji lepi slovenski pesmi in se še bolj vezala na ta božji prostor, ki daje miru in kos domovine... Tudi mnogi odlični Hrvatje so prihajali radi pesmi.

Nekateri dobri pevci so med tem šli po službah izven Zagreba. Prvi od teh je bil topel lični tenor poročnika Jeraja, ki je s svojimi solo pesmimi segel v zadnje stene sra. Tudi nekateri slovenski kleriki so šli. Zbor pa je kljub temu rasel in danes šteje petindvajset članov, ki točno prihajajo vsak teden dvakrat h pevskim vajam. Zadnje dni so pristopile še naše učiteljice — pedagoginje (slušaateljce višje pedagoške šole) — in močno povzdignile pevski zbor. Danes poje v ned. popoldnevih vsa cerkev, vsa slovenska cerkvena občina, vsa slovenska domovina.

Slovenski duhovniki, Finžgar, Turk... ki so obiskali svoje rojake, so videli, koliko moči, zavesti in božjega mira more dati ljudem na tujem domačem cerkev, beseda in pesem. Zato pozdravljeni vsi! tisti, ki pojejo od prve nedelje do danes in oni, ki ste pozneje odprli svoj glas v čast našemu Bogu in domovini. Pozdravljeni, pozdravljeni!

lo zadevo ima sedaj v rokah vrhovni sportni odbor poljske republike. Skrajni čas bi že bil, da bi se v sportne vrste poseglo z železno metlo in brezobzirno pometalo tako dolgo, dokler ne izgine zadnji drobce, ki okužuje sportne vrste.

Nurmija in Ladomegue-ja, oba diskvalificirana atleta, bi Parižani radi videli letošnje poletje v medsebojnem matchu. Celo stvar ima v rokah manager Jeff Dickson, ki jima ponuja lepe vsote za njun nastop. Da misli tudi sam napraviti pri celi stvari velik škofca, je povsem razumljivo. Pa ni verjetno, da bi se mu akcija posrečila, kajti oba atleta še vedno upata, da bosta lahko nastopala v amaterskih vrstah.

Amerikanci so prišli na idejo, da bi se vršilo prihodnje leto, o priliki svetovne razstave v Chicagu, tekmovalje med ameriško in evropsko reprezentanco. Izvesti nameravajo lahkoatletsko tekmo in sicer na ta način, da bi smel vsak kontinent postaviti v vsako disciplino samo po tri zastopnike. Cela zadeva zavisi seveda od izjav nacionalnih in internacionalnih zvez.

Katoliška mednarodna telovadna in sportna zveza priredi v času od 16.—18. julija t. l. mednarodne tekme v svetovno znanim letovišču, v francoski Niči. Dosedaj je prijavila že večina evropskih držav svojo udeležbo. Tekmovali bodo v telovadbi, lahki atletiki in plavalju. Češki Orli pošljejo svoje bore v vse panoge in imajo osobito v lahki atletiki najboljše izgleda za dober placma. Jugoslavije, ki se je, kakor znano, leta 1929 na mednarodni tekmi o priliki svetovneatlavskih orlovskih dni v Pragi priborila prvenstvo, letos ne bo zraven.

Detaljni program za olimpiado v Los Angeles so končno javno določili. Vrstni red je naslednji:

Dne 30. julija je otvoritev z obhodom narodov, dne 14. avgusta so pa zaključne ceremonije.

Lahka atletika se vrši v olimpijskem stadionu od 1. do 7. avgusta popoldne. Razen tega še 5. in 6. avgusta zvečer.

Plavanje bo v olimpijskem plavalnem stadionu dne 7., 9. in 12. avgusta in sicer cel dan. Moderni deseterboj bo od 2. do 6. avgusta na raznih tekmovalnih prostorih.

Veslanje se vrši od 5. do 12. avgusta popoldne.

Boks bo v olimpijski dvorani od 9. do 13. avgusta popoldne in zvečer. Razen tega dne 10. in 11. avgusta dopoldne.

Telovadba bo tudi v olimpijski dvorani od 8. do 12. avgusta dopoldne. Razen tega dne 10. avgusta popoldne in zvečer.

Rokoborba je istotako v olimpijski dvorani od 1. do 7. avgusta dopoldne in zvečer.

Dviganje se vrši ravnotam dne 30. julija zvečer in 31. julija popoldne in zvečer.

Sabljanje bo v vojni (armadni) dvorani dne 30. julija popoldne, 31. julija popoldne in zvečer, dne 1., 5., 6., 8., 10. in 12. avgusta dopoldne in popoldne.

Hokej se vrši na olimpijskem stadionu dne 8. in 11. avgusta popoldne.

Kolesarjenje bo v Pasadena Rose dne 1., 2. in 3. avgusta, dne 4. avgusta dopoldne so pa cestne dirke.

Jahanje se vrši na revijeri Conty Club, Santa Monica dne 10. in 11. avgusta ter 13. in 14. avgusta popoldne.

Kezljanje bo v dvorani od 9. do 12. avgusta dopoldne ter popoldne, dne 13. avgusta pa popoldne.

Streljanje se vrši v Elysian Parku dne 12. in 13. avgusta dopoldne in popoldne. Program je zelo obširen, saj bodo tekmovali nič manj kakor v 137 različnih panogah telesnih vaj.

Kdor ima dosti časa in denarja, si bo vse to lahko ogledal.

Švedska se bo menda le udeležila olimpijade, ker so sportne zveze zavrnile tozadevni predlog, ki govori za nedeležbo radi slabega gospodarskega položaja.

Gotovo na gredo preko oceana Italijani, ki so s svojo olimpijsko loterijo takoj v začetku nabrali 800.000 lir in pravijo, da bodo spravili skupni dohodek 5 milijone.

Anežli se že snet razburjajo, ker jim bo čelo Francozi izpeljati zonet enega najboljših narodolcev, nogometaša Tack-a. Očel bo v Parizu, kjer mu nudi neki tamkajšnji klub velike nagrade. Anežli so že zadrževali prepričani da morajo vstopiti v mednarodno nogometno zvezo (Fifa), če hočejo napraviti konec tem nečednim kupčijam.

Ljutomer

Poroča. Poročil se je g. Anton Simonič, podprednik finančne kontrole z gđ. Anico Kotnik v Ljutomeru. Obilo sreče!

Prosvetno društvo ima prihodnjo nedeljo svoj občni zbor, ki bo združen s skiptičnim predavanjem: Dr. Krek, oče slovenskega združništva. Vabljeni zadržniki in prijatelji prosvete.

Ali ste že poravnali naročnino?

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1.50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo višje. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Denar

Beseda samo 50 par

Družabnik

s kapitalom, po možnosti strokovnjak, za vodstvo stavbne in strojne ključavničarske delavnice — se išče. — Ponudbe pod značko »Ključavničarska delavnica« št. 5694. (2)

Stanovanja

Beseda samo 50 par

ODDAJO:

Stanovanje

s 3 sobami se odda takoj. Riharjeva ulica 6. (2)

Sobo

v novi hiši takoj oddam gospodu. Rožna dolina — cesta XIII/5. (2)

Posestva

Beseda samo 50 par

Gozdno posestvo

450 orolov, večina smreke, proda Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30.

Gostilno z mesarijo

nekaj posestva, pri farni cerkvi, proda za 11.000 Din Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30. (p)

Kmetije, hiše, vile,

od 35.000 Din naprej prodaja Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30. (p)

Ugodno naložen denar!

Proda se večji kompleks zemljišča, kateri je že parceliran, na periferiji Ljubljane. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »50« št. 5558. (p)

Kupim hišo

v Ljubljani na periferiji ali bližnji okolici — do 70.000 Din. Ponudbe pod »Sreča« 5625. (p)

Kupimo

Beseda samo 50 par

Bukova drva in oglje

kupuje stalno

Uran Franc

Ljubljana

Sv. Petra cesta 24.

Objave

Beseda samo 50 par

Oglejte si

izložbe damskih klobukov v modnem salonu Stuchly-Maške, Ljubljana, Židovska ulica. — Cene neprekosljive. Popravila točna in poceni. (o)

Prodamo

Beseda samo 50 par

Konfekcija — moda!

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (l)

Puhasto perje

čisto, čehano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštne povzetju. L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistilnica perja. (l)

Orehova jedra

na drobno po 12 Din kg nudi Sever & Komp. — Ljubljana, Gosposvetska cesta 5. (l)

Damske trenčkoate

za pomlad od 390 Din naprej, črno- in temno-modre rips plašče od 440 Din naprej, razne bolj navadne že od 195 Din naprej nudi F. I. Gorčar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. Poseben oddelek za damsko konfekcijo. (l)

Trgovina

specerije, delikatese in kolonijalnega blaga, 30 let obstoječa, s sigurnim prometom, na zelo frekventiranem mestu zagrebškega centra, proda s kompletno moderno opremo, prazarno kave in s celo zalogo blaga, velikim lokalom, 2 skladiščema, pisarno, kletjo, po zelo nizki najemnini — poslovna M. S. Pavleković — Zagreb, Ilica 414. (l)

Razno

Beseda samo 50 par

Z avtom v Padovo!

O binkošti priredim s pet sedežno Essex limuzino izlet v Benetke in Padovo. Cena pavšalirana za osebo 800 Din tja in nazaj. Informacije o potnem načrtu nasloviti na Anton Jelenc v Trzinu. r

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

Kašo

ješprej, ajdovo moko vedno svežo oddaja na debelo veletrgovina A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24

Tel-fon št.

2951

Trdnja

IV. SCHUMI

Dolenjska cesta, nudi lepa, suha drva in prvovrsten premog.

Državna bolnišnica za duševne bolezni v Kovinu (Banat), sprejme takoj

instalaterija

z mesečno plačo 860 Din, poleg tega brezplačno stanovanje, hrana in pranje perila. Pogoji za sprejem: vsaj nekoliko prakse, odslužen vojni rok, lepo vedenje, telesno in duševno zdravje in samski stan. Prošnje je treba kolekovati s kolekom za 5 Din, priložiti običajne prepise spričeval in sliko (fotografijo) iz letošnjega leta. Poziv sledi brzojavno, nastop službe po možnosti 1. maja 1932. Št. 3351. Iz pisarne državne bolnišnice za duševne bolezni v Kovinu (Banat), dne 20. aprila 1932.

V neizmerni žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naš nad vse ljubljeni sin, brat in nečak, gospod

DANILO ŽIGON

student, tekstil. šole v Brnu

21. t. m. po dolgi, mukepolni bolezni, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v soboto 23. aprila 1932 ob 5 popoldne izpred mrtvaške veže splošne bolnišnice na pokopališče na Viču. Vič-Ljubljana, dne 21. aprila 1932.

Žalujoči oče, mama, Nada in Miloš — in ostali sorodniki.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da nas je zapustila naša nad vse dobra mama, stara mama, teta in tašča

ANA DOLINSEK

vdova posestnika in gostilničarja

ki je dne 21. aprila 1932 po dolgem trpljenju, previdna s tolažili sv. vere, mirno v Bogu zaspala. Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v soboto 23. aprila ob 10 popoldne iz hiše žalosti na Brnici na dolsko pokopališče.

Brnica-Hrastnik, dne 21. aprila 1932.

Žalujoči sin Avgust Dolinšek z rodbino — in ostali sorodniki.

Sporočamo sorodnikom in vsem, ki ste jo poznali, da je naša ljuba

Ančka s. Egidija

usmiljenka sv. Vinc. Pavelskega

odšla k Bogu uživati zaslužen plačilo. Njeno od težke bolezni izmučeno truplo bomo danes, dne 21. aprila v Mengšu položili k počitku do srečnega vstajenja. Priporočamo jo v blag spomin pri molitvi. Adamovo-Polica.

Družine: PODBOJ-JANEŽIČ.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA

D. D. V LJUBLJANI (MIKLOŠIČEVA CESTA 10)

TELEFON STEV. 2057, 2470, 2979

Vloge nad Din 500.000.000—

PODRUŽNICE: Bled, Novi Sad, Kranj, Šibenik, Maribor, Kočevje, Celje, Sombor, Djakovo, Split.

Kapital in rezerve nad Din 16.000.000—

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Poslovne zveze s prvovrstnimi zavodi na vseh tržiščih v tuzemstvu in inozemstvu

Roland Dorgelès:

Leseni križi

17

»Da,« je rekel Gilbert, »iti moramo v tej smeri, in je z roko pokazal v noč.

»Ali je to tamkaj, kjer je bila tista reč v nedeljo? Oni z rdečo zastavo?«

»Da.«

Nasadili so bajonete in puške so se podaljšale za majhen blesk.

Desetnik je vstal, ko je svetlobna raketa sikajoč šinila v zrak.

»Ne geni se!«

Ostali so nepremični. Raketa je vžarela in se spuščala počasi nizdol; drhteč, slepeče jasen sij je lil iz nje. Ždeli so v krogu in zdelo se je, kakor da bi hoteli začeti plesati kapucinski ples. Na grebenu je bilo videti red vojakov, ki so bili otovorjeni z lesom in orodjem. Izginili so, čim je ugasnila luč.

»Pojdimo!«

Pokanje pušk je pojenjalo, pa znova naraslo in sem pa tja je popolnoma utihnilo.

»Samo poslušajte,« je godel desetnik, »ti še ene pese ne puste cele.«

»Ali so vas napadli?«

»Da, brzoavne drogeve ob progi in senik. Že dve uri streljamo tje... Dobro, da te mrhe ne streljajo sem.«

Korakali so v rojni črti po par korakov narazen. Eden od njih, dolg liki preklja, je šel nizko upognjen kakor poljski delavec. Gilbert je korakal spredaj. Od grebena sem je oživil temo zamolkel hrup; tam so kopali. Potem so krenili v neznano.

Napravili so sto korakov, poklekili, napeto oprezovali v polje, šli dalje. Desetnik je s konico bajo-

neta sunil v črn lik. Gilbertu je zaplalo srce.

»Nič... Snop.«

Biti so morali že blizu potoka, ko se je noč navidez začela jasiti. Luno je zakrival samo še tenak zastor; veter ga je odgnal, in polja so se zdajci kopala v polni svetlobi; nikjer najmanjšega kritja. Patrola je ležala negibno v svitu te ogromne svetlobne rakete. Dolgo so morali ostati tako prihuljeni, nemi, nepremični. Samo Gilbert je bil snel čapko in se oprl na komolec. Skušal se je razgledati in dognati smer. Ko se je mesec zopet skril, je prvi vstal in šel naravnost: opazil je bil prve mrlič v travi. Ko je šel tikoma mimo prvega, se je zdrzil, skoraj se je bal, da ga mrzla mrtvakova roka ne zgrabi. Mož je bil z usloženim hrbtno kleknil na kolena, kakor da bi hotel večno nadaljevati to svojo strašno molitev.

Gilbert si ni upal iti dalje, groza mu je stiskala drobno, noge so medlele. Iznenada se je pridružil desetniku.

»Kaj pa je,« je zamrmral nekdo, »ali ne gremo prav?«

»Pač...«

Gledal je mrlič, vse te mrtvake, ki jih je bil videl teč v svojo pogubo. To veliko žitno polje ga je navdajalo z grozo: vsi ti pokošeni in pozabljeni snopi. Vseposod jih je videl ležati, v vsakem granatnem lijaku, v vsakem razoru in nikamor več se ni upal geniti. Nič ga ni moglo varovati, tudi tovariš ne, katerega se je oklepal.

»Tak kaj, ali gremo naprej?«

Nekoliko dalje so ležali modri plašči kupoma. Telesa so bila že tako sploščena, tako prazna, da si je bilo komaj moči predstavljati, da je to nekoč živel, tekalo... Neizmerna žalost je stisnila Gilbertu srce. Sedaj ga ni bilo več strah pred njimi. Ali se bojimo tistih, ki jih ljubimo? Siloma se je premagal,

se sklonil nad enega izmed mrličev, mu odpel plašč, in vzela njegova izkazila in jih spravil v žep. Skoraj ga ni več streslo, ko so se mu plahi prsti doteknili ledenomrzlega vratu mrtvaka. Desetnik se je bil že sklonil nad drugega in mu odvezal spoznavno ploščico.

Ubogi mrtvi tovariši, ki so jih sedaj obiskali, so pod njihovimi bratskimi rokami za trenutek oživel. In prebujeni usmiljeni mrtvci so vodili patrolo, kakor da bi si žive podajali iz roke v roke, po pravi poti.

* * *

Gilbert se je vrnil ob zori.

»Vodil sem patrolo do švabskih žičnih kobil,« je javil stotniku.

»A!...« je zgolj dejal Cruchet.

In pri tem se je smehljaj tako maloverno, da je Gilbert zardel. Nekdo je povedal stvar na svoj način in tovariši so gledali prostovoljca porogljivo.

»Nekateri znajo o pravem času pristaviti svoj piskrček,« je dejal tjavendan Fouillard. »Svoj kastroški našitek bo kmalu imel.«

In nekdo drug je dodal:

»Skriješ se za dve uri v kak lijak, razumeš, potem pa pripoveduješ, da si prišel do njihove prisluškovalnice.«

Gilbert, ki je govoril z nami, ni odgovoril, a bridko smehljaj mu je komaj vidno zgenil ustnice.

»Tudi jaz bom omotal svojo puško, kakor si ti svojo,« je dejal Lemoine-u, »v tem dežju je že vsa zarjavela.«

Povesil je glavo in šel. Ob vhodu svoje luknje je sedel, postavil puško med kolena, si odpel plašč in potegnil iz žepa širok pas iz rdeče flanele.

Smeh je namah zamrl.

Ozrli smo se ven na ravan. Rdeče zastave ni bilo več tam.

Strahote povodnji na Posavju

Z letalom nad poplavljenimi vasmí - od Belgrada do Broda

Posebno poročilo Slovenca.

Belgrad, 20. aprila.

Strašno nesrečo, ki je zadela Ponodavje in Posavje, ni mogoče pregledati z navadnim gledanjem. Predaleč je od človeka tak dogodek. Moreš stati pred njim in ga objeti s svojim pogledom, a dalje tam za obzorjem...? Pri takem ogromnem dogodku, kakršna je ta povodenj, kjer se je razlilo na kilometre vode in ustvarilo novo Panonsko morje, mora naše oko silno razširiti obzorje, da more domniti vse ogromne nesreče. Tak človek mora biti v letalu. Treba je nesrečo gledati od zgoraj, biti navdahnjen od bližine neba in gledati spodaj ljudi, človeško skromno.

Strašna vodna puščava.

Vojaški dvosedalni Potez št. 122. Pilot kapetan Vasić. Opazovalec moje oči. Fotografirski aparat. Na hrbtu padalo. Velik polkrog. Ze sva zlelela z zemunskega letališča s 450 konjskimi silami, 220 km na uro.

Ko dve minuti pozneje preletiva Bežanjsko ravnilo, že letiva nad pravilnim le malo napetim savskim lokom, pod nama se že razprostira ogromno morje vode, od obzorja do obzorja ogromna vodna puščava. Ladje v pristaniščih piskajo, ali nama najin motor ne da slišati njihovih ladijskih signalov. Hiše na obrežju se lope. Po vodi plavajo drva in les kakor zobotrebci, ki jih je razmetala nerodna roka na vse strani. Od Avale prihajajo oblaki, zastirajoč nama pogled proti suhi celini. Prepričana sva sama sebi, vodnemu tu, ki se strašno čudno blišči v tem solncu. Tu spodaj, kjer so se še včeraj takorekč videli sremseke njive, kakor pravilno parkirana tla druga od drugi, tu spodaj torej so močvare in »morska očesa« Save razlita in združena z rečicami in potoki, povezana in ločena in se zdi, kakor da bi vse te vode čakale trenutka, ko se bodo lahko vrgle na ponosni belgrajski breg. Ta pa z vzdignjenim ponosom kakor drži vitez se ne da. Čvrsto drži svojo streho, Kalimegdan, in se vzpenja vse dalj do Kosmaja ter čuva svoje bogate ulice z izložbami najmodernejšega blaga razsvetljenega z reflektorji.

Vse izza Belgrada, vse kar se imenuje posavska vas, ali mesto je podleglo. Pravi, da je bilo tudi nekdanj tako v starih časih. Žerjav in bagerji nad novim visokim mostom, pa za njimi beli park rečnih ladij v Zimovniku, nad njimi polno dima, kajzenci na Makisu z velikimi vrelami in barikadami delajo dragocene nasip, vedno bolj se razpleta ta grozni film o vodi, film o Savi, o največjem hajduku in najstrašnejšem grabežu varljivih balkanskih pomladi.

Sto otkov.

Bežanija, vas ki je poznala topovske krogle obeh strani, nikdar ni bila tako žalostna. Danes je preplavljena s savskimi kanali, po katerih lahko drse male stvarice, čolnčki. Nekdo maha od spodaj. Nama se zdi, da naju pozdravlja. Morda naju pa kolne, ker bogati sremski kmetje nočejo, da bi se kdo z žalostnim posmehom sklanjal nad njihovo bedo. Ne priznajo je! Od obeh strani padajo hiše in kočice v vodo. Samo njihove grede še lahko vidiš, ponekod pa niti tega ne, ampak samo gole razvaline kakšne enonadstropnice, ki jo je izpodkopala voda, ji odvzela ilovno podlago in z njo pobarvala valove. Glej, pred nama otočič, dvignjen kakor korala na pečina v oceanu: Pokopališče s šiljasto cerkvijo. Okrog nje sami grobovi, spomeniki, enakomerno razdeljeni, gosti a varni. Nič se jim ne približuje in zdi se nama, kakor da bi bilo že zdavnaj zapuščeno in da že davno nihče ni več zvonil v zvoniku. Oj ljudje, ali ste nevoščljivi mrtvim? Izbrali ste jim najlepše mesto, do koder voda ne pride, in grobovi so varni, zato pa so hiše v vasi vse v razvalinah. Nesrečno in žalostna sremška vas! Le še malo, le še nekoliko centimetrov vodnega pritiska, pa ne bo za njo nobenega sledu več. Na zemljinah se bodo izbrisali. Ostalo pa bo pokopališče. Zato pa so pokopališča edini dokumenti zgodovine. Visoka so, varna, vzvišena, da bi duša bila bližja Bogu.

Midva pa ploveva dalje. Glej Umko. Glej Obrenovec, to strahovito otočje malih otkov, na katerih tako tesno druga od drugi čepe hiše kakor mali morski svetilniki. Po ulicah plovejo čolnčki in korita. Tu blizu na nekem otoku, izgubljenem od sveta, stoji cela čreda molznih krav — edina tolažba kmetov iz Zeleznic, Ostružnice, Umke in Obrenovca. Morda poginejo od gladi. Žalostne in nepremične stoji tam, da jih niti ropot našega motorja ne moti. Kdo jih bo rešil? Zakaj so ljudje pozabili na nje? Morda samo zato, da bi prej rešili sebe in svoje otroke pred valovi.

Iz ptičjega pogleda.

Glejte naju, kako se v saltu mortalu obračava nad Obrenovcem. Cisto nizko sva. Skoro da se najin let srečava z molitvami, ki jih iz hiš pošiljajo za svojo rešitev. Skoro bi človek moral zajokati.

Nezdržen položaj na Koroškem

Boj za kulturno avtonomijo.

Konec.

Toda nemškimi krogom v resnici ne gre za stvarne pomisleke. Ko so inscenirali svojo »velikopotezno akcijo«, so imeli tudi svoje skrivne namene, in ker se veliki bluf ni posrečil, iščejo laži-argumentov, da bi zvalili krivdo od sebe. Potek pogajanj pa je jasno pokazal, kam pes tako moli.

Ako bi bili Slovenci sprejeli kulturno avtonomijo, kakor so jo koroške nemške stranke predlagale, potem bi bilo koroško vprašanje takorekč de iure rešeno. Seveda le na papirju. Nemška propaganda bi poskrbela v zadostni meri, da bi se pred evropskim forumom naslikala velikodušnost nemške večine v najlepših barvah, de facto pa bi na Koroškem raznarodovali po stari praksi samo s pospešeno hitrostjo. Saj bi si vendar in ta namen pridržali vse germanizirajoče službe.

Da je naša trditve resnična, hočemo dokazati takoj. Treba je upoštevati poseben način narodnega boja, kakor ga izvajajo koroško nemstvo. Mišlimo predvsem na plebskično psihozo, katero znajo izrabiti na način, ki je kakor spreten tako zloben.

Kakor smo že omenili, se zavedni Slovenci namenoma vedno in vedno zopet razkričijo kot »iredentisti«. Slika se jih kot jugoslovanske hujšake, kot izdajalce domovine, kot orodje jugoslovanskih anekslonistov. Ta trditve se ponavljajo brez prestanka, dokazi se ne navajajo in teh tudi ni treba, kajti čim bolj je krič demagoški, tembolj učinkuje. Vsa zatrevanja lojalnosti od strani slo-

Mačvanska Mitrovica pod vodo.

Kajti, glej, na najine glave lete odprta usta (kajpada s kljici ali kletvinami) sirotnih žena, ki obupano sede na strehah svojih hiš in gledajo, kako plavajo po vodi utopljeni kokoške, pernata trupla. S hiš so se že davno sesule strešne opeke, opeka je popadala v vodo, malta se je razpustila. Bele srbijanske hiše, tako svetle spomladi, so sedaj strašni beli grobovi v motni, umazani in zelenotemni vodi. Po glavnih ulicah križarijo čolni z ljudmi, ki se kakor v nezvesti naslanjajo na more zidove in stiskajo vesla v rokah. Glej, tam se črni nekak temni trup, kakor da je neki dobiro konjiček za vedno zapustil svojega gospodarja. Vlačilec čisto obupan stoji nepremično, kakor da bi se ne smel ganiti, ker ne ve, komu naj najprvo pomaga. Po križiščih nekdanjih ulic plavajo razbite omare, postelje in slike. Okna so samo luknje nad vodo. Otočno in bedno frlota nad vsem nekaj golobov.

Od nekod plove težak brod. Toda danes nihče ne sedi za krmilom, da bi pazil na smer. Vse plava po svojem toku, vse se pokorava volji struje. Ta pa nosi, kakor sama hoče, pa nikdar ne ugonobi plovec, kajti zanj je ta prostranstvo rešila. Od obale do obale, od nevarnosti da bi naseljen na tej ali na drugi strani, je strašno daleč. Od druge strani se vijo kvišku oblaki dima nekkih ognjev, ki so jih morda zažgali kličoč na pomoč. Ne vidi divja plamenov, čutiva pa po dimu, ki se vije, da je ogenj ogromen in da se je moralo zgoditi nekaj groznega. Glej, nihče nama ni sporočil, da so tu v tem času tonili tudi ljudje. Pozneje nama je bilo povedano, utonil je stavec v močvirju. — Brezumni nesrečnik! Vse velike tragedije so brezimne: povodenj, selo, žena, popotnik. O osebnosti, kako se netragične ravno zaradi tega, ker nismo primorani delj misliti na vas!

Selišča, ki so izginila.

Tukaj so nekdanj bila selišča. Ko smo hodili na lov, smo jih videli. Danes jih ni. Videti je le nekaj ostankov, kakor razmetanih gnezd, najhujših iz te najine daljave in brzine, siromašnih, razmetanih ovčarskih gnezd. Pastirji so veliki nesrečniki. Niso zato nomadi, ker hočejo biti, ampak zato, ker ne morejo drugače. Glej, en sam val vode je prisilil njihovo malo slamnato kočico, da je odšla brez sledu. In potem, ali jim bo njihovo praznoverje pustilo tudi pozneje naseliti se tu? Ali bodo smeli pustiti nova jagnjeta tja, kjer jim je utonila cela čreda? Tu je bilo okrog 100 razmetanih pastirskih kolib. Danes ni nobene. Ker pa so pastirji tako daleč od vsake statistike, ni niti ne vemo, koliko jih je zmanjkalo v kalnem valu.

Od zgoraj so najine oči prikovane v to žalostno sliko. Voda kraljuje. Na kilometre široko in na dolgo, na strašne milje okrog, brez sledu kakih cest in steza, brez sledu živih bitij. Ogromno morje, ki se zvija v stotinah rek in potokov, struj in brzic. Pa nikjer nikogar. Nikjer žive duše. In vendar solnce ni nič mračnejše kakor drugače. Kakor za nalašč lije solnce še mnogo jasneje. Po valovih se zibljejo štori iz gozdov. Z njimi so pripilja tudi debla, ki jih je vrgla sekira in sedaj gredo svojo pot v neznanu smer. Ali so ti razrušili tole malo naselje, od katerega ni niti sledu niti dima?

Proti Kosmaju se obzorje zmanjšuje, proti Fruški gori pa nepregledna voda. Dogodek, kakor zmagaj, ki je planil na ljudi s svojimi strašnimi nevidnimi zobmi. In grize, odnaša kar more, požira kar doseže. Celo vinogradi in brežulki postajajo žrtve. Puščava. S tega, nekdanj tako živga ozemlja so odnesle vode stotine hiš in koč, ovčarskih kolib in živali. Strašno je pogledati od zgoraj na to široko sliko brez vsakega smisla za barve. Enolična je in strašna.

Zabrežje je utonilo. Mole ven hišice kakor male ribje glave. V Ostronožnici vlada tak stra-

šen mir, da se ti ježe lasje na glavi. Nič se ne giblje in ne premika. Ali nikogar ni? Tisoči drugače nepremakljivih kmetov so se preselili na varne hribočke. Kaj ti reveži jedo, ko so zapustili svoj »smok«, svojo ogromno zimsko slanino v loncih, ki jo sedaj preplavlja kalna voda.

Bojevcí so otočič s čudnimi strehami hišice. Človeku je, da bi jokal. Pa ga je nekako strah, da bi ta žalna solza še bolj ne dvignila te strašne vode. Srce se krči, voda se razliva, le pred najinimi očmi se struje ločijo in udirajo na novo

Hrastniški rudarji ustavili delo

Hrastnik, 21. aprila.

V hrastniškem revirju z Ostrim vred je bilo vsega skupaj okrog 900 delavcev. Od teh jih dela še okrog 550, zadnji čas je bilo reduciranih vsega kakih 300 delavcev. Vseled tega je nastala med ljudmi velika potrtost.

Ze snoči, ko so delavci prišli na delo, je bilo izdano geslo: »Vsi na delo ali pa nobeden!« Delavci, ki so prišli delat, so to geslo sprejeli in odšli domov, ne da bi šli na delo.

Ko so davi drugi delavci zopet prišli na delo, je bilo videti med njimi že polno prazne oblečenih rudarjev. Nihče ni dobil v roke jameke svetilke. Ko so se delavci zbrali v rudarski čakalnici, jim je mojster velel: »Preoblecite se in pojdite na štiti!« Tedaj so delavci odgovorili: »Vsi ali pa nobeden!« ter se niso genili.

Mojster je to sporočil obratovodji. Ta je po-

Ptujске komunalne zadeve

Ptuj, 20. apr.

Dne 18. t. m. se je vršila III. redna seja ptujскеga občinskega sveta pod predsedstvom župana Jeršeta. Po prečitani in odobritvi zapisnika zadnje seje poročal župan o izpremembah v občinskem svetu. Banska uprava je razrešila njihovih funkcij tri svetnike ter imenovala na njihova mesta nove osebe. O teh izpremembah smo nedavno v našem listu že poročali. — Župan poročal nadalje, da je občina zaprosila za dodelitev enega dela Herbersteinovih gozdov, toda banska uprava je sedaj prošnjo občine zavrnila.

Sledila so poročila odsekov. Upravni odsek poročal: Občina prevzame jamstvo za znižano posojilo trgovcu Antonu Nagliču za nakup hiše. — V lekarnah se uvede s 1. majem t. l. pobiranje občinske trošarine od žganja in špirita; lekarne so bile doslej trošarine oproščene, sedaj pa bodo plačevale polovini iznos. — Najemniška pogodba s šolskimi sestrami v Mladiki se podaljša za leto 1952-53. Najemnine bo določil župan dogovorno s šolskimi sestrami. — Radi finančne krize se bo izvršila revizija najemnin v mestnih hišah ter se bodo znižale prirešni s prvim majem. — Po odobritvi od strani banske uprave se uvedejo nove občinske pristojbine za meroizkusni urad za žigosanje sodov. — Ob tržnih dneh se dovolijo nove stojnice in sicer branjevka Gorjan in Habenschuss. — Pod prošnjo cerkvi se bo uredil prostor v Miklošičevi ulici. — Glasbeni matici se odpiše račun za napravo tombole. — Proračun za leto 1952 je vrnila banska uprava nepotrjen s pristavkom, da se mora vnesti vanj zopet najemniški vinar, katerega je občina s sklepom od 1. januarja t. l. ukinila. Vnela se je pri tej točki ostra debata in končno je zopet občinski svet z večino glasov sklonil, da se pobiranje najemniškega vinarja opusti in da občinski svet vztraja na odobritvi proračuna, kakor je bil predložen banski upravi. Prečitana je bila tudi spomenica državnih uradnikov, ki prosijo z ozirom na redukcijo prejemkov

Pred nevarnostjo

gripe, influence in nalezljivih bolezní vratu varujejo

Dobivajo se v vseh lekarnah. Cena malega zavitka Din 8.—, velikega zavitka Din 15.—.

ozemlje. Take slike ne vidiš več. Gledam tako strujo, ki se je ločila od druge vode, kako polzi ob strmini sremseke obale vedno globlje v njive, ki so že sprejele blagoslov pluga, in grabi jih kakor grabijo žrtve strašni morski pajki, jemlje kos za kosom neizbežno kakor smrtna kosa. In ko zgrabijo svojo žrtve, se vode zopet zlijejo in prelijejo, noseč s seboj pozabljen kmečki voz, zlomivši ga kakor trsko in odnašajoč z njim tudi tisti bedni obed, ki je bil pripravljen. Selo je razdejano na 8 delov. Cesarska cesta, ki je nekdanj ponosno vodila v ravni črti proti vzhodu, je sedaj jarek vode. Nikjer žive duše. Kako strašno je videti vas brez življenja. Najin motor rjove kakor grozen zmagaj, kakor prokletstvo nad to strašno razdijano vodo. In čim delj se voziva skozi ta pomladni zrak, tem strašnejše so slike. Zapri bi oči, ko bi me nekaj ne sililo, naj gledam nova videnja. A pretreseno mi nekaj blje v prsih. Pred nama se razliva ogromen zaliv, kakršnega dollej še nikdar tukaj ni videlo oko. Ne vidiš konca. Privikrat ti je zaprtosavsko obzorje. Pred nama je Kupinovo s svojim strašnim močvirjem, mrkim carstvom ptičev.

Savska Sahara! Strahota! Grobovi

Dragan Aleksić.

klical predsednika II. rudarske skupine v Hrastniku Ivana Bodenika ter orožnike. Bodenik je pozval rudarje, naj se mirno razidejo domov ter popoldne pridejo na shod, ki bo v konsumnem društvu. Rudarji pa so zahtevali, naj bo shod kar na rudniku.

Medtem se je zbrala velika množica ljudi, moških in ženskih. Orožniki so sedaj pozvali množico, naj se razide. Delavstvo pa je zahtevalo poprej, naj zapuste delo tudi vsi konjski hlapci; le eden naj ostane, da bo krmil konje. To se je zgodilo in so tudi vsi konjari odšli domov. V rudniški kovačnici sta delala še dva kovača. Eden od reduciranih je stopil k njima, naj se odstranita. Množica je hotela pritisniti naprej, kar pa so orožniki preprečili. Ko sta tudi kovača zapustila delo, so se ljudje razšli, ne da bi bilo treba varnostnim organom kaj posredovati.

za ukinitev stanovanjske davščine. — Mesarju Kolariču se z ozirom na večje adaptacije podaljša namerna pogodba od 5 na 10 let. — Bilanca mestnega avtobusnega podjetja, ki izkazuje glasom poročila 51.000 Din izgube se odobri.

Pravni odbor poročal: V domovinsko zvezo se sprejmejo Ervin Damiš z družino, Antonija Vole, Jožef Bežjak z družino in Jožef Berlič z družino, Prošnji Martina Klemenčiča in Dimitrija Zolotnickega se odklonita. — Z večino glasov se sprejme predlog za podporo mestnemu župnemu uradu za napravo orgel v znesku 1511 Din. — Odobrijo se sklepi ubožnega sveta, glasom katerih se zvišajo podpore mestnim ubožcem, oziroma se odšajo v hiralnico. — Poročilo kuratorja dijaškega doma se vzame na znanje. Kakor je posneti iz poročila, se je število gojencev znižalo in podjetje je radi tega pasivno. V tekočem letu je predvidna reorganizacija podjetja.

Radi izpremembe v občinskem svetu je nastala potreba izpolnitve odsekov. Vršila se je v to svrhu volitev in so bili izvoljeni: v pravni odsek dr. Mrgele, v ubožni odsek Arnežič, v odsek avtopodjetja Anton Brenčič, v kuratorij dijaškega doma Snoj.

Javni seji je sledila tajna. Bivši orožnik Osterman se nastavi za policijskega stražnika. — Policijskemu nadzorniku Čabrianu se prizna brezplačna kurjava in razsvetljava. — Policijsko osebje, ki je bilo doslej nastavljen po pogodbeno, se prevede na službeno pragmatiko. — Upokojenemu stražniku Jakopinu se zviša pokojnina za 300 Din mesečno, toda le v slučaju, če izgubi mesto inkasanta pri združni elektrarni. — Izvoljena je bila končno še disciplinarna komisija za občinske nametščence.

Fotoamaterji!

Povečave Vasih negativov Vam lepo in poceni napravi fotooddelek Jugoslov. knjigarne Ljubljana. Zahtevajte cenik!

niki bi navallili z vsemi silami, protigagitacija bi bila grozna. »Čemu rabite novih šol, — bi kričali — ali si želite novih davkov, ali boste dajali otroke izdajalcem v roke, onim, ki hočejo zopet vojno v deželi?« Ne zametavali bi nobenega sredstva, pa da bi bilo še tako podlo. Kako pravilna je naša trditve, nam v zadostni meri dokazuje dejstvo, da so v istem času, ko so nemške stranke v deželnem zboru prinesle svoj predlog o avtonomiji, te iste stranke v slovenskem delu dežele že organizirale protestna zbivanja nasprotnikov, na katerih se je uprizarjala divja gonja proti Slovincem.

Na ta način bi seveda Nemci dosegli, da bi prišlo samo v najzavrednejših krajih do ustanovitve novih manjšinskih šol. Potem pa bi zakričali, da Slovincem na Koroškem skoro ni več. Dosedanje utrakvistične šole pa bi obdržali sami in v njih lahko raznarodovali popolnoma legalnim potom. Seveda, saj te šole ne bi bile manjšinske; torej bi rekli, da so nemške. Takoj bi dokazovali, da Slovinci pri ureditvi teh šol nimajo nobenih pravic, saj bi imeli itak svoje manjšinske šole — na papirju.

Scheibelbauerji je prizna pero ušlo predaleč, da je kar odkrito priznal, kaj Nemci hočejo. On pravi, da se Nemci na noben način ne morejo odpovedati utrakvističnih šol, na katerih se morajo učitelji vsaj v prvih letih posluževati slovenskega kot posredovalnega jezika. Te šole hočejo imeti za neko prehodno dobo še v svojih rokah, pozneje pa naj bi se po krajevnih razmerah pretvorile ali v nemške ali pa v slovensko-manjšinske šole. Kdo se ne bi smejal ob takšnih nazorih! Zakaj bi se naj ta opredelba v nemške in manjšinske šole izvršila šele »pozneje«, zakaj ne sedaj? In kako naj se beseda »pozneje« razume? Kdaj naj bi prišel tisti čas? Pač takrat, ko bo po

njih mnenju germanizacija končana. Ta čas se za sedaj še ne da prorokovati. Zato bi radi obdržali dosedajni status v šolah do »pozneje«.

Načrt je bil zvito izdelan, toda pravi nameni so se pokazali preočiti. Račun je bil napravljen brez krmarja. Slovenci so pravočasno spregledali, kaj se v resnici skriva za predlogom, ki jim je bil ponujen, zato so zahtevali rešitev, ki je koroškim razmeram edino pravična. Toda Nemci so pogajanja prekinili in s tem jasno pokazali, kako malo jim je ležeče na tem, da bi se na Koroškem vstvarile res zdrave razmere.

Mi smo s Scheibelbauerjem istega mnenja ko pravi, da je treba položaj na Koroškem na vsak način razrešiti. Zato bi bil res že skrajni čas. Odo-bravamo tudi njegovo stalistično, da je z ozirom na posebnosti, ki vladajo na Koroškem, pravilna rešitev manjšinskega vprašanja mogoča le potom kulturne avtonomije. Toda avtonomija mora biti taka, da bo slovenskemu prebivalstvu pravična, predvsem kar se tiče šolstva. Samo ob sebi je umevno, da mora preiti slovensko šolstvo brez izjeme v avtonomno upravo. Nevzdržno pa je stalistično, da bi poleg manjšinskih šol še država vzdrževala konkurenčne šole za slovenske otroke. S tem bi se zanesel v institucijo, ki je izključno kulturnega značaja, zopet dosedajni politični boj. Vnela bi se takorekč med državo in kulturno samoupravo praveca borba za šolski naraščaj. Umevno je, da bi v tem boju država v svoji premoči in s sredstvi, ki so vladajočemu sistemu na razpolago, imela mnogo ugodnejše stališče. Na ta način bi si radi ustvarili legalno podlago za svoje asimilacijske tendence. Toda takšno stanje ne bi prineslo rešitve narodnega vprašanja, le povečalo bi nasprotstva. Zato iz te moke ne bo kruha.

Ljubljana

Prebrisana sleparija

Ljubljana, 21. aprila.

Pred nekaj tedni je odprl trgovski zastopnik J. Z. v Ljubljani podružnico zadruge »Materinske pomoči«, ki ima svoj sedež v Mariboru. Pripravi si je vse potrebne tiskovine, uredil lokal in seveda takoj tudi najel pomožne osebe. Takoj je sprejel v službo kontoristino, katere naj bi dobivala 3000 Din plače, in še dva moža, ki naj bi opravljala druge posle. Ta dva pa naj bi prejela plačo, eden po 1000, drugi pa po 500 Din na mesec. Začel je tudi sprejemati člane ter kasirati vplačila prvih obrokov, ki so znašali 70 oziroma 90 Din.

Ker je bilo poslovanje združeno s kasiranjem denarja, zahteval je zastopnik od uslužbenecv denarne kavnice in sicer od kontoristinje 1000 Din, od obeh slug pa po 3000 Din. Ker ima danes vsak rajši službo, ki obeta biti stalna, kakor pa par tisočakov v hranilnici, je seveda zastopnik vse kavnice hitro dobil. Ko bi pa moral 31. marca izplačati prve plače, je odšel z izgovorom, da gre po denar za plače in odpotoval je neznankom in do danes ga še ni nazaj. Policijska preiskava je dosegla, da je mož odnesel ves denar in kavnice, mariborska policija pa je javila, da zadruge »Materinske pomoči« v Mariboru ni nikdar ustanovljala v Ljubljani podružnice in da tega tudi ni mislila storiti. Zadruga namreč za sedaj ne posluje, ker čaka odobritev spremembe pravil z banke uprave.

Nekako ob istem času pa so se pojavljali na meji med Slovenijo in Hrvaško agenti, ki so nabirali člane za slične zadruge in pri katerih so našli tudi tiskovine in položnice te podružnice. Jasno je, da je predrzni zastopnik odnesel svojim uslužbenecv kavnice in da je najbrž vse skupaj ustanovil le radi tega, da si je mogel nabrati 10.000 Din s samimi kavicami. Policija v vsi vno zasleduje predrzneža.

Kaj bo danes?

Drama: Zaprti.
Opera: Zaprti.
Hotel Miklič: Družabni večer »Krkec«. Predava dr. Jože Rus o tipu dolenskega mesta. Ob 20.
Nočno službo imata lekarni: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6, in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Zahvala. Podpisano društvo se v prvi vrsti zahvaljuje članom občine, da je v tako lepem številu obiskalo Materinske pomoči. Dalje najlepša zahvala našim poštovnim gospičinam Slavici Venceljovi, ki je v svoji ljubljanski zbirali okrog sebe celo krdelec malčkov. Najlepša hvala g. Ludoviku Savju za prekrasen govor. Iskrena hvala gospodu p. Krizostomu Sekovaniču in p. Zakrajšku za lepi igrici in p. Francetu za pevске točke. Dalje gđ. Černejevi za ljubko deklamacijo. Ne smemo pozabiti na sijajen orkester orglice z g. prof. Jerajem na čelu. Najlepša hvala našemu spretnemu režiserju g. prof. Osipu Šestu in upravi gledališča. Še enkrat iskrena zahvala vsem ter prosimo, da nam ostanete še v bodoče nklonjeni. — Kršč. žensko društvo.

© V splošni bolnišnici ni nič novega.

Strokovna obrtno nadaljevalna šola za brivce, frizerje in lasničarje v Ljubljani priredi v nedeljo 24. aprila razstavo žilskih izdelkov, risb in lasnih del svojih učencev. Razstava bo odprta od 8 do 12 in od 14 do 17 na dr. II. deški mestniški šoli v Ljubljani VII, Gasilska 17, II. nadstropje. Vsi mojstri, kakor tudi vsi, ki se zanimajo za napredek vajencev, se vabijo na obisk te razstave. Vstop prost.

Stavbno gibanje je v Ljubljani še osivelo. Kljub slabemu vremenu, ki je dolgo časa zadrževalo letošnje pomlad nadaljevanje gradbenih del, se je zadnje dni na večjih ljubljanskih še ne dograjenih stavbah začelo delo skoraj zopet e polno paro. Na nebotičniku, ki je najprovo oživel, stojita na vrhu že kar dva venca odrov. Začeli so namreč

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.
Začetek ob 20.
Petek, 22. aprila: — Zaprti.
Sobota, 23. aprila ob 15: ZDRAVNIK NA RAZPOTJU. Dijaška predstava. Globoko znizane cene. — Ob 20: KAR HOČETE. Izven. Znizane cene.
Nedelja, 24. aprila: KVADRATURA KROGA. Izven. Znizane cene.
Opera.
Začetek ob 20.
Petek, 22. aprila: Zaprti.
Sobota, 23. aprila: TURANDOT. Premijera. Izven.
Nedelja, 24. aprila: FAUST. Gostuje Baklanov. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Petek, 22. aprila: Zaprti.
Sobota, 23. aprila ob 20: BREZ TRETJEGA. Premijera. Proslava 25-letnice pisateljskega delovanja M. Begoviča. Ab. A.
Nedelja, 24. aprila ob 20: VIKTORIJA IN NJEN HUZAR. Znizane cene. Zadnjič.

Kulturni obzornik

GOSTOVANJE PIJE IGIROSANU

Pia Igirosanu iz Bukarešte je v naši operi gostovala v nedeljo v operi Madame Butterfly, v sredo pa v Rigolettu. Občinstvo, ki je v nedeljo gledališče do zadnjega prostora napolnilo, jo je prav ljubezno sprejelo in jo v obeh operah nagradilo s ploskom pri odprtem odru. Njena Japonka je bila prav ljubka, tudi Gilda kar sprejemljiva. Glas ima v višji legi lep zvonek in poln, sredina je manj sočna, najvišja višina čista, pa nekoliko krhka. Naznanili so nam jo kot koloraturko, in v resnici se je tam še najlepše razvila, kjer je imela priliko koloraturne drobce kot rose bisere sipati na poslušalstvo; dani nočemo trditi, da bi tudi sicer iz primerno lege ne bilo marsikdaj kar toplo zavelo. Na njeni poti do polne usvrstitev ji želimo obilo sreče.

Izvrstne osebe ji je bil Primožič, ki je sijajno, prepevalno igral in z izdatnim, volinim glasom lepo pel. Ima pa — ne vem, ali vselej — v petju neke posebnosti, ki so kdaj lahko zelo učinkovito umetniško sredstvo, lahko pa postanejo samo vedno pripravljivi vzorci; to navedo mislim, ko ton rad iz zelo tenke niti hitro preprede v zelo debelo. Je pa gotovo pomembna umetniška duša.

Banovec, ki nam je v spominu kot liričen tenor z izredno mehkim, kar čezmerno božajočim glasom, se je, kar ga nismo ališali nekoliko razdelil v dva pevca. Iz enega zveni še ves stari Ba-

z obdelovanjem in izdelavanjem fasade. Velika stanovanjska palača v Gregorčičevi ulici se je tudi začela pomikati precej hitro v drugo nadstropje in tudi nadgrajeni del hotela »Miklič« bo kmalu začel dobivati končne forme. Na mnogih krajih pa so začeli z manjšimi prizidavami in popravili. Upamo, da kljub slabim časom letošnje leto gradbena delavnost ne bo mnogo manjša kakor lani. Na ta način bodo dobili vsaj številni brezposelnici, ki jih je dolga zima močno udarila, zopet malo zaslužka.

© Z lestve je padel 26 let stari monter mestne elektrarne Lenarčič Emil, stanujoč v Gradišču št. 2. Napeljal in popravil je večerj dopoldne zunanji električni vod na dvorišču pri Mencingerju na Sv. Petra cesti št. 43. Stal je na lestvi 4 metre visoko, ko je po nesreči izgubil ravnotežje in padel. Padec je bil tako hud, da si je zlomil desno gornjo laketo. Telefonično poklicani reševalni avto ga je takoj odpeljal v splošno bolnišnico.

© Cepljenje prašičev. Posestniki iz področja mestne občine, ki hočejo, da se jim cepijo prašiči proti rdečici, naj prijavijo do 15. maja mestni klavnic v Ljubljani svoje naslove in številce prašičev.

Kranj

Kaj bomo letos gradili. Kakor pričajo dosedanj znaki, bo letos stavbna sezona najbolj živahna v Koprskem predmestju, ki bo letos pridobilo najmanj 8 novih hiš. V to število štejemo predvsem letos kakor tudi lanske jeseni pričetke stavbe, ki se bodo sedaj dozidale. Na bivšem Likovarjevem travniku ob pokopališču bo tik ob cesti vzrasla peta hiša v tej koloniji. Rotar F., uradnik ekspoziture OUZD v Kranju gradi visokopritlično dvestanovanjsko hišo. Delo izvršuje stavbno podjetje Pernuš-Malovršnik. Na domačem travniku severno od trgovca Savnika bo zgradil tudi visokopritlično stanovanjsko hišo sedlar in tapetnik Mihael Šipic. Ob Koprski cesti nasproti Adamičevi vili bosta zgradila enonadstropno hišo kleparski mojster Al. Smolej in ključavničar Ivan Bitenc. Prav za prav sta to dve hiši, ki pa bosta imeli eno steno skupno zaradi pomanjkanja stavbenega prostora. V pritličju bosta lastnika imela spredaj vsak svojo trgovino, zadaj pa delavnico. To je v Kranju, kjer je pri zidavi novih hiš po vojni bil v rabi sistem vrtnih hiš, prvi slučaj, da se bosta dve novi hiši dotikali kot v starem delu mesta. Zidarski mojster Avgust Nanut bo dozidal letos svojo stanovanjsko hišo, ki se nahaja poleg parcele pred omenjenih hiš. Isto tako bo dozidana letos nadarbinska stanovanjska hiša, ki jo gradi svetnik g. Škerbec iz fonda korne ustanove škola Vidmarja. Dvošrtna bo letos tudi vila zobozdravnika dr. De Glazie poleg tovarne »Semperit«, ter najbrže tudi domača hiša stavbne tvrdke J. Slavce. Več interesentov pa išče primerne stavbene parcele v območju Koprške ceste, kjer je cena za 1 kv. meter dosegla že višino 50 Din. Stavbna in zidarska podjetja izjavljajo, da so letos pozimi napravila prav mnogo načrtov in proračunov. Če se bodo vsi načrti realizirali, bo stavbnege dela in zidanja letos še prav mnogo.

Kamnik

Posipanje ulic. Vse občinske ceste v mestu in okolici bodo dobile v kratkem popolnoma novo lice. Občina je pričela z generalnim posipavanjem po čisto novem načinu. Doslej smo bili vajeni, da se je na ulice navozil debel rečni gramoz, da je bila vožnja po tako nasutih cestah prava muka za voznike, sedaj pa nasipajo po vrhu gramozja še droban ilovnat pesek. Praksa zadnjih dveh let je pokazala, da je tako nasipanje najboljšje, ker se gramoz hitro sprime in postane cesta v kratkem popolnoma gladka.

Kamnik pred tujsko sezono. Tujsko prometno društvo je dalo tatisniti propagandno brošuro v Kamniku v 6000 izvodih v srbohrvaščini in v nemščini. Brošura obsega 8 strani in jo krasi več slik. Tekst je prav posrečen. — Na tujsko prometni razstavi v Zagrebu bo zastopan Kamnik z dioramo in več slikami. Občina je prispevala k stroškom 1.800 Din.

Kolesarski klub »Kamnik« je imel v soboto, 16. t. m. svoj redni letni občni zbor. Klub je pokazal v preteklem letu veliko voljo do dela. Priredil je troje kolesarskih dirk, ki so vse prav lepo uspeli. Tekem se je udeležilo 20 do 30 tekmovalcev, kar je za tako mlad klub že lepo število. Dohodkov je imel klub 1264 Din, izdatkov pa 1356 Din. Vrednost nabavljene inventarja znaša 1200 Din. Občni zbor je na predlog nekaterih motoikolearskih članov kluba sklenil preimenovati klub v Motokolesarski klub »Kamnik«. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen stari odbor s predsednikom g. Draščekom.

Novo mesto

Smrtna kosa. V sredo je umrla gđ. Tončka Ferlič, uslužbenka v trgovini Medic v 23. letu starosti kot žrtve pljučnice. V nedeljo se je že zdrava sprehajala po trgu, danes pa jo bodo že položili v večnem počitku. — Umrl je dne 20. t. m. daleč naokrog znani gostilničar na »Strangi« pri Jablani g. Franc Drenik. Bil je pošten mož in dober katoličan. — Pokojnika svetli večna luč, žalujocim ostalim pa naše iskreno sožalje!

CAS, ŠT. VII.

Izšel je točno 15. t. m. Dva izmed urednikov (dr. Jan. Fabijan in dr. St. Gogala) imata v tej številki glavno besedo. Dr. J. Fabijan govori v uvodni razpravi »Sv. Oče Pij XI. za mir in razorožitev« (str. 241—254), s kako dolgodostojno Pij XI. delja za svetovni mir že od prvga početka (od I. 1922, »Ubi arcano«) pa do naibredkejših čuvstev, izražanih v božičnem nagovoru 24. dec. 1931. Pisatelj navaja, kar je posebno važno, kako sodijo o papeževih okrožnicah tudi katoličani in deželah zmagovalcev (n. pr. Francozi, Beapinji). — Dr. St. Gogala zelo srečno primerja moči marksizma in krščanstva pri reševanju človeštva iz telesne in duhovne bede: »Krščanstvo in marksizem« (str. 254—265). Posebej opozarjamo na krasno, duhovito parabelo o pravem Kristovem liku ter njea potvorbi, ki jo je pisatelj čital v knjigi S. Lagerlöfve »Die Wunder des Antichrist«. Razprava se ob koncu z veliko toplino obrača na nas, naj v logični doslednosti vsled v razpravi navedenih razlogov živimo dejansko krščanstvo! — Dr. Gorazd Kušej nadaljuje svojo razpravo: »Socijalna volja in pojem prava« (str. 265—273). — Precej literarnih ocen se je nabralo za to številko: o letošnji koelemti poslanici biskupa dr. Jos. Srebrnič, o

Zgodba o nesrečni Julki Živkovič

Maribor, 21. aprila.

Dve kmeticici, ena starejša, druga še mlado dekle sta sedeli danes zjutraj na kolodvoru na klopi ter bridko ihteli. Obklea je razodevala, da sta obe iz južnih krajev. Žalosten prizor je privabil prisotne in čuli so iz ust obeh značilno žalostno in hkrati smešno zgodbo. Obe se zoveta Julka Živkovič, obe sta doma iz Kukunjevca pri Pakracu. Francoska izseljeniška družba je zbirala letos tudi v okolici Pakraca sezonske poljske delavce in obe sta se prijavili za delo v Franciji. Doma je siromaštvo, starejša je vdova s štirimi otroci in vsak zaslužek je dober.

Včeraj je potoval skozi Maribor v Francijo transport s sezonskimi delavci. Bilo je vse v redu, naenkrat pred odhodom transporta dobi obmejna policija brzovaj, naj se zadrži Julka Živkovič. V transportu pa sta bili dve Julki Živkovič in na obmejnem komisarijatu so bili nekaj časa v veliki zadregi, katero naj zadrže. Pa je pri tem razglabljanju čas hitel, transport je moral naprej, naredbo pa je treba izpolniti. Pa so zadržali enostavno kar obe Julki Živkovič, ena bo še prava. Tako sta ostali Julki Živkovič v Mariboru, obe brez sredstev, ker sta polovila na stroške francoske izseljeniške družbe. Tudi ni prišlo nobeno nadaljnje obvestilo, kaj se naj napravi z zadržanimi. Policija ju je zaenkrat zavrnila na borzo dela, naj ta nekaj ukrene z njima. Pa jima tu niso mogli pomagati, niti brezplačnih vozovnic jima ne morejo izdati, ker so taki paragrafi, da dobe vozovnice samo oni, ki gredo na delo, obe pa tega ne moreta dokazati. Zopet je šlo nazaj na obmejni komisariat in ta si sedaj beli glavo, kako se rešiti iz zadrege. Ženski sta brez sredstev, nimata niti za hrano, edina pomoč bo odgon nazaj v domovno občino.

© Majniška pobožnost v stolnici se prične v soboto, dne 30. aprila in se vrši ves mesec majnik v sledečem redu: ob šestih zjutraj sveta maša z blagoslovom pri glavnem oltarju, ob koncu lavretanske liturgije. Ob 19 majniška pridiga.

© Nov grob. Na Frankopanski cesti je umrla včeraj zjutraj zasebnica Marija Edelauser v starosti 65 let. Pokojnica je bila blaga žena ter je njena smrt hud udarec za preostale domače. Pogreb bo v soboto popoldne ob 4 iz mestne mrtvašnice na magdalensko pokopališče. Naj počiva v miru, žalujocim ostalim naše iskreno sožalje.

© Prvega jugoslovanskega svetovnega potnika imajo v kehi. Imenitnega gosta imajo v mariborskem policijskem zaporu v Ključavničarski. Preko noči se je znašel tam prvi jugoslovanski svetovni potnik Vjekoslav Brdarič iz okolice Našice. Včeraj se je pojavil na mariborskih ulicah, z obrazom in zunanostjo, da je moral izzvati prvega stražnika, katerega je srečal, a aretaciji. In res, takoj so ga imeli, še predno se mu je posrežilo razdeliti kopico tiskanic, na katerih se titulira za prvega jugoslovanskega svetovnega potnika, ki je prehodil peš že 400.000 km ter govoril deset jezikov. Tisto o kilometrih in jezikih menda ne bo povsem štimalo, vendar je res, da se Brdarič klati že dokaj let po vseh evropskih državah ter je stalen gost policijskih prenočišč. V Maribor je prišel po odgonu iz Avstrije in nadaljeval bo po odsedenju policijske kame na isti način potovanje do Našice v rojstno občino. Ob prvi priliki ga bo zopet seveda potegnili v svet in pričel ob ponovno svetovno potovanje po policijskih zaporih vseh držav.

© Nov carinski posrednik. Upokojeni višji carinski kontrolor Ljuba Dabinović je imenovan za carinskega posrednika v Mariboru.

© Pomožna akcija se postopoma ukinja. Vodstvo Pomožne akcije je pričelo radi pihih sredstev postopoma ukinjati podpiranje brezposelnih. Zaenkrat se nudi samo še prehrana in sicer sedaj samo še dnevno 400 osebam, pa tudi to število se bo polagoma zmanjšalo. Potrebe so sicer še vedno velike, toda sredstev je premalo. Manjše število brezposelnih, ki so v največji zadregi ter imajo tudi družine v bedi, pa se bo hranilo na stroške občine preko čelga leta.

© Hude posledice pasjega zavora. V Mariboru že dolgo ni bilo pasjega zavora; ker pa se je nedavno pripetilo par slučajev stekline v mestu samem in v okolici, je bil razglašen strog pasji zapor, katerega pa številni lastniki psov niso vzeli za remo, ali pa so tozadavne proglase sploh prezrili. Radi tega je sedaj nastala med ljubitelji pasjih štirinožcev velika žalost, ker je bil zadnje dni konjedec pridno na delu ter je polovil celo tropo psov, ki so se gibali na cesti brez nagobčnikov ali pa niso bili na vrvi. Kar pred očmi preplašenih dam so lovili njihove ljubljence ter jih neumljeno vodili na zajki do voza, kjer so morali med pisano surovo družbo odražati v neizogibno smrt. Bilo je radi tega mnogo pritožb in prošelj na vodstvo klavnice, ki odločuje v takih in v mnogih slučajih se je posrežilo še rešiti ne-

Maribor

katere psičke žalostne usode. Samo trebalo je preje odrajati 80 dinarjev.

© Vodič pri Mariboru, ki izide v kratkem, bo obsegal 384 strani in ne kakor se je pomotoma drugače glasilo v našem prvem poročilu.

© Tržno nadzorstvo odgovarja mariborskim gospodinjam. Na pritožbo mariborskih gospodinj, da se ne vrši več preiskava mleka na trgu, nam je podalo mestno tržno nadzorstvo sledeče pojasnilo: »Preiskava mleka se je na 'rgu doslej vršila z laktodensimetrom; uspeh preiskave pa je bil vedno problematičen, ker se da s tem aparatom ugotoviti samo gostota mleka in to samo pri svežem mleku. Ako pa je prodajalec bil prebrisan ter je svežemu z vodo pomešanemu mleku še dodal nekaj kuhane- ga mleka, pa je bila vsaka preiskava z laktodensimetrom zastoj. Ravnotako je nemogoče s tem aparatom ugotoviti bakterijske onesnaženosti in druge hibe mleka. Tržno nadzorstvo je namesto tega uvedlo odvzemanje vzorcev, katere pošilja v kemično preiskavo, kar je na vsak način uspešnejše.« — Mislimo, da bo pojasnilo tržnega nadzorstva naše gospodinje zadovoljilo, saj je doslej še vedno pokazalo, da mu je njih blagor najbolj pri srcu.

© Tatvina pri Kristalu. V tovarni stekla Kristal so zmanjkala dragocena brušena ogledala. Policija je našla storilca v osebi Jožeta P., kateremu so tatvino dokazali. Bil je aretiran ter spravljen na varno.

© V smrt je šel. Na Dravinjskem vrhu se je obesil viničar barona Härdtla Anton Petrovič. Vzrok nesrečne smrti ni znan.

© Policijske bukke od včeraj beležijo 6 aretacij in 11 prijav. Med aretiranimi so bili nekateri razgrnjači radi neplačanih zapitkov, berači in slična vrsta ljudi. Prijavljenih pa je največ kolesearjev, ki so menda preko zime pozabili, da so tudi zanje posebni policijski predpisi, ki se tičejo vožnje po pašpotih, razsvetljave koles itd.

Celje

© Smrtna kosa. V javni bolnišnici je umrl v četrtek, 21. t. m. predpoldne v starosti 47 let Ivan Ledinec, posestnik iz Drapnega v okolici št. Jurija. Njegovi večni duše večni mir in pokoj, žalujocim preostalom pa naše iskreno sožalje.

© Namesto nagrobnega venca rajni gospej Rozi Legatovi, vdovi bivšega poslovođe Mohorjeve tiskarne, ki je umrla v Ljubljani, je podarila Družba sv. Mohorja v Celju Vincencijevi konferenci lep dar po Din 200. Konferenca se tem potom najtopleje zahvaljuje Mohorjevi družbi, ki je že opetovano pokazala, kako dobro umeva težko nalogo konference sedaj, ko pričakuje toliko ubogih rodbin od nje podpore. Pokojni gospej Legatovi pa daj Bog večni mir in pokoj. — Ob tej priliki prosi konferenca posnemanja in naklonjenosti cenjenega občinstva iz Celja in vse okolice. Z veseljem se sprejemajo tudi ponošene obleke in obuvalo. Radi bi pomagali marsikateremu bosemu in raztrganemu otroku, pa žal ni sredstev v to svrho. Zato pa bomo srčno hvaležni tudi za ponošene stvari, ki so dostikrat v podstrešjih odložene brez porabe.

© Mestna elektrarna nam poroča, da ukine Fala v nedeljo 24. t. m. dopoldne od 8 do 12 električni tok v mestu in okolici.

© Od borze dela. Stalež brezposelnih se je povečal v času od 10. do 20. t. m. na 997 moških in na 153 žensk, vsega skupaj 1150 delovnih moči. — Posredovanj se je izvršilo v istem času 22 za moške in 17 za ženske. Na razpolago pa je delo za 7 hlapcev, za 2 poljske delavce, za 1 viničarja, za 1 čevljarja, za 1 peka, za 2 tesarja, za 1 trgovskega potnika in za 1 krojaškega vajenca. Nadalje za 5 kmečkih deklet, za 1 hotelsko kuharico, za 1 gostilniško služkinjo, za 2 kuharici, za 3 služkinje, za 1 sobarico, za 1 natakarico, za 1 hišnico za sezono in za 1 trgovsko vajenko.

© Prvenstveno tekmovanje v pomladanski sezoni, ki je bilo doslej zaradi neugodnih vremenskih prilik onemogočeno, se otvori v nedeljo 24. t. m. popoldne med okrožnim prvakom SK Celjem in SK Olimpom pri Skalni kleti.

Ptui

Olepevalno društvo v Ptuiju se s težavo vrši svojo važno nalogo radi pomanjkanja gmotnih sredstev. Vzdrževanje ljudskega vrta, kakor tudi različnih drevedov, bo mogoče le tedaj, ako bodo meščani delovanje društva tudi gmotno podprli. Radi tega se obrača mestna uprava na vse, ki jim je lepo lice in procvit mesta na srcu, da pristopijo kot člani k omenjenemu društvu ter ga tudi drugače vsestransko podpirajo v njegovem delovanju.

© Eksplozija... Huda nesreča se je pripetila te dni v Juršičih radi eksplozije smodnika. Mirko Zorko, 14-letni sin kočarja, je bil radoveden, kakšen učinek ima smodnik; napolnil ga je precejšnjo količino v steklenico ter ga zažgal. V hipu je nastala eksplozija, ki je zraven stoječega dečka tako hudo pokodovala po celem obrazu, da so ga morali prepeljati v bolnišnico. Celo lice je ena sama rana in ni izključeno, da bo izgubil vid na obeh očeh.

in delovanje naše domače umetnice, o kateri po pravici toži, da jo vse premalo poznamo. Zato pa smo »Mladiki« in njemu, ki nas v vsakem zvezku preseneča s pozornim in prehtanim izborom ilustrativnega gradiva ter s skopimi, vendar obzorju čitateljev »Mladike« kar imenitno prilagojenimi razlagami tega gradiva, tembolj hvalečni za to opozorilo, ki ga spremlja poleg krasne vešbarvne reprodukcije očajne slike »Rdeči cvet« še lepo število drugih podob Anice Zupanec-Sodnikove (Pravljica; Tihožitje; Portret filozofa; Klekariča; Lokvanji; Japonski motiv; Poletne rože; Predica; Kakteja; Cvetiča kakteja; Stara možka noša). — Dr. France Stelč, ki je čitateljem »Mladike« že pisal o Plečnikovem načrtu slovenske akropole, ki naj bi se vanjo preuredil ljubljanski grad, razpravlja o tem vsekakor velepomembnem načrtu s praktičnega vidika in zaključuje svoja izvajanja z besedami: »Idealni načrt, s katerim smo seznanili naše bravce, smatramo za notranje toliko dozorel, da se na njegovi osnovi dela za notranje preureditve gradu lahko takoj prične. Vse morebitne prilagoditve v smislu zgornj povedanega ali vse prilagoditve slučajnim novim pojavom se lahko izvršje med delom, ne da bi s tem kakorkoli trpel splošni značaj idealne zasnove.«

Poleg teh dveh zanimivih prispevkov prinaša zvezek še ogromno drugega lepega gradiva. Joža Pogačnik in Joža Kastelic sta prispevala kot stara sotrudnika pesmi — pridružil se jima je redkejši gost naših leposlovnih listov: Janko Samiec. — Pri-povedni del prinaša poleg nadaljevanj Magajnova, Kazakova in Smolejevo prozo, a med poljudnimi spisi opozarjamo še na sledeče sestavke: Pavel Kurnaver; V prepadih — dr. Janez Plečnik; Mesojeda — rastlinojede — F. S. Segula; Meje vsemirja.

MLADIKA ZA APRIL.

Aprilska »Mladika« nam predstavlja slikarico Anico Zupanec-Sodnikovo. Dr. Karel Dobida, ki že nekaj let opravlja pri Mladiki z največjo skrbnostjo odgovorno in težko delo mentorja za likovno umetnost, nam podaja kratek, a zato nič manj zaokrožen in prodiren uvod v življenje

Dnevna kronika

Zborovanje voditeljev Marijinih družb

Ljubljana, 21. apr.

Danes se je vršilo v školski palači zborovanje voditeljev Marijinih kongregacij. Zbralo se je nad 120 gospodov s prevzvišenim g. škofom dr. Gregorjem Rožmanom na čelu. Zborovanje je otvoril predsednik školskega vodstva Marijinih družb, g. spirovski dr. Ciril Potočnik, ki je pozdravil vse številne navzoče, zlasti še prevzvišenega g. škofa.

Uvodno besedo je spregovoril Presvetli sam. Kongregacije so se vedno sodebne. So sicer Marijine, a vodijo h Kristusu. Kakor je Marija prejela vse svoje odlike od Boga ravno vsled učlovečenosti božje Besede, tako je bilo Marijino čiščenje vedno krstocentrično usmerjeno. Pred šabloniskim vodstvom nas obvaruje temeljit studij tudi po dokončani teologiji in po napravljenem konkurznem izpitu in vsakdanja meditacija. Oboje zagotavlja Unio apostolično, še smo njeni delavni člani, kar Presvetli vsem gg. toplo priporoča.

Na sporedu so bili trije aktualni referati. G. svetnik dr. Albin Levčnik je v globoko zasnovani razpravi »Karitas in kongregacija« poudaril tri misli: Karitas je največja zapoved krščanskega življenja, največja potreba v stiski sedanjega časa in najvažnejša naloga v delovanju kongregacij. Ljubezni je bistvena lastnost presv. Trojice, ki se udeležuje na zunaj vprav iz ljubezni in nam nalaga kot glavno zapoved dvojno zapoved ljubezni. Le velika ljubezen more ozdraviti največje rane sodebne človeške družbe, odtujenosti Bogu in nezadovoljstva med narodi. Brez ljubezni bo človeštvo zopet padlo nazaj v barbarsko poganstvo. In to dvojno vez ljubezni do Boga in bližnjega naj bi s poukom in praktičnim udejstvovanjem pri članih in njih okoliščini pospeševale Marijine kongregacije.

V drugem referatu je g. vikar dr. Jože Počanič jasno in praktično razpravljal o temi: »Liturgija in kongregacija«. Liturgično gibanje bogato oplodi vse kongregacijsko življenje in pospešuje dosego trojnega kongregacijskega smotra. Da bo voditelj mogel vneti za liturško kongregacijo, naj bi jo sam iskreno ljubil.

Slednjič je g. spirovski Franc Korelič iznova opozoril na važnost dušnopastirskih dela za mladino. Ker je otroku najdražji pojem »mami« in se pri materi počuti najbolj varnega, mu je pojem nebeske Matere tako blizu in pot k Jezusu po Mariji preizkušeno tako sigurna.

Po vsakem referatu se je razvila stvarna in živahna debata, ki je rodila marsikak praktičen sklep. Posegli so vanjo gg.: Presvetli, kanonik Stroj, dekan Erker, Kete, Tomazič, svetnik Kalan, Škrbec, Škulj, župnik Janc in Erklavec, prof. Kordin, kaplan Grims in Vodusek.

Na splošno željo navzočih se bo referat objavil.

Koledar

Petek, 22. aprila: Soter in Gaj, puščavnik; Turbula, devica mučenica.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla včeraj v starosti 78 let gospa Marija Simončič, roj. Vilfan. Pogreb bo jutri ob 2 popoldne iz hiše žalosti Hrenova ulica št. 5 na pokopališče k Sv. Križu. Naj v miru počiva! Preostali nam naše sožalje!

† V Ljubljani je umrl g. Ivan Meserko. Pogreb bo danes popoldne iz hiše žalosti, Zaloška cesta 7. Blag mu spomin!

† Na Brnci pri Hrastniku je mirno v Gospodu zaspala gospa Ana Dolinšek, vdova posestnika in gostilničarja. Pogreb bo v soboto ob 10 popoldne. Blag ji spomin! Zalujočim naše sožalje!

† V Mengšu je po dolgi, hudi boleznii umrla s. Egidija (Ančka) Podboj. Pokopali so jo v četrtek. Svetila ji večna luč.

† V ljubljanski bolnišnici je umrl g. Danilo Žigon, dijak tekstilne šole v Brnu. Pokopali ga bodo v soboto popoldne ob 5 na pokopališču na Viču. Naj v miru počiva! Zalujočim naše sožalje!

† V Senčurju pri Kranju je umrla g. Marija Kadivec roj. Bohinec. Pogreb bo v soboto ob 9 popoldne. Svetila ji večna luč! Zalujočim naše sožalje!

Ostale vesti

— Smernice »Marija, mati milostie. Z ozirom na mnogobrojna naročila sporoča Uprava »Nebeskih rož« v Ljubljani kot založnica dr. Lesarjevih zanimivih novih smernic »Marija, mati milostie, da jih bo te dni razposlala vsem župnim uradom in prosi, da jih blagohotno sprejmejo in v slučaju, da bi jih takoj ne rabili, ohranijo kot knjigo trajne vrednosti za prihodnja leta.

— Razpis ustanov. Podpisana uprava razpisuje za študijsko leto 1932-33 dve ustanovni mesti dr. Pavla Turnerja ustanove, vsako v višini 42.000 Din, namenjeni za enega jurista in enega filozofa slovenske narodnosti, ki sta položila državne (diplomske) izpite ter dobila doktorat na ljubljanski univerzi. Ustanove imajo namen, da se omogoči najvrednejšim prosilcem enoletno bivanje v inozemskih kulturnih in znanstvenih žariščih (Pariz, London, Oxford, Cambridge itd.) v svrhu, da nadaljujejo strokovne študije in da si ob enem pridobijo ono splošno in družabno izobrazbo, ki je znak omikane in kulturnega človeka. Prošnje s potrebnimi dokazili o izpiti, doktoratu ter o jezikovnem znanju naj se vložijo na rektoratu najkasneje do 15. maja 1932. Podrobneje določbe ustanovne listine so razvidne iz razpisa na deskah rektorata ter filozofske in juridične fakultete. — Univerzitetna uprava v Ljubljani, dne 19. aprila 1932. Rektor: dr. A. Šerko, s. r.

— Izjava. Glede ocene komične opere »Casanova« ki se je uprizorila na mariborskem odru, izjavlja podpisani naslednje. 1. Snov za to delo je izbral in obdelal komponist sam, jaz sem le muzikalni del prelij v verz in prozi dal bolj zaokroženo obliko. Moje ime kot avtor libreta je prišlo proti moji volji v javnost. 2. Besedilo in dejanje libreta je bilo pri uprizoritvi brez mojega dovoljenja in celo brez moje vednosti tako skrajšano in popačeno, da kritika libreta tudi vsled tega ne more zadeti več mene. Podajam to pojasnilo šele zdaj, ker nisem maral škoditi gledališču, ki je imelo na drugi strani mnogo sitnosti, mnogo stroškov in truda, da je spravilo vsaj muzikalni del »Casanove« do stopnja na oder. — Ljubljana, 21. aprila 1932. — Albert Širok.

— »Zupana Permetac jama na Taboru pri Grosupljem je odprta vsako nedeljo in praznik.

— Vinska razstava v Dolnji Lendavi. Ko se je Vinarska zadruga v Dolnji Lendavi pod vodstvom kmetijskega referenta g. Lipovca odločila, da priredi razstavo lendavskih in ostalih vin v Slovenski krajini, si je nadela težko nalogo. To je namreč prva lovrska razstava, tako da se ni moglo opirati na tradicijo ali kako prejšnjo izkušnjo. Raz-

mere so take, da če bi razstava pokazala le kako malenkost iz tujaknjega vinogradništva, bi popolnoma dosegla svoj namen. Razstava pa ne bo podala samo »drobtinice«, marveč bo imela tako velik obseg, kakor tega ni nihče pričakoval. Prijavilo se je nad 100 vzorcev. Na razpolago bodo vse vrste vin, ki jih premore Slovenska krajina. Zastopana bodo tudi medmurska vina in še kak približek iz drugih vinorodnih krajev. Razen vin bodo razstavljene tudi druge vrste alkohola. Z razstavo vin bo združena tudi razstava vseh sredstev, strojev in orodja, ki se rabijo pri vinogradništvu. Razstava bo odprta v nedeljo dne 24. aprila ves dan. Naslednjega dne pa bo izlet v »lendavske gorice«. Izlet bo zlasti za goste od onstran Mure zanimiv. »Lendavske gorice« jim bodo nudile lepoto, ki ne zaostaja za lepoto Slovenskih gor in drugih vinorodnih krajev.

TVRDKA JULIO MEINL

prireja jutri dne 23. aprila v svoji podružnici, Ljubljana, Selenburgova ulica 3

poskusno kuhanje

svojega priznanega hranilnega

Maltin-kakao-a

ter vlijudo vabi svoje cenj. odjemalce kakor tudi ostale občinstvo! — Pri toj priliki bomo nudili cenj. posetnikom tudi poskusnjo prvotnega jama. — Vsek je dobrodošel!

— Zeleniški direktorji. Prizadetj prosimo, da se na kakšen način popravi ozir. izpremeni sledeče: Dijaki in akademiki že več mesecev nimamo dostopa v čakalnico II. razreda na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Vzrok temu menda je to, ker je par paglavcev- divjakov nekoliko opraskalo eno nizo v čakalnici. Zato je torej — kot pravijo tam uslužbeni — prišlo do prepovedi. Če je hotel pozneje nato kdo notri, ga vratar ni pustil in rekel, naj dobimo krivce, pa bomo smeli zopet notri. Torej naj bomo še za nekatere detektive? Vsi naj trpijo zaradi objestnosti nekaj paglavcev? — V deževnem in slabem vremenu se nima človek kam dejati — posebno akademiki smo zelo prizadeti: zlasti juristi, ki nimamo nobene sobe na univerzi, kjer bi ob času, ko ni predavanj, študirali. Pa pravijo na kolodvoru, da je na razpolago čakalnica III. razreda. Tistim, bi pa svetovali, naj sami gredo nekoliko časa tja notri, bodo videli, kako je »prijetno«; saj se lahko reče, da bolj puste in temne in zakajene čakalnice skoraj ni najbrž na nobeni prog, potem si vsek lahko predstavljajo, kako prijetno je notri študirati in čakati. Če že več ni mogoče, naj bo vsaj akademikom dovoljen vstop v čakalnico II. razreda, saj se lahko vsak legitimira. — Vljudo torej prosimo, naj p. t. naslov to upošteva.

— Pri bolečinah v želodcu in črevih ter prebavilih navaja uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice prebavila k rednemu delovanju in s tem olajša prehod hranil v kri. Zdravniška strokovna mnenja poudarjajo, da se je pokazala »Franz-Josef« voda posebno koristno pri ljudeh, ki se premalo gibljejo. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Slovensko Planinsko društvo sporoča, da so odprte in oskrbovane sledeče koče in domovi: V Triglavskem pogorju: Stara Aljaževa koča (neoskrbovana), Erjavčeva koča na Vršiču (odprta ob nedeljah in praznikih), Staničeva koča (stalo odprta in oskrbovana), Koča pri Sedmerih jezerih (odprta in oskrbovana do 23. aprila t. l.), Vodnikova koča (odprta v slučaju lepega vremena ob sobotah in nedeljah). V Karavankah: Valvazorjeva koča pod Stolom, Prešernova koča na Stolu (odprta in za silo oskrbovana v slučaju lepega vremena vsako nedeljo). Dom na Kofcah (stalo odprt in oskrbovan). V Kamniških planinah: Dom v Kamniški Bistrici, Koča na Veliki planini in Dom na Kravcu. — Nadalje sporočamo, da so odprte in oskrbovane vse leto: Novozgrajena postojanka na Sv. Gori, koča na Sv. planini, novozgrajeni Dom na Mrzlici, vse koče na Pohorju, Celjska koča nad Celjem, Piskernikova in Tiberjeva koča v Logarski dolini, Mozirka koča na Mozirski planini. Odprta in oskrbovana je restavracija SPD na Boču.

— Vremensko poročilo SPD. Velika planina, 19. aprila 1932. Snega zapadlo na staro podlago 30 cm. Smuka ugodna.

— Smrtna nesreča. V gozdovih okoli Mirne peči se podiral gozdni delavec drevje. Med drugimi delavci je bil zaposlen tudi 23 letni Somrak Alojzij z Drenovega vrha pri Mirni peči. Nesreča je hotela, da se je zvalil velik debel hlobo na Somraka, ga podrli in zmečkal. Fant je bil na mestu mrtev. Pokojnik je pridno skrbel za mater-vdovo, kateri je z njegovo smrtjo odvzeta edina opora. Pokoj njegovi duši!

— Z mučenjem izsiljeno priznanje. Pred novosadskim okrožnim sodiščem sta se te dni morala zagovarjati orožniški kaplar Tihomir Simič in policijski stražnik Rade Medakovič iz Gornjega Kovilja, ki sta sta Andreja Mandiča, ki je bil osumljen, da je ukradel kokiš, s hudim mučenjem prisilila, da je priznal. Simič in Medakov sta bila že prej obsojena, pa je bila prva sodba razveljavljena, ker je bila izrečena od sodnika-poodinca. Mali senat okrožnega sodišča v Novem Sadu je sedaj obsodil Medakova na dva meseca, Simiča pa na 1 mesec zapora.

— Obsojeni roparski morilci. Sodišče v Bečkereku je sodilo te dni 20 letnega brezposelnega Ivana Manga, ki je 1. marca letos ubil in izropal delavko Velinko Tamarinski. Obtoženeč je svoje dejanje skesano priznal. Obsojen je bil na 15 let težke ječe.

— Na begu ustreljen. V Zagrebu je na novem sejmišču neki gimnazijec zapazil, kako je mlad cigan ukradel nekemu kmetu iz žepa listnec. Dijak je to naznanil policijskemu stražniku, ki se je takoj podal proti skupini ciganov, med katerimi je bil cigan, ki ga je pokazal dijak. Ko je tatinski cigan zapazil, da se mu bliža stražnik, je hitro izročil ukraden listnec svojemu tovarišu, sam pa je prišel bežati. Istočasno so se spustili v beg tudi ostali cigani. Za temi se je podal neki drugi stražnik. Ko so cigani poskakali na konje in na njih bežali dalje, je stražnik sedel na motorno kolo in jih zasledoval. Cigani pa so zavili na njive, kamor jim stražnik z motornim kolesom ni mogel slediti. In tako se jim je posrečilo pobegeti. Medtem pa je prvi stražnik sledil ciganu, ki je bil osumljen, da je ukradel listnec. Cigan je najprej drvil po cesti, nato pa zavil na polje. Ko je stražnik videl, da ne bo dohitel ciganu, mu je dvakrat zaklical, naj se ustavi. Ko se tudi na tretji poziv cigan ni ustavil, je stražnik sprožil samokres, ne da bi meril, pač pa je še vedno klical ciganu, naj se ustavi, sicer bo streljal nanj. Ko tudi to ni nič

pomagalo, je stražnik pomeril in ustrelil. Kakor hitro je odjeknil strel, se je cigan zgrudil na tla. Ko se mu je stražnik približal, je bil že mrtev.

— Javno vprašanje zastopstva Forda v Jugoslaviji. V reklam, inseratih, pa tudi v osebnem predstavljanju se vedno sliši: zastopstvo Forda tu in tu. Izjave Ford Motors Company, Istanbul, pa sledi, da to niso zastopniki, ampak samo trgovci, kateri prodajajo Fordove izdelke. Ker je med zastopnikom, ki zastopa firmo, in med trgovcem, kateri prodaja na lastno odgovornost in riziko, zelo velika razlika, je upravičena zahteva javnosti za pojasnila: Ali so pravilni podatki v reklam in inseratih, ali pa izjava Ford Motors Company, Istanbul, katera posreduje prodajo za jugovzhodni del Evrope?

F. Turnšek, Polzela.

— Dr. Mih. Opekova najnovejša knjžica Očetov klie je pravkar izšla. Vsebuje sedem govorov o katoliški akciji, in sicer: 1. Kaj je katoliška akcija? 2. Apostolat zglea. 3. Apostolat molitve. 4. Apostolat besede. 5. Dela ljubezni do bližnjega. 6. Kako tedaj? (Nazorna slika katoliške akcije). 7. Sola za izbrane čete (Duhovne vaje). — Ker je vsa stvarina zelo aktualna, naj bi gospodje duhovniki pa tudi laiki, sodelniki pri katoliški akciji, hitro posegli po tej knjžici. Naroča se v Prodajalni H. Niemanovi (Kopitarjeva ulica) v Ljubljani in stane brošura samo Din 10, po pošti 1.50 Din več.

— Za birmo in kanonično vizitacijo priporoča Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani cerkvenim zborom: Foerster Ant.: 3 Ecce sacerdos magnus. Dva za mešani, t za moški zbor. Din 8. — Gram Ant.: Priložnostne pesmi za meš. oz. moški zbor. Din 20; Tri podoknice za meš. zbor. Din 6. — Premrl Stanko: Pozdravljen, vladika, za mešani zbor. Din 1.50.

— »Karitas« (zavarovanje). Po ukinitvi raznih samopomoč se je širila vest, da je tudi »Karitas« samopomoč, da je tudi »Karitas« zapečaten. Da ne bo nepotrebnih dvomov, je treba na tem mestu poudariti, da »Karitas« ni nikak samopomoč, ampak oddelek največje slovenske zavarovalnice Vzajemne zavarovalnice. »Karitas« goji popolnoma varno zavarovanje in ima vse pogoje za trajen obstoj. »Slovenec« je že večkrat poročal o sijajnih uspehih ter milijonskem članstvu raznih »Karitas« v drugih državah. Naša »Karitas« ima prav iste pogoje in cenike kakor avstrijska »Karitas«. Glavne ugodnosti posmrtniskega zavarovanja »Karitas« so: 1. stalno enak mesečni prispevek, 2. dvojno izplačilo v slučaju nezgodne smrti zavarovanca, 3. odkup in plačevanje prosto zavarovanje, 4. brezplačno soprozavarovanje otrok, 5. posojilo do odkupne vrednosti zavarovanja, 6. sprejemlna znaša samo Din 10. Če hočete imeti točnejša navodila, se obrnite na »Karitas«, palača Vzajemne zavarovalnice.

— Bakrene, medene in aluminijaste predmete izdeluje Josip Otorepec, Ljubljana, Za Gradom, 9.

Stražišče pri Kranju

Joštarjevega očeta, g. Jožefa Benedika ni več med nami. Dopolnil je svoje življenje v 93. letu starosti.

Njegov rod izhaja prav iz Sv. Jošta nad Kranjem, kjer so oskrbovali njegovi predniki romarsko cerkev kot cerkveniki skozi sto let. Obenem so bili tudi gostilničarji. Tudi naš Joštarjev oče je vršil delo prednikov. Pred kakimi 20 leti pa se je preselil na svoje posestvo v Stražišče, odkoder je imel krasen pogled na gorce, kakor je pokojnik navadno imenoval hrib Sv. Jošta.

Vsi, zlasti starejši romarji in hribolazci so poznali Joštarjevega očeta, njegovo gostoljubnost in postrežljivost, ki je še danes znana. Nikomur v življenju ne poteka vse gladko. Tudi Joštarjev oče je prestopal hudih udarcev, toda bil je junak. Nikomur ni tožil, temveč svoje križe je prenašal junaško, sam zase, ter svoje goste zabaval, kakor bi mu potekalo vse gladko. V življenju menda ni bil nikoli bolan. Trdna, prava gorenska korenina se je ko nečeno le morala pokoriti in popustiti, kakor je to zapisano v knjigi usode.

Mnogo uric je preživel naš Joštar med lovci, pri katerih je bil zelo priljubljen. Pred par leti, ob priliki njegove 90 letnice so mu lovci priredili v Javorniku pod Sv. Joštom pri Končevcu, kjer je gospodinja njegova hčerka, za 90 letnico lepo slovesnost. Pozno v noč je tedaj naš Joštar v družbi prijatelja, pok. Fr. Šiferja, ki je enako star bil 90 letnico, vodil proti domu mlajše lovce. Oba starčka sta se tedaj norčevala, češ: skaj bo, kaj bo, ker je mladi rod tak slabše.

Blag spomin mu bodi ohranjen, ostalim pa izrekamo globoko sožalje.

Iz Šmarskega kota

V naši dekaniji bo letos zopet birma, in sicer prihodnjo nedeljo: počašteni bomo, da bomo lahko pozdravili »prevzvišene« vladiko v naši sredi in mu potožili svoje težkoče. Prevzvišeni pridejo že v soboto popoldne; drugi dan bo birma v dekanijski oz. župniški cerkvi v Šmarju, med tednom pa po drugih okoliških župnijah. Povsod bo precej birmancev, največ pa v Šmarju samem (menda čez dve sto). — G. dekan je nekoliko obolel, tako da se najbrž ne bo mogel birmo udeležiti. Želimo mu, da bi čimprej okrevaj. — V Grosuplju je preteklo nedeljo obhajalo tujaknjne prostov, gasilno društvo 20letnico svojega obstoja: namesto kakšne burne veselice se je članstvo udeležilo z zastavo sv. maše, ki je bila darovana za pokojne člane. — Nizje od Grosuplja je zopet veliko vode vsled zadnjega deževja, tako da bo kotlina, v kateri se nahajata vasi Vel. in Mala Račna, najbrže zopet poplavljen; saj ni še niti od prejšnjega deževja voda popolnoma izginila po tistih kraških jamah. Ljudje so v velikem strahu za svojo setev oz. pridelek. Upajmo, da nam bo Bog kmalu naklonil boljše vreme!

Leskovec pri Krškem

Živnorojska zadruga je letošnjo zimo živahno delovala. V nadzorniško knjigo so vpisali nad sto krav in telic. Vršile so se množične vije seje. Načelnik se je udeležil tečaja na kmetijski šoli v St. Juriju ob juž. Zel. Ker v tujaknjem kraju primanjkuje letos krme, zato jo je zadruga naročila še drugo vagon po nizki ceni za svoje člane. Čim močnejša bo zadruga, tem več koristi bo lahko nudila svojim članom. Zato vsi zavedni živnorojci v zadrugo!

Hranilnica in posejilnica. Pogosto se oglašajo prosilci za posojila. Pač znamenje gospodarske krize. Žal, da jim posojilnica radi izrednih razmer na denarnem trgu ne more ustreči tako kakor bi jim sicer. A kljub temu se opaža, da se ljudje še bolj oklepajo domačega denarnega zavoda, kar je že skrajni čas. Naj bi vendar enkrat tudi pri nas obveljalo: domač denar v domačo hranilnico! Kajti le potem se da kaj koristnega napraviti za kraj.

Pridobivajte novih naročnikov

Naznanila

Ljubljana

Akademija v Rokodelskem domu, Komenskova, ulica 12 v nedeljo 24. aprila 1932 ob pol 8 zvečer. Spored: Petje pevskega zbora Kat. društva rokodelskih pomočnikov. — Solospevi gosp. tenorista kr. opere Leopolda Kovača. (Spremlja na klavirju gosp. Heribert Svetel. — »Seu kresne noči.« (Oddelek: Rokodelski igrajo.) Vstopnina: Sedež I. vrste 10 Din, II. vrste 8 Din, III. vrste 6 Din. Stojniška 3 Din. Predprodaja vstopnic v soboto dne 23. aprila od 6—8 zvečer in v nedeljo 24. aprila od 10—12 popoldne v Rokodelskem domu, Komenskova ulica 12. K obilni udeležbi vlijudo vabi Odbor Kat. društva rokodelskih pomočnikov.

Pianist Ivan Noč je eden izmed redkih naših pianistov, ki se z vso vno posveča tudi koncertnemu udejstvovanju. Vsako leto priredi doma in v tujini več klavirskih koncertov z izredno finim in skrbno izbranim programom. Izrazitost in velikansko tehnično spretnost njegove igre mu vedno priznajo tako domači kakor tudi tuj kritiki. Posebno laskave ocene je prejel gosp. Noč od svojih koncertov na Dunaju. V Ljubljani koncertira v ponedeljek, dne 25. t. m. ob 8 v Unionski dvorani. Na sporedu ima skladbe Brahmsa, Mozarta, Bacha, Chopina, Balakireva, Tajčevića, Labunškega in Vladigerova. Sedeži od 8—40 Din so v predprodaji v Matici knjigarni.

Jugoslovansko-čehoslovanska Liga Ljubljana. Redni občni zbor se vrši v petek, dne 22. aprila t. l. ob 8 v restavraciji »Zvezda«. Vabimo vse članstvo ter prijatelje k udeležbi.

Maribor

Hahkoatletom. Vsi tekmovalci, ki tekmujejo na hahkoatletskem mitingu SSK Maratona v metih in skokih, se naprošajo, da so v soboto ob pol 16 na Livadi, ker se tekmovalje prične točno ob 16. V nedeljo pa se tekmovalje prične točno ob 9 popoldne na Rapidovem igrišču. Za takrat pa se naprošajo tudi ostali, da so pred 9 na prostoru, da se ne bodo tekmovalja preveč zavlekla, ker se obenem vršijo tudi hahkoatletski izpiti.

Študentje mariborske klasične gimnazije priredijo v soboto dne 23. t. m. zvečer ob 8 v dvorani Zadrugne gospodarske banke znano Nušičevo zabavno komedijo »Narodni poslanec«.

Velika Haydnova proslava v Mariboru. K našemu tozadevnemu poročilu še sledeče: Dne 3. maja nastopi Glasbena Matica pod vodstvom ravnatelja Hladeka-Bohinjskega; drugi večer dne 4. maja pa se izvaja pod vodstvom stolnega kapelnika Gaspariča Haydnov nesmrtni oratorij »Ustvarjenje«.

Katoliško prosvetno društvo v Melju ima v nedeljo točno ob pol 17 mesečni sestanek s poučnim predavanjem.

Celje

Dobrodelni koncert učiteljev Glasbene Matice se vrši nepreklicno 3. majnika v Celjskem domu ob pol 9 zvečer. Z ozirom na dobrodelni namen se prosijo ostala društva, da se ozirajo na to prireditve. — Krajevni odbor invalidov priredi 26. maja popoldne veliko tombolo z mnogimi dobitki, med katerimi je tudi radioparat. Srečke se bodo prodajale po Din 2.50. — Florjanova slavnost s sv. mašo se vrši 5. maja za gasilna društva Celje-Gaberje, Trnovlje, Teharje, Škofjavska, Babno, Lopato, Levč in Ljubčino. Po sv. maši predavanje za gasilce pri Jugoslovani v Gaberju. — Gasilno društvo Gaberje priredi dne 3. julija veliko tombolo z bogatimi dobitki ob 20 letnici društvenega delovanja.

Novo mesto. Drevi prirede ljubljanski akademiki predavanje o slovenski univerzi. Predavanje bodo spremljale skiptične slike. Obisk naj bo vsakemu Slovenecu dolžnost. Zato vsi drevi ob 8 v Prosvetni dom. Pobirali se bodo le prostovoljni prispevki za kritje stroškov.

Cromelji. V soboto ob 8 zvečer prirede ljubljanski akademiki predavanje o slovenski univerzi v Lacknerjevi dvorani. Obisk tega predavanja naj bo vsakemu Slovenecu dolžnost. Predavanje spremljajo skiptične slike. Obvezno vstopnine ni.

Cromelji. Podružnica SPD ima svoj redni letni občni zbor 1. maja ob 13 v hotelu Lakner. Dne 24. aprila priredi podružnica belokranjsko furjevanje na Mirnigori (1048 m). Planinska koča, ki je bila celo leto oskrbovana, bo takrat preskrbljena z gorčimi jedili in dobrim semičim vinom. Pekli se bodo tudi janški na raznju. Ob 9 bo sveta maša v cerkvi sv. Frančiška tik koče.

Medika. Ljubljanski akademiki priredijo dne 24. aprila 1932 predavanje o slovenski univerzi. Predavanje se vrši ob 15 v osnovni šoli. Ker bo predavanje jako zanimivo in spremljano s skiptičnimi slikami, upamo, da bo odziv jako velik.

Škofja Loka. Francoski krožek priredi v petek 22. t. m. ob 8 zvečer v Gasilnem domu javno predavanje o Brianu kot delavcu za mir. Vsi prijatelji krožka vabljani. — V Društvenem domu igrajo v nedeljo ob četrti na 9 otroci igre »Palček Potepe« in zvečer ob 8 je Jahnova drama »Bratje«. Priredite.

Konjice. Mariborski študentje pridejo v nedeljo dne 24. t. m. k nam ter priredijo v Katoliškem domu koncert s pevskimi in orkestralnimi točkami. Pričetek točno ob 15. Prijatelji mladine! Polzele. Dramatični odsek KPD na Polzele priredi v nedeljo 8. maja popoldne v Prosvetnem domu Zupantičovo dramo v petih dejanjih »Veronika Deseniška«.

Slovenska Krajina

Poceni meso. Ker se cene mesa, kljub temu, da ubogi kmetje živino skoraj zastoj dajejo mesarjem, nikakor niso hotele znižati, je začel Agradna zadruga prodajati svojim članom v Murski soboti meso po 5 Din za kg. Nekateri mesarji so takoj potem razglasi, da bodo tudi sami prodajali meso po tej ceni. Če pri nas kupujemo mesarji lepe telice in bike po 2 Din za kg, bi pa lahko prodajali meso po 5 Din brez najmanjše izgube. Pa se je res dobilo potem pri nekem mesarju meso za 5 Din, vendar take kvalitete, da se z onim mesom pri Agradni zadrugi sploh ne more primerjati.

Pozvedovanje

Revon dijak je zgubil zolona očeta. Vrnejo naj se upravi »Slovenec«.

Poročni prstan je najden. Dobi se v upravi »Slovenec«.

Trgovina z opijem

Iz poročila Društva narodov

Posebna komisija je bila po naročilu Zveze narodov na daljnem vzhodu (Birma, Singapore, Združene Malajske države, Nizozemska Indija, Siam, Indokina, Hongkong, Filipini, Formosa, Južna Mandžurija) proučila gojitev naka, porabo opija in drugih mamil, tihotapstvo in nedovoljeno trgovanje z njim ter ovire, ki nasprotujejo izvedbi mednarodnih obveznosti v tej zadevi. Sedaj je izdala komisija obširno poročilo o svojih uspehih.

Številke

Na veliko število kadičev opija se lahko sklepa iz donosov monopola mamil. Državni blagajni v Nizozemski Indiji je prinesel ta monopol kosmatega dobička 906 milijonov Din (čistega pa 793 milijonov), angleškim vzhodnim kolonijam (Singapore, Malajske države, Johore, Hongkong) 1 milijardo 50 milijonov Din, Indokini skoraj 2 milijardi Din, iz tega se vidi, kako so važni ti dohodki pri omenjenih proračunih.

Komisija je ugotovila, da se mnogokje porabi približno toliko tihotapskega opija kakor monopolnega. Vsaj za kadičce monopolnega opija pa je ugotovila, da jih je v Birmi (12 milijonov prebivalcev) 100.000, v Nizozemski Indiji (52 milijonov prebivalcev) 216.000, v Siamu (11 milijonov prebivalcev) 110.000, v Indokini (20 milijonov prebivalcev) 115.000, v Hongkongu (1 milijon prebivalcev) 120.000 in na Formosi (4 milijoni prebivalcev) 55.000. To se pravi, da pride na osebo letno 330 do 1000 gramov opija.

Opiju so udani predvsem Kitajci. Domačini so ga začeli kadičiti šele pod njihovim vplivom. To velja za prebivalce pokrajine Šan v Birmi, Anama, Indokine in Formoze. Nasprotno pa nimajo Japonci nobenega poženja po tem užitku. Pri Evropejcih zlo stalno pojema radi zboljšanega gospodarskega položaja in delovanja kulturnih društev.

Delavec in opij

Večji del kadičev je iz delavskih slojev. Razlogi: nedostojanje izobrazbe, skrajno slaba stanovanja in gmotno stanje, predsodki, da opij varuje pred dizenterijo, tifusom in malarijo; želja, da bi

Na vsak način ta bojazen ne more in ne sme ovirati dela proti opiju. Če bo morebiti v začetku res nekaj težav, bo pa potem odstranitev kadičev le v korist tem pokrajinam.

Opij in delovna zmožnost

Stroški za opij poslabšajo delavčev gmotno stanje in spravijo družino v bedo. Kadičec izgubi mnogo časa, ker je vedno bolj nagnjen h kajenju in kadi vedno pogostejše. Nekateri dalje trdijo, da je kadičeva sposobnost za delo za 50% manjša kot sposobnost rednega delavca; vendar komisija poroča, da priče niso potrdile, da bi bila zmožnost kadičev manjša. Dejstvo pa je, da podjetniki raje sprejemajo nekadičce. Tudi pri oddajanju mest, plači in življenjskem zavarovanju se ozirajo na to, ali je kdo kadičec ali ne.

Zdaj bo Zveza narodov, predvsem mednarodni urad za delo, še bolj proučila položaj in življenje delavcev na daljnem vzhodu, in bo, če bo treba, sklicala konferenco azijskih držav, da se posvetujejo o potrebnih ukrepih.

Tudi o razmerju verskih društev do opija govori poročilo. Budizem in islam, pravi, odločno prepovedujeta kajenje opija. Krščanski misijoni (katoliški in protestantski) se pozitivno bore proti temu zlu. Rimskokatoliška Cerkev ne dovoli krsta kadičcu, ki ne obljubi, da se bo odpovedati opiju, opiju vdanim konvertitom pa ne sv. zakramentov.

Novi papeški nuncij v Nemčiji. Monsignore Carlo Colli, dosedanji papeški nuncij v Boliviji, je bil imenovan za papeškega delegata v Nemčiji in je že nastopil to važno mesto.

Moderni Romeo

V prozaičnem Newyorku je vzbudil veliko pozornost čudaški mladenič. Ko ga je zavrnila izvoljenka njegovega srca, je sklenil, da bo sedel na klopi pred njeno hišo tako dolgo, dokler se ga ne bo usmili in poročila. Minili so dnevi in noči. Ob lepem vremenu, v solni vročini, v dežju in viharju, je nesrečni mladenič sedel na klopi. Dva-krat dnevno mu je natak iz bližnje gostilne nosil hrano. Kmalu so ga odkrili reporterji in policaji. Ko so zvedeli, da hoče ta moderni Romeo doseči rekord vztrajnosti in zvestobe, je postal dnevna senzacija Newyorka. Časopisje mu je posvečalo dolge članke in mnogo mladih deklet je prišlo obiskat tega zvestega mladeniča in mu ponudilo svoje srce. Niti pogledal jih ni. Tako sta minula dva meseca in 17 dni. Dekle je ostalo neusmiljeno, pač pa so tej komediji napravili konec starši, ki so se preselili v drugo hišo, pred katero ni nobene klopi.

Pred rusko-japonsko vojno? Kakor poroča časopisje, je Japonska koncentrirala svojo armado ob mandžursko-ruski meji iz bojarni pred vpadom sovjetov, ki pošiljajo neprestano nove čete na Vzhod. Levo: general Blücher, vrhovni poveljnik ruske vojske, desno generalmajor Putna, bivši vojaški ataše v Tokiu, ki je prevzel poveljstvo nad ruskimi četami na Daljnem vzhodu.

Gospa Hanau pred sodiščem. O sleparijah gospe Hanau smo že ponovno poročali. Po zaslišanju pred preiskovalnim sodiščem so gospo Hanau — izpustili proti malenkostni kavciji

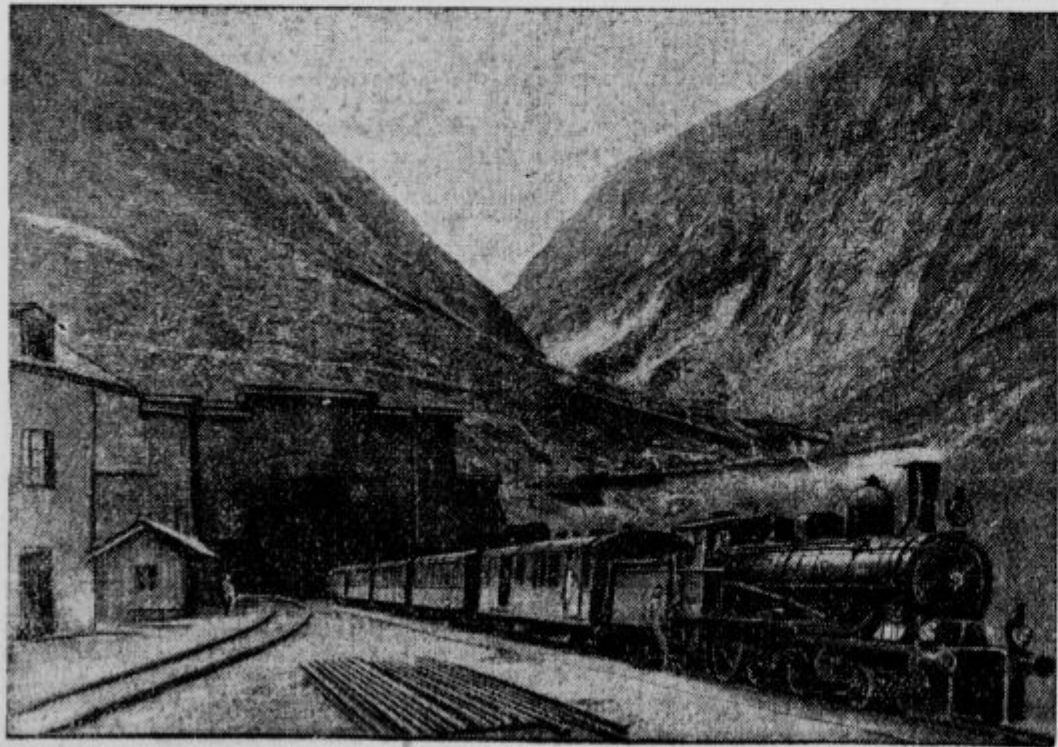
vsaj nekaj časa pozabili na svoje bedno stanje. Mnogo delavcev si po napornem delu hoče z opijem tudi poživiti svoje moči.

Opij in dotok delavcev

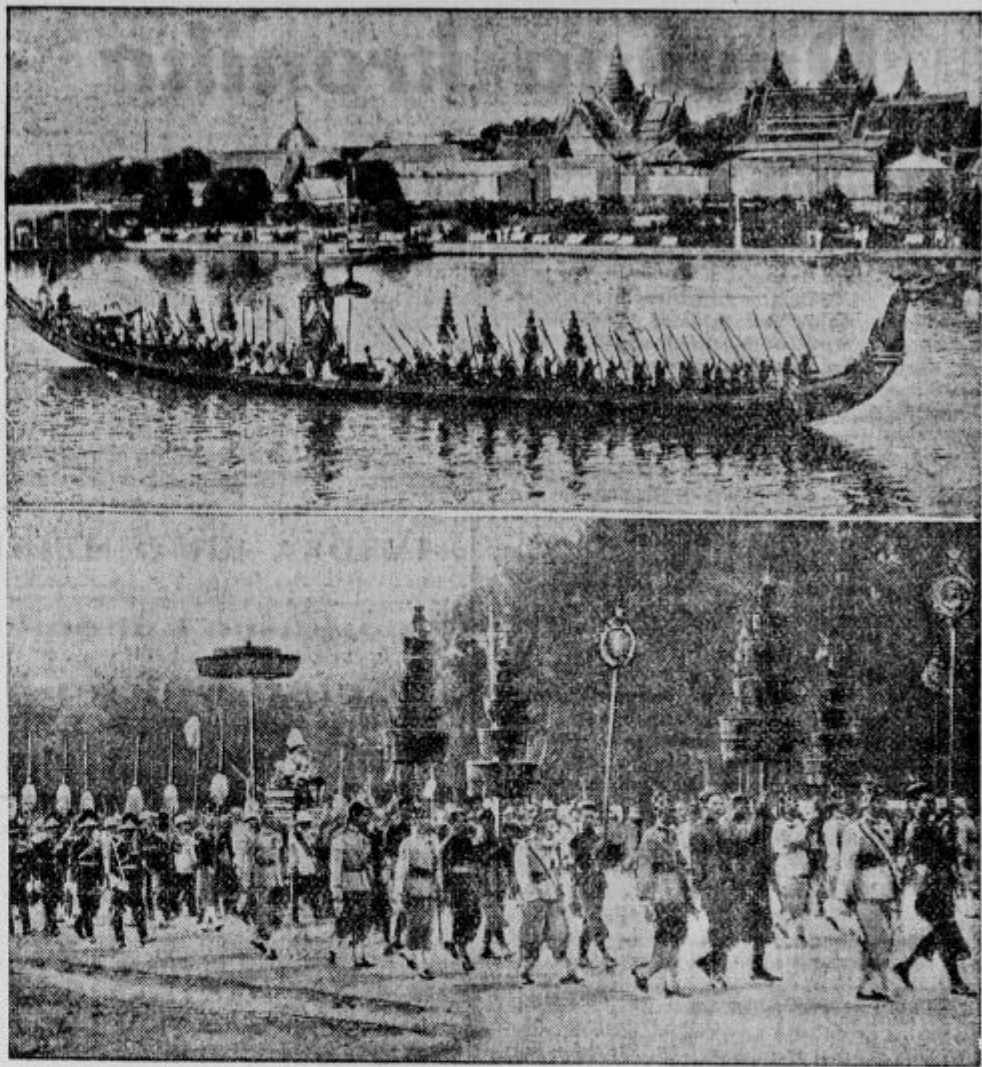
Za vsako delo so Kitajci najposposnejše in najvztrajnejše moči. Malaka je napredovala le radi pridnosti Kitajcev, ki tvorijo že polovico tamkajšnjega prebivalstva in ki so si pridobili že zelo odlična mesta s svojo vztrajnostjo.

Zato se delodajalci boje, da se ne bi radi prepovedi opija skrčil dotok delavnih kitajskih moči. Birmani namreč ne prenesejo težkega dela. Siameci bi pa vrhu tega sami ne mogli izrabljati vseh domačih bogastev.

Vendar je komisija mnenja, da bo še vedno lahko najti delavcev, ki ne bodo kadičili in ki jih bo lažje delo in boljša plača privabila v te kraje.

50 let St. Gothardskega predora. Južni vhod v 14 km dolgi predor pod Sv. Gothardom. Ta predor je tehniško mojstersko delo in je ena najbolj znamenitih železniskih zvez v Alpah. Graditev predora je trajala deset let in je bila združena z ogromnimi težavami. Leta 1882 je bil svečano izročen prometu.

150letnica siamske vladarske hiše. Ob priliki 150letnice vladanja siamske kraljevske rodbine so se v glavnem mestu Bangkok kraljevstva Siam (v zahodni Indiji) vršile svečanosti, ki so trajale mesec dni. Zgoraj: kraljevska gondola, na kateri vesla 80 sužnjev; spodaj: svečani spreved, v sredini nosijo kralja na zlatem prestolu.

Španske finančne zadeve v 17. stoletju

Dohodke Filipa VI. so računali na 73 milijonov liver, in vendar je bila stiska na dvoru tolika, da so dvorjani često trpeli pravo pomanjkanje. Kralj je nekoč hotel s svojo mlado soprogo posetiti Escorial, ono slavno zgradbo Filipa II., poprej pa se preživeti nekaj tednov na poletnem dvorcu Aranjuez. Za tako potovanje je dvorski kodeks določil vsoto 150.000 tolarjev, ki jo je bilo treba na vsak način dobiti. Ministri niso vedeli, odkod naj vzamejo denar, zakaj kraljeva blagajna je bila prazna. Vendar so poslali naprej mezge z

Španski ministrski predsednik kot pisatelj. Nedavno so v Madridu vpriporili dramo: »La corona«, ki slika razmere pod bivšim kraljem. Dramo je spisal predsednik vlade Azana (levo), ki ga na sliki vidimo v družbi igralcev.

opremo in tovari. Kralja so svarili pred potovanjem, češ, da je pot neprehodna in zrak pokvarjen. To so potrdili tudi zdravniki, a kralj se ni dal pregovoriti. Ves Madrid je vedel, da se potovanje ne bo vršilo, le kralj je izvedel o tem še-le teden prej. Kraljica se je razburila; dvorjani so to povedali ministrskemu predsedniku, vojvodi Medina-Coeti. Tudi ta se je vznemiril, prodal dva dvorna čina za 25.000 tolarjev, eno izmed indijskih gubernij za 40.000 tolarjev, vzel denar, ki je bil namenjen za opremo indijskega brodoma in — potovanje se je vršilo. Kasneje si je zaželel Filip novega potovanja v Aranjuez. Zopet si je znal minister pomagati. Španiji je pretela vojna s Portugalsko radi spornega zapadno-indijskega otoka. Na mejo bi morala oditi španska vojska, a manjkalo je denarja. Vojvoda Medina-Coeti je o tem poročal kralju. »Storite, kar hočete,« je urno odgovoril kralj, »le denarja za potovanje v Aranjuez se ne dotikajte!« Vojni pohod je izostal in Španija se je poravnala s Portugalsko v svojo škodo.

V začetku leta 1681 so vsi hlapič dvorne konjušnice stopili iz službe, slekli livrje in si poiskali drugod nameščenja, ker že dve leti niso prejeli plače. Hlevi so ostali prazni in konji so morali stradati več dni. Tem razkošneje pa je bilo življenje grandov po deželi.

Lesen denar

V mestu Tenino v državi Washington je napovedala konkurz tamošnja državna banka. Ker je to bil edini denarni zavod, ki je dajal kredite prebivalstvu, je zbornica za trgovino priskočila prebivalstvu na pomoč na ta način, da je izdala za nekaj tisoč dolarjev denarja v promet. Ta denar je vsekakor edinstven v zgodovini. Ta denar je izdelan iz finega lesa. Leseni novci po 1 dolar, po 50 in 25 centov imajo napise, da bodo ta denar v roku 6 mesecev zamenjali za prave dolarje. V vseh mestih Amerike vlada za ta denar veliko zanimanje in ga zbirajo kot redkost. Zato se je njegova vrednost kmalu potrojila in je zbornica napravila dobro kupčijo, obenem pa pomagala prebivalstvu.

Smrt sira Wesleya

Umrl je podpredsednik liberijske republike in sodnik okrožnega sodišča, sir John Wesley. Bil je protestant, pa je vendar prav rad pomagal katoliškim misijonarjem.

Leta 1920 so nekatoličani na tihem dosegli, da je hotela vlada izgnati vse katoliške misijonarje. Tedaj je senator sir John Wesley zastavil ves svoj ugled za misijonarje, čeprav je katoliške misijonarje poznal samo po imenu, in zahteval, da naj se pravno postopa proti vsakemu misijonarju posebej. Nasprotniki so sedaj seveda propadli, katoliški misijoni pa so bili rešeni.

Sv. oče Pij XI. ga je leta 1924 za njegove zaslugе odlikoval. To odlikovanje je zelo olajšalo razmerje med sv. stolico in Liberijo. Takoj so se namreč uredile diplomatske zveze med njima.

Sir Wesley je pomagal misijonarjem pri vsaki priliki, branil jih je pred nekatoličani, podpiral z denarjem in zanje tudi osebno izvršil kakšna opravila. Tako je nekoč sam uredil vse potrebno pri nakupu misijonskega zemljišča pri Capo Palmasu ter je tudi sam plačal, kolikor misijonarji niso mogli.

Osel kot tovarna žival

Zgodovina osla sega v najdaljše čase človeštva. O njem govori že sv. pismo, n. pr. v evangeliju sv. Mateja 21, 5, ki poroča o vходу v Jeruzalem; dalje poroča sv. pismo, da se je nahajal pri Jezusovem rojstvu osel, ki je nosil Jezusa in Marijo tudi na begu v Egipt.

Uporaba osla kot upravnega in tovarnega živalca je bila že takrat prav tako pomembna, kakor je še vedno v južnih deželah Evrope. Tudi v Severni in Južni Ameriki, Arabiji in Perziji je osel zelo upoštevana domača žival, katere sposobnost, delavnost in vztrajnost tam še bolj cenijo nego pri nas; vsekakor mu tamošnja topla in suha klima bolj ugaia od naše mrzle in vlažne. Pol prezirljivo, pol pomilovalno gledamo pri nas na sivega dolgočasa, ki ga je zanemarjanje privedlo do tega, da je izgubil vse svoje dobre lastnosti. Od tega prihaja, da oznamujemo neumne ljudi z vzdevkom »osel neumne«.

V nasprotju imajo o oslu v Egiptu povsem drugo mnenje. Tam pravijo inteligentnemu človeku, da je »pameten kot osel«, s čimer dokazujejo, da poznajo osla bolje kot mi.

Kakor že omenjeno, uporabljajo osla predvsem za vprego, tovarjenje in ježo. Po Srednji Evropi služi osel kot vprega za manjša vozila, po jugu bolj kot tovarna živalina. Seveda so različne vrste oslov, katerih vsaka je primerna za gotovo opravilo. Oprema za osle, mežje in mule ni dosti različna od konjske, ravna se pa po ozemlju, kjer osel služi.

Osel pa nam je tudi mrtev v veliko korist. Iz kože so svojčas izdelovali pergament; da bi v Italiji izdelovali iz oslovskega mesa sadame, ni verjetno, pač pa uporabljajo oslovsko mleko za pripravljanje parmezanskega sira. Prej je bilo čislano kot dobro hranivo za dojenčke. V Italiji in Španiji zavživajo tudi meso mlade živine, ki je buje mehko in okusno.

Direktor Carl Lange, naslednik Ivarja Kreugerja, katerega so zaprli, ker je dokazano, da je sodeloval v vseh sleparijah pokojnega.